12685b?

MVNDVS ALTER ET IDEM

Siue

Terra Australis ante hac semper incognita longis itineribus peregrini Academici nuperrime lustrata

Auth.

Mercurio Britannico

Jos. Hall Episcop. ~~Exoniens~~ Norvic:

Sumptibus hæredum Ascanij de Renialme.

Hannovia per Gulielmum Antonium A°. 1607.

NOT TO BE REPRODUCED WITHOUT SPECIFIC PERMISSION

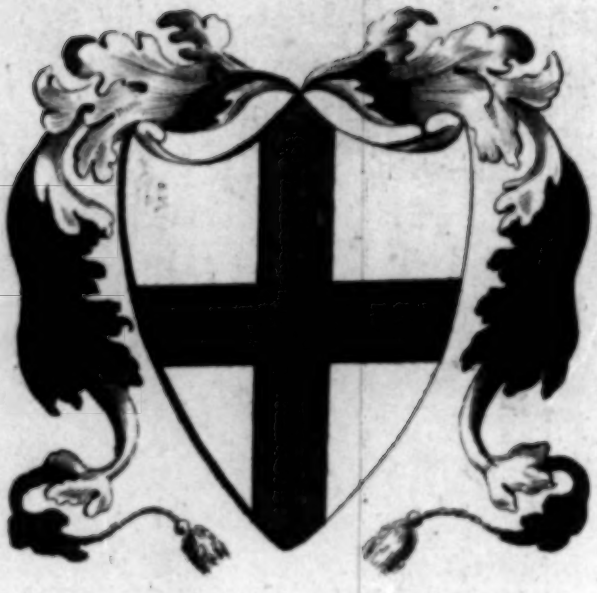

The
Dean & Chapter's
LIBRARY,
Norwich.

Hunt sc. Norwich

The Gift of
Frank Sayers, M.D.

12685b?

R.12.

HONORATIS-
SIMO DOMINO
nec minus virtute ſuâ quam ſplé-
dore generis illuſtri Dom. HEN-
RICO Comiti Huntingdoniæ,

MVNDVM
ſuum ſupplex vouet

MERCVRIVS BRI-
TANNICVS.

12685b?

LECTORI SALVTEM.

PRÆTER spem, amice Lector, nec tempestatibus actus, nec diuturnâ maris iactatione lassatus, sine ventis, sine velis in nouum mundum appuliſti. Vbi poſtquam terrarum amplitudinem, regionum ſitum, populorum mores & ingenia, vniuerſi denique faciem & habitum rectè perluſtraueris; adeo huius veteris mundi formam agnoſcas, vt licèt alterum videas, eundem tamen credas. Fortaſſe cogitas hunc noſtrum decrepitum filium tãdem ſibi prorſus cõſimilem peperiſſe.

Prolem ſæpe quidem parentis naturam mirificè referre experientia docet, & Poeta:

Qui viret in foliis venit à radicib. humor;
Et patrũ in natos abeunt cũ ſemine mores.

Verùm mundum noſtrum ſenem non ſexagenarium, ſed iam ferè ſexmillenarium procreaſſe, ab omni ratione, doctrinaque philoſophica immane quantum diſcrepat. Atque ſi maxime fuiſſet mundus eiuſmodi generatrice facultate vnquam præditus; nonne vegetioribus ſuis annis potius eam exercuiſſet, filios produxiſſet? ipſius etiam nati iamdudum adulti eadem virtute genus latè propagaſſent: adeò vt licet non in immenſum, in tantum tamen proceſſiſſet generatio hæc, totque extitiſſent partim iuniores, partim ſeniores mũdi, vt nullus Alexander quos ſuperaret mundos, ſed mundi quidem, à

quibus

12685b?

quibus superarentur, Alexandros desiderarent. Equidem, quod ad me attinet, existimo hunc, quem nunc vt nouum intueris mundum, illum ipsum esse, de quo tot ante secula somniarunt Platonici: quem & mũdum inuisibilem, *&* mundi ideam *nuncupauêre prisci. Si enim singula huius membra & lineamenta rectè perpenderis, accurateque cõtemplatus fueris; veram ac viuam huius, in quo degimus, mundi ideam & σύνοψιν te perspexisse dixeris. Qui igitur per tot transacta secula Chimeriis obtectus tenebris latebat humanum genus; huius tandem authoris ingenio & labore nobis clarè conspiciendus præbetur: mundus ille olim inuisibilis nescio quo artificio siue optico siue magico visui exponitur, & hoc opere primum detegitur. Vbi*

illud mihi in primis videtur mirandum, quod & orbis iste, & hic eius index similem omnino fortunam subire adacti sint. Vterque enim à parente suo (quam primum natus) tenebris adiudicatus: Vtrique à conditore suo lux negata; vtrique aliunde concessa. Nullus huic Titan præbebat lumina mundo: Conditus erat & statim absconditus: nec lux ei spectanda vel speranda vnquam, nisi ab hoc ingenio. Cuius illustre opus latentem hunc, obscurumque mundum è caligine facile eruisset, modo sibimet ipsi lucem pariter prohibitam vindicare potuisset. Citius itaque nobis patuisset iste mundus incognitus, si citius prodiisset hic libellus in lucem. Verum illius author, mundique ignoti explorator, qui iam pridem Musis (quarum

12685b?

rum insignis fuerat cultor) vale dicto, ad Theologiæ sacra se contulerat (iisque iam totus vacat) hæc, & nonnulla alia sua commenta Philologa luce & laude dignissima, tanquam leuia aut vana aspernatus, nullis precibus induci potuit, vt permitteret in publicum exire. Excusabat autem, se iuuenili quidem ætate otioque Academico huiusmodi quædam proprii exercitii & oblectationis gratia composuisse; sed nũc quasi nugas inutiles reiicere, abdicare, nec dignari vt suo nomine vnquam sub aspectum hominum veniant. Hinc factum est, vt hoc opusculum vere elegantissimum ac iucundissimum diutius tenebris obductum delitesceret, & indignis caligni vinculis teneretur, ne literatorum orbi innotesceret. Donec e-

go, quem author ipſe pro ſua mirifica humanitate amici & familiaris loco habebat, belliſſimi felicis ingenii partus infelicem ſortem miſeratus, omnibus modis & rationibus, quibus poteram, quærebam & tentabam, vt eundem carcere ſuo eximerem, & in libertatem lucemque vindicarem. Cumque probè perſpexiſſem authoris animum adeo fixum & obfirmatum, vt nullis amicorum petitionibus, rationibus, aut ſuaſionibus à ſua ſententia moueretur, nec iam ſpes vlla reſtaret, vt nouus hic mundus mundo noſtro recluderetur; ſanctas ſanè amicitiæ leges potius mouendas duxi; quam ingenuos cunctorum vbique eruditorum animos dulciſſimo huius fructu gratiſſimaque voluptate perpetuo priuandos eſſe.

Itaque

12685b?

Itaque vt quam ipse hinc dulcedinem gustauerim, studiosis omnibus percipiendam præbêrem consilium cepi communicandi cum aliis quod antea mei solum penes erat. Sed priusquam auderem rem aggredi, multum temporis elapsum est. Hærebam enim animo: quia & audacius factum videbatur, & carissimi viri (cuius amicitiam semper maximi mihi faciendam statueram) offensam, pro vt debui, metuebam. Ad postremum verò rei pulchritudine victus & captus, cũ existimarem nihil damni aut dedecoris inde posse authori redundare, sed multum potius beneuolentiæ & famæ, plurimum verò vtilitatis & voluptatis literatæ Reipublicæ necessariò manare; non potui mihi amplius temperare, quin amota omni hæsitatione ex-

emplar huius operis, quod ratione amicitiæ noſtræ mihi erat creditum, cuſtodia mea emitterem, & typographorum manibus traderem.

Atque hoc tandem modo meâ curâ, induſtriaque nonnullo etiam diſcrimine aperitur tibi, Lector, nouus orbis tam diu occluſus & obſeratus. In cuius beneficii mercedem hoc vnum abs te peto & obſecro, vt ſi quid hinc gratum & iucundum perceperis, velis pro me intercedere apud authorem (quem ægre laturum vereor) ad ſedandum eius animum, ne ob facinus admiſſum iniquius quid in me decernat; ſed potius vt iuſtis adductus rationibus factum meum benignius interpretetur: meq; in ſolita ſua gratia adhuc retineat ac conſeruet. Ita valeas, nouoq; mundo, quẽ exſpectas, lætè fruaris.

GVILIELMVS KNIGHT.

12685b?

INDEX LIB. I.

CAP.		PAG.
1,	Regionis Crapuliæ ſitus.	19
2,	Pamphagonia ſeu terra gulonum.	21
3,	Prima Pamphagoniæ prouincia.	23
4,	Secunda Pamphagoniæ prouincia.	27
5,	Tertia Pamphagoniæ prouincia.	26
6,	Metropolis Pamphagonię moreſq; populi.	29
7,	Bella Pamphagonum.	40
8,	Vcalegonium vrbs libera.	42
9,	Leges regni Pamphagonici.	45
10,	Religio Pamphagonum.	48
11,	Electio magni Ducis Pamphagonici.	51
12,	Inſula Famelica ſeu Terra d' Hambre.	59

LIB. II.

INDEX CAPITVM.

1, Ingenium Yuronum. 62
2, Diſtributio Yuroniæ in partes eius. 64
3, Souffenberga Yuroniæ metropolis deſcripta, & ſub hac Yuronum habitus & mores. 67
4, Equites aurei dolii, Legeſque loci. 76
5, Artes & bellandi mos Yuronibus. 78
6, Exequiæ Burgomagiſtri, & Bacchi ſacrificium. 80
7, Pyrœnia vel Zythœnia, & peregrinatio ad S. Vtrem. 81

LIB. III.

1, Situs Viraginiæ, ſeu terræ fœminarum eiuſq; regiones. 91
2, Quid Alberico Gentili à Gynæcopolitis factum fuerit. 92
3, Forma regiminis & electionũ. 96
4, Viraginenſium origo 98
5, Aphrodiſia. 100
6, Inſula Hermaphroditica. 102
7, Amazonia vel Gynandria. 104

LIB. IV

1, Moroniæ ſeu terræ ſtultorum

12685b?

	ſitus.	113
2,	Moroniæ partes moreſq; populo toti communes.	115
3,	Variana, vel Moronia mobilis.	122
4,	Moronia aſpera.	135
5,	Orgilia Ducatus alter Moroniæ aſperæ.	142
6,	Moronia Fatua.	150
7,	Moronia Felix.	165
8,	Moronia Pia.	181
9,	Status politiæ Moronicæ.	189
	LIB. V.	
1,	Situs Lauerniæ.	193
2,	Larcinorum mores.	194
3,	Larcini litorales & Inſulares.	199
4,	Quis aditus fuerit auctori in Larciniam; & de Harpyis.	202
5,	Vallis Bugietta; Phænacũ mores; vrbs Furtofrancheſa; Bolſecium.	204
6,	Prouincia Plagiana.	212
7,	Codicia ſeu terra auaritię.	213

12685b?

ITINERIS OCCASIO ET

Προπαρασκεύασμα.

QVæ mihi cum peregrinis omnibus necessitudo quondam intercesserit, & satis norunt Academici nostri, & ipsorum libri φιλιώτικοι, *& literæ etiamnum abundè testantur: siue huc me illud impulerit Homericum*

——— πρὸς γὰρ Διός εἰ σιν ἅπαντες
Ξεινοῖ τε, πτωχοῖ τε: *seu potius præter suauissimos illorum mores & ingenia, innata mihi quædam animi sitis & titillatio, à summo discendi studio profecta; neq; enim quid illustre tulit vlla nostri orbis regio, quod me iam tum verè Atheniensem percontatorem diu latere potuit: E reliquis postquam mihi multus sermo cum meo* Beroaldo Gallo, *&* Drogio Belga *de pere-*

grinationis vtilitate subortus fuisset; in quo nõ iniucunda legum, morum, linguarum, vrbium collatio amicâ quadam lite agitata est: Ego vero (inquit Beroaldus) adhuc nescio quid sit illud peregrinari: Nã si limen patrium transilire, terram tuæ proximam calcare, fretum aliquod angustius, aut flumen (puta Twedam, Rhenumve) transnauigare, hoc sibi nomen (vt vulgo fieri solet) adsciscat; cum tamen eodem cælo, iisdem fruare syderibus, vixque mutatam soli faciem animaduertas; non video quid in se durum, aut quid nobile complectatur: Me iam chari parentes, & tot Montalbanæ amicitiæ velut longius absentem, solicitè domum reuocant; ego me interea vel præter abstrusiorem Socratis sententiam, domi bienniũ hoc egisse puto; quantillo enim distat à Montalbano Lutetia, à Lutetia Caletum, à Caleto Dorobernium? Sane vbi terram ipsam cogito, vlnam mihi fortè vnam videor; cum tabulam Geographicam, latum digitum; cum vero cælum intueor, nihil quicquam promouisse: Nec video quî mihi minus Europa, quam Gallia patriæ nomen mereretur: nam si lin-

12685b?

guarum varietatẽ ſpectes, quis neſcit quot in orbe hoc Europæo prouinciæ, totidem ab vnâ Gallorum gente, & ſono & origine penitus diſcrepãtia ſermonũ idiomata vſurpari: Si mores & ingeniũ populi: Ecce tibi hic vrbis, nõ quidẽ noſtri, ſed planè vniuerſi expreſſam imaginẽ, dum vnaquæq; prouincia ni gentis vicinæ mores habituſq;, nõ ſecus ac Polypus piſcis in ſaxi ſibi adiacẽtis colorem transformatur. Atqui nos (inquam ego) inuidemus tibi, ſerio, Beroalde, quam tu tãtopere contemnis peregrinandi licentiã: qui miſelli homines teſtudinum more domunculis noſtris infixi hæremus; dũ tu orbis totius delitias libere intueris, & iam animo bene ſaturo deſpicis, & conculcas: Si liceret mihi modò Alpinã riuẽ, vel Pyrenæas vmbras cõtueri; quantũ ego hoc meis oculis, otio meo gratularer; vbi q:qd viderẽ & audirẽ, documẽto mihi foret, recentiq; cognitionis acceſſione auidum hoc pectus locupletaret: Quãta ſibi, mi hoſpes, promittunt abſentes (reſpondet Beroaldus) quamq; vana ſpes lactat ſæpe inexpertos: hac ego me opinione domi quondã latitantẽ fouere ſolebã; quã nunc ſemel meis finib. egreſſus inanẽ cõperi

ac otiosam. Facilis enim est in tantilla profectione satietas, rerumq; vel non ante visarum nouitas opinione rarior: ita namq; parum à nostris discrepant aliena, vt vel ea, quæ nunc primum oculis nostris occurrunt, noua tamen videri non possint. Et quid, quæso, est in tam probè notis, remotisque parum terræ partibus, quod homini cordato minùs tabularum vsu, & peregrinorum sermone, quam suis itineribus innotescat? Britanniam *vestram descripsit* Camdenus; *hunc qui legerit, quid ni de singulis vrbibus ac villis, fluuiis & quotquot vspiam cernuntur antiquitatis monumentis, aut stupendis naturæ operib. absens disceptare possit, non minus profecto accuratè, quàm qui singula suis oculis perlustrârit? Et quæ tandem pars Europæ suorum laboribus ac typis illustrata, exterorum oculis minus patescit? Mores vero populorum si quis desideret, & illi cõmuni quadam ratione satis noti sunt vniuersis; neq; tamen ita sibi constantes, vt singillatim possint cuiusquam vel oculis, vel calamo comprehendi: Audiant vulgò Galli temerarii, Hispani arrogantes, bibaces*

Ger-

12685b?

Germani, Britanni πολυκέφαλοι, *Itali molles, Sueui timidi, Boëmi inhumani, Hyberni barbari ac superstitiosi, quisquamne hominum ita plumbeus est, vt existimet Galliam vix quenquam prudentem, Hispaniam pusillanimum, abstemium Germaniam produxisse? Fallunt, mihi crede, qui animorum compositionem, & efformationem morum ita totam cælo tribunt, nihil vt propriæ cuiusq; indoli, nihil semini parentis, nihil denique educationis rationi relinquant. En tibi has ipsas Musarum ædes, sub quarum benigniore vmbra nos feliciter hoc otio fruimur philosophico: Finge tibi ex Italis, Hispanis, Gallis, Danis, Belgis, Polonis, coaluisse pulchellum hunc studiosorum numerum, putasne maiorem ingeniorum varietatem inter ipsos quam solos vestrates, posse comperiri? Quoquò igitur te vertas, non video, aut cur hoc tam compendiarium, ac vere sesquipedale iter peregrinationis nomen mereatur, aut quid nobis istinc commodi (modò illustrium doctrinâ virorum*, Whitakeri, Rainoldi, Iunii *adspectum excipias) itinerantibus demum emergat. Ego certe*

Draconem *ac* Candiſium *veſtrates*, *ac* Sebaſtianũ Delcanũ Portugal. *verè dixerim peregrinatos, qui totum hũc orbẽ itinere quidem nauali, non ita pridem permenſi ſunt: Neque vero nomen hoc inuidebo vel* Chriſtophoro Colono, *qui Occidentalem Indiam, vel* Fernando Magellano, *qui Moluccas, vel* Franciſ. Piccarro *&* Almagro *qui prouinciã Peruanam, vel denig;* Hugoni Villobeio, *qui terrã Arctica primus aperuiſſe fertur; nec illi demũ, quiſquis fuerit, qui vel nouos orbes periculoſa diſquiſitione inuenerit, vel nup inuẽtos excoluerit: Et ſane (licèt.n. corã vobis tutò fateri) neſcio qd mihi mens mea ſuggerit heroicũ, audere aliquid in hoc genere, quod & hæc ætas ſtupeat, & poſteri nepotes gratâ sẽper memoriâ recolendũ cẽſeant. Tacuit hîc Beroaldus, & erubuit, ac ſi aliquid ſibi vel audacius vel ſecretius excidiſſet: Cùm Drogius arridens leniter; ſiccine vero, inquit, Beroalde, quod tamen ne profari quidẽ auſus? vel num fortè tibi ſpes ſuſpenſos diutius auditorũ animos curioſa anxiaq; inquiſitionis eculeo torquere aliquandiu? vel denig;, nũ areanũ hoc modeſtius*

12685b?

stius, quod in pectoris tui intimo conclaui hactenus delituerit, egressu primo tot auribus ꝓpalari timet? quicquid sit; en tibi candidã frontem, aures bibulas, fida pectora: nusquam tutius, nusquam oportunius tam ardui cœpti consilium prodibit in hãc lucẽ. Pol tu malus es interpres silentii, respondet Beroaldus, quin illud potius cõiecturis tuis vltro immisces Drogi, quòd cum res magnæ non sine magno apparatu longisq; præfationũ ambagib. vt viri principes nõ sine numeroso stipatorum agmine, prodire soleant, ipse rem longè maximã, vnius anni ꝑlem, derepẽtè absq; omni præmonitione nudam in mediũ protrusisse visus sim: Consiliũ quidẽ istud vobiscũ cõmunicare, iãmihi olim abinitio certò decretũ erat; quod tamẽ gradib. quibusdam facere volui, & nõ sine opportuna animorũ præparatione; sine qua noui quã ingrata & insipida videãtur etiã quæ prudentissimè sunt instituta: nunc verorem totam (ni suspectum vobis velim amorem meum) intempestiuo sermone præcipitare mihi necessum video: Faciam igitur hercle, citius aliquanto quàm sperabam, sed nõ minus profecto lubenter: fingite vos modo (ne quid desit) longã σκῆνην.

quam ego mihi proposueram, ordine suo antecessisse.

Ægrè me semper habuit quod in tabulis Geographicis vsq; mihi occurrit; Terra Australis incognita: *& sanè quis hæc non planè excors, sine tacita indignatione legat? nam si* Terram *esse norunt, si* Australem, *quomodo tandem incognitam asserunt; &, si incognita sit, quid mihi illius formam, quid situm vnanimes Geographi depinxerunt? Ignaui homines, qui quod esse aiunt, se tamen ignorare fatẽtur; & quousque tandem desides nescire nõ pigebit, quod à nobis cognosci quadamtenus profitemur?*

Horat. lib. 1. Od. 3.

Certe si nemo vnquam
---vu-Fragilem truci
Commisisset pelago ratem:

non deforet nobis aliquid quo pertinacem hanc (quam nos boni viri, neutiquam dissimulamus) inertiã excusaremus; nũc vero cum vndiq; mare pateat ac tellus, nec quis ferè sit è plebe nautarum, quin ventos, freta, syrtes, portus totius orbis catènorit: Apage hanc nimium supinam ætatis nostræ socordiam, vel timorem certe plus

quam

12685b?

quam fœmineum, & inanem ἀνοψίαν, quæ nos alio orbe ſpoliat nõ inuitos: Nam quod præterea velum obtendemus huic inſcitiæ? quid dubitamus? quid formidamus? vmbras? nosipſos? Ibi cælum eſt, ibi terra, ſunt procul dubio & homines, fortaſſe noſtris non parum cultiores. Quis inter Chinenſes tãtum acuminis, ſolertiæq; expectaſſet? quis tot artes, tamq; multijugem rerum omnium ſcientiam? qui dum nos Muſas omnes in hoc Occidentali gurguſtiolo incluſas putamus, rident, nec immerito, quicquid vſpiam præter ſe hominum eſt, aiuntque ſeſolos verè oculatos, Europæos vnioculos eſſe, reliquos, quotquot ſunt, mortales, cæcutire; vel ſi nemo ſit, turpe eſt ſapienti queri ſolitudinem, turpe metuere. Prouerb. Chinenſiũ.

Iſta ſæpe meditanti ingenuum mihi quendam calorem flammamq; in hoc pectore excitauit indignatio; atq; hinc orta (quod ab aliis neglectum video, doleoq;) magnanima, vulgoq; altior audendi cupiditas. Magnum quiddam, Beroalde, moliris, inquam ego, & vix operæ mortalis; in quo quicquid fiat, gratulor tibi mentem hanc ſanè altam, & te dignam: ſed oportet

meminisse res magnas, quæ (te iudice) sine multis verborum præludiis proferri non debent, vt feliciter suscipiantur, maiare quidem cogitationum apparatu indigere: Satin' ergo ppo suisti tu tibi facinoris tanti pericula, sumtus, difficultatem, spem, exitum, omniaque inter se collata, aqua iudicii trutinâ probe libraſti? Cælum est, inquis, at quod tu fortasse vix præ continuis tenebris intuebere: Terra est; quam tu fortè ob serpentum ferarumq; frequentiam calcare non audebis; Homines sunt, at quorum tu consortio carere malles: Quid si te Patagonius aliquis Polyphemus medium discerpserit, & iam palpitantem adhuc, sentientemque deuorarit; vbi nunc es audax orbium indagator? Cogitare ista quidem tutum est, caue, si sapis experiri. At tu nescis, respondet Beroaldus, nescis hospes ex aduersa meæ terræ incognitæ iacere Promontorium Bonæ spei: Audendum scilicet & sperandum. Illa periculorum spectra terrent imbelles animos, excitant generosos; quorum si habenda esset ratio, nulla nobis regio, nulla vrbs, aut domus præter nostram pateret.

Hanc

12685b?

Hanc vnam ob causam quamdiu latuit Americanus ille orbis, & adhuc credo latuisset, ni Deus nobis sero columbam calitus emisisset, quæ oliuæ ramulo ex hac terra decerpto, doceret nos aliquid præterea superesse terrarum, quod vndis parũ submergeretur: cuius quàm celebre sanctumq; grata posteritati nomen habere solet? imo quamdiu terra erit, circumferetur illius effigies, quam nos non sine honore quodam, stupore q; intuemur: neq; sane mihi minus honorificum sonat; Inuentor orbis noui, *quàm istius* expugnator: *Quidni nos idem beet successus, eademgloria? Neq; profecto parum mihi acuit animũ nõ obscurũ illud satisq; decantatũ Senecæ Tragœdi vaticiniũ, qd à nobis adhuc restat adimplẽdũ:*

Venient annis
Sæcula seris, Quando Oceanus vincula rerum
Laxet, & ingens pateat tellus.

Quid de itineris instituti exitu clarius dici potuit, aut felicius? Hîc interpellans Drogius; *At caue, inquit, Beroalde, tam altæ structuræ adeo exile, & angustum substernas fundamentum. Columbus ille tuus, quicquid tragicus vates hariolatus est, iam olim præstitisse dicitur: Hæc*

ſera ſæcula ſunt: Patuit iam dudum ingens Americana tellus.: Quid tu aliam ſomnias ætatem, terram aliam? Scio quàm popularis hæc ſententia ſit, dubito quam vera, inquit Beroaldus: &, ni fallor, efficiã vt vel tu plane falſam fateare, vel iſtud vaticinium fuiſſe perneges: Nam vbi futuri temporis omne vaticinium ſit; quid ſi palam euicero Indias Americanas ſæculis prioribus innotuiſſe, vt hoc modo Seneca non tam futurum præmonere, quàm quid ab aliis ante ſe factum docere videretur? Nec quid mihi magis perſuaſum eſt, quam aliquam Occidentalis huius terræ partem, illam fuiſſe auream Ophyram, *quam Salomonis & Hirami claſſis trienni nauigatione non ſemel luſtraſſe fertur: Etenim vbi quinque mihi occurrunt pugnantium hac de re authorum ſententiæ; Prima* Rabani Mauri *&* Nicolai Lyrani, *quæ in Orientali India ponit Ophyrinam terram; ſecunda* Raphaëlis Volaterrani, *etiam &* Abrahami Ortelii, *quæ hanc* Solafam *ſtatuit in Oceano AEthiopico inſulam, ex incerta* Ludouici, *neſcio cuius,* Veneti, *relatione; Tertia*

Gaſpa-

12685b?

Gaſparis Varerii, *quæ quicquid vſpiam terræ Peguſio, Malaca, Sumatra continetur, hoc nomine indigetat; Quarta* Frãc. Vatabli, *cui teſtẽ P. Martyre, ſuffragatur* Columbus: *quæ inſulam Hiſpaniolam; Quinta denig.* Poſtelli, Goropii Becani, Bened. Ariæ Montani, *quæ Peruanam hanc fuiſſe regionem confidenter ſtatuit, vltimæ duæ reliquarum longè veriſimillimæ, pro nobis faciunt ambæ; quarum vtra vicerit, ego quod volo, pariter euicero. & ſanè quod ad priores duas, illas, ita plane ſuſtulit* G. Varerius, *vt quicquid vltrà adtexero ſuperuacaneum fuerit: Supereſt, vt quod ille aliis, ipſe illi vicißim operæ nauarem; doceremq. Sumatram & Malacam, auream Cherſoneſum, perperam ab illo cum Ophyrina regione cõfundi. Satis quidem docent ſacræ paginæ claſſem hãc Tyro Iudaicam, integrum triennium huic itineri inſumpſiſſe; at qui à mari rubro ad Sumatram nauigant, renauigantq., totum iter decimo menſe, aut ad ſummum integro labente anno conficiunt: quæ hic analogia temporis? quæ ſpecies æqualitatis? Quid pro ſe heîc Varerius? for-*

taſſe nauigãdi artem nõdum adhuc tãplènè cognitam fuiſſe, quàm nunc pridem ſeris Luſitanorum laboribus, perque hoc tam cæcum & erroribus vndique patens elementum, rudes adhuc nautas, curſum fortaſſe parum rectum inſtituiſſe: At vnde tandem, mi homo, hæc Sàlomoni remotiſſimæ terræ cognitio? Cælitus, credo, dices: Et ſane credo cælitus, vnde & cætera. Age igitur: Qui regionem auriferam eſſe doceret, & adeundi etiam conſilium ſuggereret, an viã non monſtraret identidem? Adde quod certum hîc ſemper itineris ſpatium ſtatuatur: non citius vnquàm rediit onuſta claſſis, non morata diutius: quod vnum maximam longinquitatem loci, non incertos nautarum errores prædicare videtur: Sed & nomen ipſum adhuc clare pro nobis loquitur; inuerte modo literam vnam, ſonus idem eſt nominis vtriuſque: Increduli mihi iam planè videmini ac pertinaces, niſi terram hanc Indicam diu ante Senecæ ſecula ſatis exploratam fuiſſe mecum fateamini. Vicisti (inquam ego) Beroalde, ſcilicet, & iam tẽpeſtiue triumphum agis: Eſto ſanè Salomoniu

אופיר פרו

12685b?

monis ſapientiſſimi Regis operâ auream hanc regionem è tenebris prioribus erutã fuiſſe claſſig, ſuæ iam tũ patuiſſe; Hinccine ſequuturum ſperas toti terrarum orbi æque fuiſſe cognitam; etiam remotiſſimis illis gentibus, quibuſcum nihil vnquam tum Iudæis commercii interceſſit? vel quod multo difficilius eſt, eius memoriã ante ſera Romanorum ſecula non potuiſſe interire? Id vero ſi factum conceſſeris, actum eſt de opinione tua, actum de vaticinio. Sed non ita facile ſuccumbo, mi hoſpes, reſpondet Beroaldus, cedoque hiſce rationum vanis vmbris: Imo potius pedem mihi fortius figit hæc tua tam opportuna dubitatio: Non enim plane ſilent, indices veritatis, hiſtoriæ, ſed Ophyrinæ huius terræ cognitionem ad Romanos vſque nepotes propius deducunt: Noſtis inter Salomonis æuum, & originem Carthaginis, centum quinquaginta plus minus annos elapſos: At verò Carthaginenſes teſte Ariſtotele, (quod nec in ipſa vrbis infantia factum crediderim) inſulam hanc (nec qua alia potuit eſſe) vltra Gades,

in Mari Atlantico sitam, post diuturnam nauigationem repererunt; legemque tulerunt (quæ ratio est, insulam luculentissimam, ditissimam nec à Pœnis cultoribus occupatam, nec orbi reliquo tam vulgò cognitam fuisse) ne quis suorum illò deinceps commigraret; veriti scilicet, ne amœnitate ac opulentiâ loci pellecti ciues, aliam istic Carthaginem, patriâ sede derelictâ, meditarentur: Quod cum à Pœnis Græci acceperint, quis dubitaret ab vtrisq; Romanos didicisse? Credite nunc si vultis, amici, ac tam claræ veritati mecum adstipulamini, vel si mauultis, hæsitate: Mihi certe persuasissimũ erit, latere adhuc Senecæ tellurem ingentem, nosq; (modo audetis ac satagitis) felicissimos exploratores etiamnum expectare. Ecce nunc venio, mi orbis, post tot vota, post tot moras, venio, inquam, spe plenus, & fiducia; & vel te mũdo, vel cadauer hoc tibi, audax impertio: Agite vero, socii, siquis manet adhuc calor priscæ virtutis, si qua præclarè merendi ambitio, audete hoc facinus: estote mihi comites itineris, compotes fortunæ. Apage frigida illa pectora, quibus nil sapit

nisi

12685b?

se ferat periculi, nihil gloriæ; quibus nullum placet sepulchrum non suâ obtectum glebâ: Esuriemus, sitiemus, ægrotabimus, moriemur, *ignauæ voces, indignæ philosophis; indignæ peregrinis, alterius mundi disquisitoribus, contemptoribus huius: Nihil profecto deest præter animum. Si viri estis, sumite hunc vobis, & erigite: contraque imbelles opinionum impetus obfirmati, accingite vos ad hoc iter, fortasse iucundum, certè præclarum, perque multos viarum anfractus rectâ ducens ad immortalem gloriam: Sin minus, sedete domi desides, & inglorii. Inueniam ego alios consilii mei fautores, sociosque; quibus vos fortassis auspicatissimum cœpti huiusce exitum serò inuidebitis*: Dixit, *vultuque paulum commotiore nos intuens*; conticuit Beroaldus: *Neque non parum nos mouit, tam vehemens cordati iuuenis oratio (cuius ego vix clausulam è mille vnam numero) simulque rerum nouarum ac gloriæ sitis. Quid multis? Neque opus est quid hic dubitarit, ille dixerit, fecerit alter, parauerimus omnes seorsim*

percensere: Diem statuimus, nauim conscendimus Phantasiam, *soluimus portu; non tamen sine hac conditione humanitatis pariter & officii, vt suos quisq; in via salutaret, salutatisque valediceret: Iamque vbi post triduum ad Belgica litora appulissemus, post septimanam ad Aquitanica, surripuere mihi Delphensis villa Drogium, Mons Albanus Beroaldum; vtrumque sane inuitissimum; meque vel* ἄπρακτον ἐπέμψασι, *meorum cachinnis post tantam expectationem propinandum; vel soliuagum viatorem innumeris, ignotisque periculis miserè obtruserunt: Neque tamen hæc me terruit insperata solitudo. Perrexi alacer, postque biennium Insulis Fortunatis, litore Africano, Monomotapensi terra, ac promontorio à tergo relictis, nigellum Crapuliæ caput salutaui.*

LIB.

12685b?

LIB. I.

CRAPVLIA.

CAP. I. *Regionis situs.*

CRAPVLIA [1] regio ampla; luculenta, quod ad situm, à Septentrione, Oceano Æthiopico, ab Oriente, [2] Locania & Viraginia, ab Austro, [3] Moronia Felici, ab Occidente palude [4] Tryphonia terminatur: in eadem ipsa orbis parte in qua monstrosissimus ales [5] *RVC* elephantum integrum vnguibus suis

1 *Noui Crapulæ vitiũ, vnde nomen huic regioni inditum, alteri scilicet ebrietatis excessui proprium: κραιπάλη enim Græcis vel à καρήνου πάλη* lucta capitis; *vel ἀπὸ τοῦ τὸ κάρηνον πάλλεσθαι, quod caput vertigine quadam concutiat vinum resinatum præsertim, vt Plin. l. 23. c.*

2. *vel ἀπὸ τοῦ πηλοῦ, quâ voce Poetæ (vti Phocyon ait) vinũ significãt, vulgo tamẽ qui vel cibo vel vino se ingurgitãt* crapulari *dicũtur. Hinc nos terrã hãc in duas prouincias partiti sumus*; Pãphagonia, *nota vox gulones edacissimos complectitur*, Yuronia, *à Gallica voce* Yure *vel* Yurongne, *quæ ebriũ significat*, fungos ebriosos:

2 Locanîa *Hisp.* Luxuriam *significat*; *Crapuliæ proximam, quoniam qui Genio nimis indulgent, in libidinẽ procliuiores sint.* Sine Cerere & Baccho, *&c.*

3 Moronia *huic adiacet, quoniã γαστὴρ παχεῖα μὴ τέκνει λεπτὴν φρένα, vere Poeta.*

4 *Rationem nominis situsq; quare in descriptione* Lauerniæ.

5 *Qui Genius huius loci perhibetur propter voracitatem incredibilem.*

rapiens deglutiendum, à neotericis Geographis depingi ſolet.

Gleba nimis feraci, cæloq; nimium benigno fruitur: & cuius ego, non ſine tacita quadam inuidia, ſæpius miſertus ſum, quod incolas nõ habeat frugi melioris. Longitudine quidem ad gradum 74. Latitudine verò ad ſexageſimum porrigitur: A *Capite Bonæ ſpei* 11. grad. diſtat: totique fere Africę ex aduerſo iacet. In duas vulgo prouincias tribuitur, *Pamphagoniam* & *Turoniam*, quarum altera, magna quidem ex parte eiuſdem & longitudinis & latitudinis eſt, (quod ominoſum nemini videatur) cum noſtra Britanniâ, altera vero cum vtraq; Germania: vtraque eidem principi, iiſdem legibus ſubiicitur, nec moribus, nec ingenio, nec habitu adeo diſſimilis.

CAP.

12685b?

CAP. 2. Pamphagonia.

Terra Gulonum.

PAmphagonia, triquetra fere est, [6] figurâ Δeltali; non absimilis Ægypto veteri, montosa, colli-usq; obsita editioribus, solo pinguis-mo, ita vt aues quæ confertim huc olent pastus gratia conuolare, si per nenses tres istic permanserint, præ nerâ mole saginaque montes ne-ueant transcendere; quin neque rosequentium manus euadere; ne-ue tantillo tempore cedant pin-uedine *Ortolanis* ac *Beccaficis* Italo-um: Quod etiam in Scotia factum ouimus, è frondibus deciduis ge-erari [7] anseres, quodq; honoratis-mi pridem legati nostratis testi-onio probatissimum est, in Euro-oreali mundi plaga è terra cresce-8 agnellum, caulique innixum, amen adiacens depasci, quis istic

6 Sic Nilus intimam illius terræ partem format, quæ olim Ægypti nomen tulit: vnde veteres Ægyptii: Ibidem tanti fecerunt quod illius pede exprimi visa est suæ terræ imago.

7 Baruacles: *alii tamen malunt è ligno madefacto diu corruptoq; vermiculos, è vermiculis anseres creari.*

8 Si quid natura stupendum proferat, id vnũ est: pellis illius mollissima & vltra valorẽ fere speciosa duci Moscouiæ asseruatur:

iturq; Samarcandea pellis: *nascitur in Horda Za-lhensi, agro Scythico: De agno hoc scripserunt Iul. aliger, exer. 59. Cardanus, Baro Herberstenius, Li-uius tractatu de Agno vegetabili.*

fieri non ſibi facile perſuadere pate-
retur. Sed & piſces qui in iſto lit-
tore frequentiſſimi, ita voraces ſunt
(ſiue pro more populi, locique inge-
nio, ſiue quod honorem ſepulturæ
magnificentiſſimæ cum Neronis
rhombo præſagiant) vt hamo ſubin-
de iniecto, confluant vbertim, haud
ſecus ac miſellæ animæ ad Charon-
tis cymbam, apud Lucianum, fer-
roque vel non capti inhæreant, (vt
carbonarii metallicique ſolent funi
demiſſo, vbi calor lucernæ mali-
gnum fortè halitum prædixerit) ex-
trahique geſtiant: Adde quod por-
tus qui (ſi cui alii) huic genti com-
modiſſimi ſunt, nulli vſui inſeruian
niſi apportandis, recipiendiſque e
duliis; quæ illi ſuperfluis ſolent pel
libus commutare, neque incolis li
cet interea quicquam exportare
quod palatum quamlibet obliqu
ſpectare videatur. Arbores ibi nul
las vidi niſi frugiferas: Ornos, quer
cus, ſalices & huiuſmodi plantas ſte
riles, & otioſas oderunt; quippe qu

Iuuen. ſat. 4. Et tua ſeruatum cõſume in ſecula rhombum. Ipſe capi voluit, &c.

12685b?

nil præter vmbram nudam & inutilem largiãtur; ſepes ibi omnes (quod & in Yuronia paſſim videre eſt) vitib. lupulis conſitæ; illud [9] Occidẽtales Angli, hoc Lombardi ab hac regione didicerũt. Iure quidẽ auito [10] Frugiona, terra nũc paulo remotior, hanc ſibi regionẽ vendicat: Ferunt enim Saturni æuo, Principes Frugionios toti huic orbi dediſſe iura, & iſtic regiã ſuam poſuiſſe; quo tẽpore, quòd ſimpliciores antiqui fagis veſcebantur, regio hæc *Fagonia* dicta eſt; iã moribus prorſus immutatis ac iugo prioris ditionis excuſſo, aliquid antiquo nomini adiectum voluerunt indigenæ, & *Pamphagoniam* appellarunt.

9 *Sax. [illegible] & Worceſtr. comitatus; vbi* ſepes omnis onuſta Cruſtumiis, Syriiſque pyris, grauibuſque volemis Virg Georg. 2.

10 Moronia *ſola interponitur Crapuliæ & Frugionæ: nomẽ hoc quãquã ad rem veſtiariã propriè ſpectet, Varro l. 4. ling. Lat. à nobis tamen alio trahitur; deriuatum à* Frugi, *quem Galli ſignificantiſſime* Hõme de bien *vocãt.*

CAP. 3. *Prima Pamphag. prouincia.*

FRiuiandæ [11] prouincia (vt à proximis ordiamur) niſi peculiari quodam loci ingenio id fieret, calidior eſt, quàm vt veros pareret

11 *Fercula delicatiora Galli* Viãdes friãdes *vocãt; nos ex apta vtriuſq; cõpoſitione voculã vnã fecimus: Hãc aũt in veſtibulo huius regionis collocauimus, quod & calore nimio fieri nõ poſſit quin palato ſint incolæ magis delicato & nauſeabũdo: Auſtraliores verò propter natiuũ frigus edaciores finximus.*

γαστρίμαργους: vltimus enim illius apex, quem alii Geographi *Promontorium Terræ Australis* nuncupant, eiusdem fere latitudinis est cum Australissimâ Castiliæ parte; gradibusq; 42. distat ab æquatore. Incolæ fusca sunt cute, pilisq; retortis, neq; tam molẽ aut numerum quam delicias quærunt. In hoc ipso promontorio quod nos à colore [12] *Nigrum* vocitabimus (fumosissima enim regio est, partim propter frequentissimos loci vapores, partim propter Terræ *Del Fogo* vicinitatem, quæ huic à dextris, etiam Geographorum omnium consensu, aliquanto tamen propius, adiacet) vrbs est [13] *Cucina*, ædificiis satis quidem altis, at fuliginosis olidisque constructa, à qua deducta quondam colonia fortassis *Cacuchinæ* nomen dedit. Celebre hic [14] Omasii diui templum est, molis ædepol vastissimæ, mille aris, ac focis totidem, iisque (si *Rucales* [15] *ferias* exceperis) perpetuis instructum: cuius in medio, pyramis vltra omnem excel-

sita-

12 *Ad imitationem Plinii; apud quem bis occurrit* Album Promontorium. *Alterũ in Africa: proœm. l. 3. Alterum in Phœnice, non procul à Tyro, lib. 5. c. 19.*

13 Cucina, *Italis* Culina *est; vnde nos Anglicè* Kitchin, *adiuti pronuntiatione Italica.*

14. *Quis fuerit, quære Cap. II. huius libri.*

15 *Statim post solennia, quæ genio loci quotannis peraguntur; respõdet scilicet hæ feriæ nostrati* Carnis-priuio.

12685b?

sitatem, quæ manu possit fieri, fastigiata, Memphiticis illis parum cedens, [16] *Cheminea* turris, assurgit; ac visendum lõgè belli signum dat circumiacẽti regioni: vbi enim nostrates [17] palo editissimo in monte posito, pice oblito inflammatoq; , suos monent imminẽtis ab hoste periculi, hi contrà cessante fumo id faciũt; nam cum semel furuos in orbes glomerari desierit perennis vapor, indicio est hostes iam appropinquare; [18] *Hambrios* præsertim, qui præ omnib. aliis (vt cum Apuleio loquar,) huic genti formidamina sunt maxima: Villę huic plurimæ subiacent, dominumq; agnoscunt supremæ vrbis. *Charbona* pagus profecto amplissim⁹, & quod nusquã alibi cernes, subterraneus: cuius sterili solo *Fauillia* paulo ignobilior superstruitur. Hãc excipit *Tenaille*, viculus angustissimus; latissimusq; *Batillii*, villarum par egregium; A sinistra famulãtur huic *Assadora*, *Marmitta*, *Culliera*, omnes aduenarum frequentiâ nobiles, qua-

16 Camin⁹, *Gallicè*, Cheminee, *forsan à* Chemin, *via, quod fumo muniat egrediendi viam.*

17 Beacons *Angl.*

18 Hambre, *Hispanis* Fames *est: insula autem* Famelicæ *descriptionem quare cap. 12. huius libri.*

Proprietatum nominum significationem, ne marginem nimium oneremus, index sub finem libri explicabit: illò lectorem remitto.

rum Marmittam alluit *Liuenza* feruidus amnis, quem ferunt 24 horarum ſpatio bis ebullire: non ſecus, ac fons ille Peccanus Anglorum.

CAP. 4. 2ª *Pamphagoniæ prouincia.*

Hiſp. The coaſt of ſweet-meates.

A Diũgitur huic amœniſſima pars Pamphagoniæ, tractus *Goloſinius* dactylis, amygdaliſque, ficub. oliuis, malis punicis citreiſque & nucibus deniq; myriſticis coopertus: per quẽ limpidiſſimum flumen *Oglium* tacite diſcurrit. Heic *Marza-pane* pulchra vrbs, alteq; turrita & deaurata, ſed nimium patens hoſtibus, cui imminent *a Zuckerii colles*, è quorum viſcerib. dulce neſcio quid, albicanſq; & durum effodi ſolet, β vix notum ſeculo priori, γ quale veteres ex arundinibus Arabicis, Indiciſq; petierũt: pauciſſimos heic videbis ętatis adultæ nõ edentulos, ſpirituſq; fœtidiſſimi: *Seplaſium* vrbecula huic proxima, quæ neminem admittit ciuẽ præter ſolos aromatarios, pyxidũq; concinnatores; oppidũ Viraginiis probè notum;

a Zucker, *Germanis* Saccharum.
β Galeni æuo vix notum.
γ Plinius l. 12. c. 8.

12685b?

tum; quippe cui non parum indies cum hoc populo cõmercii intercedit, præsertim vero cũ *Locanicis*, quæ specula crystallina solent horum pastillis & vnguentis cõmutare. Istorũ arti fauet admodũ loci oportunitas, & cæli munificentia; totus enim iste tractus certis temporib. aromaticis trochiscis pro more grãdinis cõfertim decidentib. contegitur; quã ego ἀναβυμίωσιν eandem puto, quo ad essentiam, cum aereo illo melle, quo verno præsertim tempore quercus nostrates imbutas sæpe vidimus; sola differt crassitudine: nam vbi mel nostrum guttatim spargitur, incrassantur hi globuli intensiore mediæ regionis frigore, & cadendo resultant.

α Ἀτραπὸν, *Græcis* patina *est; hæc ergo* Planities Patellaria.

β Cibin. *vrbs est in tractu Danubiano, nunc sub Turcæ ditione; nos significationem spectauimus, non situm.*

CAP. 5. *De 3ª Paphag. prouincia.*

QVinquagesimo 5. gradu incidimus in planitiẽ *Lecanicam* α ipsa Pãphagonię viscera, vbi occurrit nobis primulũ β *Cibiniũ* Vrbs, q̃ interluitur Assagionis fluuii aquâ acidulâ;

in cuius foro tumulum cernas, vt ego ex literarum vestigiis cõiectabam Apicii illius Romani, non elegantẽ hercle, sed antiquum; cancro marino insculptum: Et fanè fieri potuit (quicquid nobis obtrudat Senecæ fides) quod celebris hic heluo, postquam maiores quã quos Galliæ suppeditassent, cancros disquisiturus Africã frustra petiisset, accepto huius littoris rumore, huc tandẽ verterit proram, atq; hic demũ crapulâ perierit. Viderint Critici. Prætereo hîc consulto pinguissimos *Offuliæ*, & *Lardanæ campos*: elegantissimam vrbium *Mortadellam*: cuius mihi situs impensè placuisset, ni sæpiusculè marinum salem, plus æquo saperet; pagum omnium fœtidissimum *Formaggiũ*, & in ipsis Yuronię finibus paludinosissimam *Mantecam*.

Volaterran. Anthropol. lib. 23.

Festino ad regionis totius Metropolin, quæ vna, siue structuræ formã, siue mores populi, siue regulas viuendi, leges desideret quis, instar omnium erit cordato lectori.

CAP.

12685b?

CAP. 6. *Metropolis Pamphagoniæ: moresq; populi.*

VIllæ hîc, ſicubi aliàs pauciſſimæ; vt meritò coniiceret iſtinc viator pagos omnes à ciuitatibus deuorari: vrbes non tam multæ quam populoſæ & ingẽtes; quarũ & mater & domina facile audit *Artocreopolis*. Fama eſt ſeculo priore duas fuiſſe ciuitates celeberrimas, *Artopolin* & *Creatiũ*: quæ (vti mos eſt potẽtiorib. & locis & hominib. adeo vt ægrè quidẽ ſe contineant, inſtructiſſimæ totius orbis Academiæ, vtraq; mea mater, altera etiam & nutrix, ſorores germanæ, ab hac tam ingratâ lite) de principatũ diu multumque contendebant.

Artopolis vetuſtatẽ præ ſe ferebat: & ſanè Saturni æuo, parem, imo æmulam habuit nullam, Creatium ſplendorem iactauit, amœnitatẽ, & potẽtiam: Coacto tandem Concilio, procerum omnium ſuffragiis victis

Creatium; ſcilicet illa eſt huius ætatis iniquitas, vt quanquam caput ipſi iam olim incanuerit niue ſenectutis, ſimplici tamen vetuſtati nihil cẽſeat tribuendum, præ ſuperba ac prȩcoci nouitate. Illa altera iam prorſus neglecta conſenuit, vt nunc ne rudera aut veſtigia cernas tam magnificæ vrbis; neque *Verolamium* noſtri vatis iuſtius incuſet hominum temporũque iniuriam dum hæc noua nomen ſibi cum honore vſurpans, vtroque exinde duplicato, *Artocreopolis* nuncupatur: Vrbs non tam elegans, quã magna; munita ſatis foſsâ quidẽ latâ & profundâ perennis aquę, quæ & omnes fere vrbis plateas interluit; in quâ mille cernas æqualiter diuiſâ piſcium viuaria; cui etiam cygni, anates, mergi, ardeolæ, querquedulę, & quotquot aqua nutrit alites ſupernatant; id quod ab iſtis prudenter cœpit *Auguſta Vindelicorum:* hæc autem foſſa *Grueſſa* dicitur: muros illi miniſtrat duplices benignior lanięna, ex oſſibus pecorum quæ mactan-

Spenſer. Ruin. Temp.

12685b?

ctantur indies, ita diſpoſitis, vt maiora tibicinum loco totam molem ſuſtineant, minora deinde ſuperſtruantur; minima vero mediũ in locum coarctentur; omniaq; cęmento ex ouorum albuminibus confecto compingantur, miro artificio. Ædes nec pulchræ, nec pro aliarũ vrbiũ more altius conſtructæ; vt nõ opus ſit Auguſto alicui τὸ ὕψη τῶν οἰκοδομημάτων περιγράφειν, *ædificiorum altitudinem intra ſeptuaginta pedes coercere*, quod Romæ factum legimus; nec Senecæ locus ſit aut Iuuenali, de graduum ſuperſtructura, conqueri. *Strabo Geogr. l. 5. Libr. 3. Controuerſ. ſatyr. 3.*

Σανιδώματα & gradus non curant, non ferũt ciues; partim ob aſcẽdẽdi tędium, partim (vbi præſertim, quod ſolẽt, probè potarint) ob deſcendendi periculum: Illæ omnes latioribus beſtiarum ſcapulis, tegularum loco affabrè cõtectæ: Vrbes ipſorum nullos agnoſcunt ciues niſi qui menſam ſpectant quadantenus: Agricolæ, fabri, molitores, lanii in municipiis habitãt: qui tamẽ vbi ad certã vẽtris

molem excreuerint, promouentur in ciuitatem; in quam nemo admittitur primitus præter coquos, piſtores, caupones, & grauiſſimos vrbis ſenatores: qui quidem non, vt alibi, propter prudentiam, aut diuitias, aut prolixiorem barbam, ſed propter abdominis menſuram quotannis ritu ſolenni eliguntur; & quô quis magis creſcit, illô prouehitur altius; ita quoſdam vidi ab infimæ & obſcuriſſimæ vrbeculæ mœnibus, ſuo quidem merito nobiliore adhuc donatos ciuitate tandemq; in vrbium celeberrima, Senatoria dignitate auctos; qui tamen vbi vel morbo (quod ſæpe fit) vel ætáte, ſtatuto macilentiores euaſerint, vnà cum carne priſtinum honorem amiſerunt: Plateæ, quod in tam incurioſa vrbe mirabar maxime, ſtratæ marmore, tum quod (vti coniectabar) paulo laborioſius ſit, neq; prorſus careat periculo, ob inæqualitatem lapidum pedes altius eleuare; tum vti ſellæ ſenatoriæ facilius promoueantur: neq; enim pedi-

12685b?

pedibus vnquam, aut equis, aut verò lecticis, ponderis cauſa forum petũt, vel publica conuiuia, ſed ſellis quibuſdam ampliſſimis, rotularum quatuor gyris hac illac trahi ſolent; præſertim, hoc modo domum ſedilibus ſuis affixi nutantes ſpumanteſq; reducuntur. Ad quatuor vrbis rotundæ portas, totidem ſuis vicibus, indies ſedent ſenatores; *Buſcadores* appellant, intrantes & exeuntes quoſque ſedulo exploraturi, exeuntes quidem, num forte ieiuni prodire auſint, quod ex ventris diſtentione facilime coniiciunt, reque iam comprobatâ reos duplici cœna mulctãt; intrantes verò, quid ſecum ferant reduces: nec enim licet cuiquam aut non pleno ventre exire, aut redire non plenâ manu: Singulis menſib. quod ex legis præſcripto illis nõ hercle reluctantibus indicitur, ſtata agitant conuiuia, quibus præſto ſint oportet omnes vrbis Senatores, de publicis negotiis finito iam prandio (nec enim licet impranſo cuiquam

Hiſp. Inquiſitores.

ferre ſuffragium) deliberaturi: [a] *Pythonos-come* prætorio nomen eſt: Sedem ſuam quiſque nouit, & matulam habet in arcula ſibi propriâ reconditam: Vbi poſtquam ſe vino calidiſſimo & acrioribus condimentis parauerint, ſuo quiſque ordine diſcumbunt. Cupedia delicatiora in prima menſa ſemper apponuntur; ſtultum enim putant optima tercúlorum non maximo appetitu deuorare. Nec illis licet (quod nobis vſitatiſſimum eſt) apros, oues, capras, agnos, varias in partes diſſectos apponere, ſed quod à veterib. forte Romanis didicerunt, integra animalia machinis quibuſdam patinariis, quales apud Petronium legiſſe memini, ſudantes miniſtri apportant: Ante ſex horas nemo ſurgit ſine piaculo; diu enim & paulatim eſitant, bibuntque, ob eandem planè cauſam, quâ fretus ille olim famoſiſſimus heluo collum ſibi gruinum opraſſe fertur: Diſcedendi vero tempus hinc metiuntur. Oſtium habent

[a] *Locus in Aſia, vbi primo aduẽtus ſui tempore aduolãt ciconiæ, & eam quæ vltima aduenit, laniant, Plin. l. 10. c. 23.*

Idem Solinus. alii perperam Phritionis cumen *legunt ex Strabone.*

Philoxenus, vt Ariſt. in Ethicis.

12685b?

habent in prętorio, ſatis vel ampliſſimo ieiuni hominis abdomini accõmodatum: per cuius anguſtias intrant aduẽtantes conuiuæ; illac tentat quiſque finitis iam epulis exire; ſi hæret, aliorſum emittitur: quod ſi æque facile ac pridem ieiunus, euaſerit, moram illi imperat *Morum magiſter*, & introductum denuo quamlibet inuitum, cogit diſcumbere, donec exeundo non ſit: cuius quidem exemplo *Wilfrediam* acum, lepidum examen ſanctitatis Catholicis hodiernis innotuiſſe putarim: Hortos ibi habent multorum profecto iugerum, ſed inuenuſtos; quiq; vltrô cedant Adonidis, Alcinoi, aut verò etiam Langianis: in quibus fruſtra es, ſi expectas areolarum nitelam, & ordinem, aut pulcherrima florum pigmenta; conſita hîc potius cernes omnia raphanis, allio, bracteolis, muſchatiſque melonibus, quos hinc petiit lautior Italia; quantum epulum poſſit Centum dare Pythagoreis.

Olim noſtratibus in Caſtro de Beuer.

Illic videres frutice nobili caules,
Et vtrunq; porrum, ſeſſileſq; lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas.

Mart. l. 3. Ep. 47.

Sed & *Ptochæum* heic publicum eſt: in quo quotquot hydropem, aut podagram, aut aſthmaticam paſſionem edendo ac bibendo contraxerint, de publico aluntur: Sed qui edentuli iam facti ſunt præ genio; vel temerâ & incautâ maſticatione, in *Sorboniam inſulam* relegantur. Habet quidem mancipiorum inſtar vernas plurimos, quiſq; ditiorum, agris hortiſque colendis, vilioribuſque officiis deputatos: qui tamen vbi ad iuſtã magnitudinem peruenerint, donantur libertate: Si quis è nobiliſſimis regni proceribus crapulâ interierit, is demum (puta totus è ſelectiſſimis dapibus conflatus) ſeruis propinatur deglutiendus, neq; fas eſt tot delicias tam ſupinos perdere. Viri ad miraculum craſſo corpore, obeſoq;, neque ille dignus eſt quem clauſo labello ſalutes, cuius mentum ad medium vſque pectus, omentumque ad ima

12685b?

ima genua vix dum propendeat; nec
iiter se habent fœminæ; quarum
formam Italæ aliquantulum, sed ma-
xime omnium Barbaricæ, imitatæ
sunt: vt ne nubere quidem permit-
tantur virgines, donec publico exa-
mine facto, mammas suas mento pa-
rum demisso contigisse viris consti-
terit. Nudi ferè omnes incedunt;
neq; vestis illis curæ; solis Magistra-
tibus quiq; notæ melioris, togis vti
licet, ex illorum pecorum coriis, quę
soli suis ipsorum faucibus vorare v-
no accubitu potuerunt: Singuli ta-
men cultellum vnâ cum latissimo
cochlcari dextro brachio appensum
gestant. Ante pectora modò, iuxta
Virgilianum illud *sola ferunt tonsis*
mantilia villis; quibus, ne quid pereat,
guttulas decidentes excipiant; oraq;
bstergeant; illa vero vsu nimio læui-
ora ne an nigriora fuerint, vix iudi-
arit oculatissimus spectator. Tar-
lissimo sunt ingenio, & ad omnes
cientias ineptissimi: qui tamẽ quot
urant artes, callent. Scholæ tantum

Barbaræ fœminæ catellos edunt pinguescendi studio.

illic aperiuntur popinatoriæ; in quibus omnis iuuentus edẽdi, bibendi, ſcindendiq; ſcientia ſtatim ἐξ ἀναλῶν erudiri ſolet; quibus *Archiſilenius* quidam, exquiſitiſſimus heluo tunc temporis præficiebatur; prælegitq; Grammaticæ loco Fragmina quædam Apiciana: Inſtar bibliothecæ, publicum eſt cantharorum repoſitorium; in quo omnes ſcyphorum ordines graduſq; per certas claſſes diſponebantur: Pocula, fercula libri ſunt, minora tyronibus, adultis maiuſcula; huic cyathus, triens illi, alteri ſextarius; gallina huic, illi anſer, tertio agnus, aut apponitur perna: neque vnquam feriandi datur licentia; donec totum quiſque penſum abſoluerit: quod ſi qui ſeptenni ingluuie parũ profecerint, exulant illico in *Famelicas inſulas*; neq; fas iſtic morari diutius: quin & huc relegantur Medici, & quiſquis diætam cui quã præſcripſerit: quiſquis ægrota (quantumuis refragante Aſclepiade radiculam edit, quod iubet Celſus, &

Teſt. Suidas hunc libros de gula ſcripſiſſe.

pau

12685b?

paulum calidæ imbibit, vomitat, & purgatur illico; quodque egeritur hoc modo, res fisci est. Ferina caro maximis ibi in deliciis, quam tamen venatione captare nequeunt; retibus tantum ac laqueis damas ad se vltro venientes implicant: sed & suem animalium omnium & vtilissimum reputant & *optimum; siue ob quandam morum similitudinem, quam norunt mensæ soli à naturâ comparatam; siue quod cibo non hercle lautissimo saginata, omnium nutriat impinguetque citissime. Quis deniq; crederet cum tantâ rerum profusione parcimoniam posse consistere? quam tamen hîc fateor pessime locatam: in minimis quibusque frustulis, ossibus, micisq; seruandis obseruaui maximam: Ideo canes nõ alunt, non felem, nõ accipitrem, nec quid præterea carniuorum: imo cum quis columbam capumve sibi parari curat, grana iam cruda, & in imo eius ventriculo diu sepulta cerui iubet, & reliquis apponi; quod

* *Plato Comic. apud Clement. Alexandr. Stromat. 7.*

ab illis Veneti hodierni oportune didicerunt. Quinimo si quis ad putredinem vsq; vel tantillum cibi apud se seruârit, statim religatur ad palum; Excepto quod ferinam licet reponere donec lanugine quadam obducatur; & (quod vix prænauteâ memorare possum,) caseum vulgo tam diu seruent, dum totus in vermiculos resoluatur, & tum demum viua animalcula ipsam putidissimi cibi putredinem, paulo sacchari adsperſa, nimis auide vorant delicatissimi Epulones; quem sane pessimum morem demiror Germanos inferiores istinc mutuatos. Fluminibus abundat regio, quæ incerto motu fluunt refluuntq; pro egestionum infinita copia, sed semper ineunte Ianuario, & Februario exeunte, ripas prętergrediuntur, & minantur vicinis pascuis.

CAP. 7. *Bella Pamphagonum.*

Cum

12685b?

CVM duplici quidem hoſte Pamphagones ἄσπονδον πόλεμον gerunt; Inſularibus Famelicis ſiue Hambriis; & Frugioniis: Illi non procul ſiti ad Occidentem in Æthiopico Oceano, vt ſuo loco narrabimus; hi remotiores aliquantum, interpoſitâ Moroniæ parte maximâ, aliquâ Viraginiæ. Narrant hiſtoriæ Hambrios inito cum Larciniis fœdere terram hanc inuaſiſſe ſæpius, ſemel vero viciſſe; quo tempore incolę ſiluis & caueis quibuſdam ſubterraneis miſere ſeſe abdiderunt; donec loci numina precibus illorum votiſque tandem commota, nouam gentem ſuis ipſorum faucib. interemiſſent: tantum enim ipſi poſt tam ſubitam mutationem ingurgitarunt, vt morbis inde contractis, ad vnum omnes intra triennium vltro perierint; ſæpe etiam, ſed fruſtrà pedem hîc ſuum figere tentarunt incolæ veteres, Frugionii; qui tamen (vti fortuna dereriorem plerunq; in partem vergit) nimium felici Pamphagonum ſuc-

ceſſu repulſam paſſi ſunt. Ad bellum prodeunt, anteriore quidem parte (nec enim ſe poſſunt fugâ liberare) coriis bouillis, pellibuſque lanigeræ fetigeræque pecudis, villiſque caprinis induti, vt armentum tibi aliquod à longe intuenti adaquatum duci videretur; verubus furciſque culinariis armati fere omnes; ſunt tamen qui baliſtas arcuſque è boum maximorum coſtis gerant: Sed Yurones nati magis ad bellum, mutuas (vbi opus eſt) iſtis ſuppetias ferunt; fine quorum opportunis auxiliis Pamphagones proculdubio diu antehac ſuccubuiſſent.

Villa otioſa. Vcalegon ille Virgilianus dictus ab εὐ ἀλέγων, parum curans, vt nos olim docuit noſter Dunæus in ſuis Lectionibus.

CAP. 8. *Vcalegonium, vrbs libera.*

SED adhuc intacta mihi, non tacenda tamen, *Vcalegonium*, libera ciuitas, ditionis ampliſſimæ, in vltimis planitiei *Letaniæ* finibus, Moroniam verſus, conſtituta; quâ

12685b?

quâ nullam oſtentat Pamphagonia vel magis antiquam, vel ſtupendam magis; cuius, (vti fertur) ciues quouis Monacho feliciorem vitam degunt; quippe ſuppetit iſtis quicquid vſui eſſe poſſit abundè. Inprimis, munitiſſima eſt ipſo ſitu loci, planeque inacceſſa, vt inanes hoſtium inſidias & incurſitationes merito ridere poſſit; Inſidet enim altiſſimæ rupi, maximeque præcipiti; per milliaria Germanica decem continuatæ; per cuius cauam vallem *Oyſſuium*, flumen an ſtagnum, neſcio, lentiſſimo pede ſerpit. Vnicus tantum patet incolis aſcendendi locus, via vnica, nec illa gradibus quibuſdam, vti fieri ſolet, ſinuoſis, ſed (qui puteorum mos eſt) demiſſo fune ac corbe viminea: Alimentum iſtis ſuppeditant aues huic loco peculiares, nec viſendæ aliàs: *Gutiges* vocant accolæ, fulicis non abſimiles; idque triplici modo; nam præter carnem ſuam & ouorum congeriem, maximâ piſcium

Hæc fere omnia cernuntur in caſtello quodam apud Scotos.

copiâ, prolis enutriendæ gratia nidos ſuos inſtruunt indies, fereq; obruunt; quin & foco perenni inſeruiunt aggeſta iſtarum nidis virgulta. Quid vltra deſideres? etiam plumis molliſſimaq; harum lanugine lectos ſibi conferciunt ciues; Pars interior vitem producit generoſiſſimam, lætamq; ſegetem; Nec quid aliud eſt quod Vcalegones vel non habent, vel non curant. Hic ergo incurioſiſſime agit ætatem populus, vel * Apuleiano ſenſu verè incurioſus; cœnant, dormiunt, ſurgunt, prandent, recumbunt: Exulant lege Sybaritică, non modo Galli omnes, ſed & omne genus artificum; Agricolas enim ſoli hîc agunt porci, quod antiquitus factum Ægyptiis; nec reliquis eſt opus: ſunt tamen ditioribus miniſtri; quorum alter expergiſcentis oculos aperit lentâ manu; alter edenti ventulum facit flabello, alter fruſta hiantis ori immittit; excipit alter vrinam, alter cingulũ ſoluit nectitque; domino ſat eſt ingeſtum ori cibum man-

* Agnum incurioſum *dixit, pro, pingui.*

12685b?

manſitare, digerere, egerere: Sub Vcalegonii præſidio deliteſcunt & aliæ vrbes, iiſdemque fruuntur priuilegiis, *Lirona* & *Roncara*, niſi quod fere ſemper dormiant ciues, & quòd de vrſis Plinius, tam graui ſomno premantur, vt ne vulnerib. quidem excitari queant; mirumque in modum hoc veterno pingueſcant.

Liron *Hiſp.* Glirem *ſig.* Roncar *Hiſp.* à *Latinis*, *Latini vero à Graco* ῥέγχειν, ſtertere *petiuerũt. Plin. l. 8. 36.*

CAP. 9. *Leges Regni.*

PYthonoſ-come prætoriũ profecto ampliſſimum, & feneſtris vndique patentiſſimum in ipſo propylæi frontiſpicio aureis literis ſcriptum exhibet [a] Σχολὴ τῆς λάξεως [b]: Mediæ vero columnæ appenſas ſacras legum tabulas; in hanc ferè ſententiam:

1. Μονοσιλίτα *ſcelus eſto.*

2. *Ferculum pateramve plenam qui temere deiecerit, vaſculum iuris breuiſſimo cochleari, ad talos poſitum, rectus abſorbeat.*

[a] *Pars ſententia Syneſiana:* τὸ δεῖν σχολὴν τῆς λάξεως βαδίζειν.

[b] *Sub quo carmen lingua Pamphag.* Gaudẽtum locus eſt; procul hinc diſcedite triſtes.

Quale ſcriptum Bononiæ eſt in foribus prædii Caſaltutulæ.

3. *Nemo ſolus edat, ne priuato domicenio impune violet menſæ leges; aut in plateis diſcumbunto ciues, aut propter feneſtras vndique adapertas.*

4. *Integras quatuor horas quiſquis à ſomno ieiunauerit & defraudauerit Genium, bis cogatur cœnare.*

5. *Ore iam pleno, recto digito reſpondiſſe ſat eſto.*

6. *Læſæ maieſtatis reus fame pereat; culpæ leuior dente mulctator.*

7. *Coquorum quiſquis ita male tractauerit obſonium vt edendo non ſit, palo publico ſuffigatur; iuxta quæ appendatur caro ſemicruda vel ſemiuſtulata, donec miſertus quis famelicus ſpectatorum, totam comederit.*

Sueton. Claud. 8. *Eructare non liceat modo (quod Cæſarum nonnulli decreuerunt,) ſed honori ſit; quique maximè viriliter, clarè, & ſtrenuè ructauerit, ſymposiarcha proximi conuiuii ordinator.*

* Rationem huiuſce legis 9. *Quisquis, dum * cingulo tentatur*

12685b?

tatur, ſpiritum continuerit, inhabilis ipſo facto redditor; Et per totum diem ieiunus carceri damnator, ita quidem cancellato, vt reliquos proceres poſſit epulantes contueri: quod ſupplicium nonnullis fuit capitale. *quare capite ſequente.*

10. *Quantum quiſque comederit, commenſalis hebdomadatim ad prætorem deferto, vt ſi præſcripto minus abſoluerit, pœnas, quibus dignus eſt, luat.*

Qui leuiſſime peccauerint, diem totum carceri includuntur, quem illi *Templum Famis* appellant, contrà quàm noſtrates ſuum בית לחם. Illud extra vrbem poſitum, vt Æſculapii apud Romanos, non ſalubritatis gratia, quod de illo Plutarchus, ſed ne iſtuc damnati, vel aurâ culinariâ veſcerentur: cuius parietes viuis omnium ferculorum figuris (quæ fruſtrà moueant captiuorum appetitus) accuratiſſime pinguntur: vnde *Cubicula Meditatoria* petiuerũt hodierni Ieſui-

tæ. Nummis non vtuntur; neque enim tanti faciunt mortua hæc & insipida metalla; sed quod antiquitus
Polit. factum docet Aristoteles, sola mercium cõmutatione vẽditiones emptionesq; rerũ peragunt. Ita duo passeres sturno; sturni duo turdo, duo turdi gallinâ, gallinæ duę anſere; duo anseres agno, duo agni vitulo, vituli duo capro, capri duo vaccâ valere solent; quod & in oleribus piscibusque fit stato quodam pretio; nempe id vnum curant ædiles, ne quis aut malas merces obtrudat emptori, aut debito plus exigat.

CAP. 10. *Religio populi.*

IOuem horrent, quod illo tonante vinum acescat, & quod imbre intempestiuo fruges suffocet. *Tempori Deo*, puta rerum omnium edacissimo, ædes illic vidi structas eleganter; in quibus Saturnus filiorum suorum tumulus, arte mirâ cælatur. Pridie cinerum sacra faciunt Genio loci, cu-

12685b?

ci, cuius fere ſolius agnoſcunt numen; qui formâ maximi voraciſſimique alitis (*RVC* appellant incolæ) conſpicuum ſe præbet quotannis, expectaturus ſuorum vota: Huic illi crudas offerunt Hecatombas, hoc modo: Vaſta planities *Letanica* eſt, ab Auſtrali parte montibus vndique circumcincta: huc conuolant certo die incolæ ad vnum omnes, ducuntque ſecum innumeram vim omnis generis pecorum, iumentorum, alitum: Elephantos, rhinocerotes, camelos, quos in hunc diem ſaginant (neque aliter moris eſt tam inutile genus animalium ſeruare aut paſcere.) boues proceriſſimos, apros, oues, capras, quin & aues, quotquot ſunt nudas atq; deplumes; quaſique includunt in ſpatioſiſſimam hanc caueam: Ipſi per montium latera velut theatri alicuius gradus ordine diſpoſiti flexis genibus expectant ſui numinis aduentum: Tandem ingenti clangore, ac confuſiſſimo ſtrepitu & ronco, à longe conſpicias ſa-

crum alitem, adunco roſtro, falcatis vnguibus, oculis micantibus mirâ cateruâ Harpyiarum, coruorum, vulturum, accipitrum vndiq; ſtipatum: Aduolant horrendo ſtridore, & iam ad inſtar denſæ nubis vallem ſubiacentem numero & pennarum vmbrâ tegunt, ſolemq; & cœlum adimunt; Ter circumuolant planitiẽ, dum incolæ exclamant, precantur, tremunt, gratulantur. Dux auium animaduertit ſibi prædam, & ex toto agmine ſeligit quicquid palato maximè arriſerit; nunc duos boues, nunc elephantum rapit; dein ſtatim alites reliqui pro ſuo quiſq; modulo & appetitu in reliquum agmen irruunt: hunc vitulo, illum agno, apro alium, alium anſere vel cygno videas onuſtum: quo ſubinde facto; omnes non ſine canora populi acclamatione auolant, & intuentium oculos effugiunt: Quicquid ſupereſt (quod ſanè plurimum vt ſit neceſſe eſt) illo ipſo die à populo iſtic diſcumbente conſumatur iubet pietas; quo ſic ſe ni-

In Lartinia ſyluas; ibiq; degunt. quare l. 4. c. 4.

126850?

ſe nimium replent, vt per dies fere quadraginta carnem faſtidiant, & exinde piſcibus, ſed ſumptu longè maiore, vino coctis conditiſque, & dapibus Goloſiniis, veſcantur: cum, vt ſe recreent aliquantulum tanta ferculorum varietate, tùm vt eo acriore animo carnem diu neglectam aggrediantur: Vnde religioſam Quadrageſimæ obſeruationem in regionibus Pontificiis etiamnũ crediderim inualuiſſe.

CAP. II. *Electio magni ducis.*

FEſtino ad Palatium magni ducis, quô me duxit meus Genius feliciter, illo ipſo die, quo nouus princeps pro more regni creabatur: In Iſthmo plane medio inter vtramq; prouinciam ſita eſt arx longe auguſtiſſima; quam ferunt olim ſtruxiſſe *Omaſium* quendam Gigantem, vaſtæ molis, paré, non illi, cuius effigiẽ noſtrates Academici è vicino colle exciſam inuiſunt & admirantur, ſed illi

potius quicunq; fuit hominis monſtro, cuius binos dentes maxillares è puteo quodam Cantabrigienſi effoſſos vidi, vix humano capite minores; quibus profecto dens ille in Vtinenſi littore repert' authore Sigeberto, ſponte cederet: Nanus erat huic homini comparatus α Oreſtes ille Plinii, aut β Orion Plutarchi: Finge tibi potius Anteum cubitorũ 60. aut illum, cuius cadauer non procul à Drepano refoſſum, 200 (vt ex oſſe coxæ coniectari licuit) cubitorum, refert Boccatius: hunc ego germanum huius fratrem autumârim. Scilicet hic primus regionem hanc, olim ſub Frugionæ ditione poſitam ſubegit; eiecit priores incolas, nouos populos dedit & iura noua: Cuius animam putant monſtroſiſſimi alitis formam, errore Pythagorico, induiſſe: eumq; quotannis hoc nomine, vti diximus, ſtato die venerantur. Non ſecus iſte à miſellâ plebeculâ, ac Mahumetes à ſuis Turcis vbique colitur: Heic in ſpatioſo arcis atrio

α 7. cubitorum, Plin. l. 7. c. 16.

β Cubitorum. 16. quod tamen Oti putabatur.

12685b?

trio cernas monumẽtum huius memoriæ ſacrum, ſtatuam viſendæ altitudinis, antiquo γ Lyſippi Coloſſo æneo haud parum ſanè proceriorẽ; iuxtâque tumulum, in quo ſignaturas quaſdam vidi, ſed inuida vetuſtate ita corroſas, vt non facile ſenſum aut verba eliceres, iuxta illud Ouidii,

——ſed longa vetuſtas
Deſtruit, & ſaxo longa ſenecta nocet.

Sic ſe habebant liturarum reliquiæ:

γ *Aut* Charetis, *diſcipuli huius Lyſippi, altitudine 70. cubitorum.*

Omas Fagon DVX DE nimis
VICTOR PRINCEPS DEVS
EFEIS BACLOINEMD NIH
MOVIN ET FAVELIEVS
PRATEREAT LIVNVS
SACVTET SOKRVS
HAERES NIH IESTVQVE
POTEST SVRDITVSQVI
VULT QVIMVRET HOSTIS
VVITHQVENTRES ET
VALETE

12685b?

Ego sic censeo restituendum: penes lectorem esto iudicium.

OMASIVS FAGONIÆ, DVX, DOMINVS, VICTOR, PRINCEPS, DEVS HIC IACEO: NEMO ME NOMINET FAMELICVS, PRÆTEREAT IEIVNVS, SALVTET SOBRIVS: HÆRES MIHI ESTO QVI POTEST, SVBDITVS QVI VVLT, QVI AVDET, HOSTIS. VIVITE VENTRES ET VALETE.

Hæc regia Ducis est, quem ille primus legislator voluit non certo, vt alibi, imperio frui, sed anxio semperq; mutabili. Nam ex honoratissimis regni familiis, quæ multæ sunt *Mentonum*, *Bucconum*, *Ventriconum*, *Palatinorum* cuiquam licet ducatum ambire, &, vbi meruerit, vendicare: sic ergo se habet Ducis electio: Quotannis instituitur solenne certamen, quod quidem non lanceis, aut currubus, aut remis, sed dentibus peragi solet, vbi qui vicerit, præter Coronæ pampineæ honorem, regni

Seneſchallus Duci proximus exin-
de ſalutatur: Finito certamine ſurgit
quiſq; , ac tangens ſacrum Omaſii
tumulum, Bacchum iurat & Satur-
num, & ipſos Omaſii manes, ſe abſq;
fraude ac dolo malo negotium hoc
ſequens tractaturum; dein ſuo ordi-
ne theatrum conſcendit, hunc in
diem non nimis altè concinnatum,
futurum examen ambitiosè expe-
ctaturus: Tandem prodit nouus Se-
neſchallus, cingulum ferè aureum,
gemmis probè ſtipatum immenſæ
quidem longitudinis, *Sacram Zonam*
Imperii vocant indigenæ; cui verbum
intextum animaduerti, *Si nihil vltrà.*
quâ ſe primus omnium induit dux
prior, notatq; abdominis ſui menſu-
ram, ſequuntur hunc ſuo quiſq; loco
proceres reliqui ; quicunque vero
cinctorium iſtud non diſtento ven-
tre nec retento ſpiritu ſic vrgere po-
terit, vt altiore adhuc foramine opus
videatur, maximo acclamantis po-
puli applauſu *Dux Crapuliæ* ſalutatur.
Cui ſtatim regius pocillator flexis
geni-

12685b?

genibus amphoram porrigit ampliſſimam, monetq; populo ſuo propinet ſalutem: Is vaſe arrepto, apertoque concionem habet ad populum, ſi poteſt, congruam, ſin minus, blandam certè ac beniuolam: Cui ego & aurem adhibui, & animum, ſed (quæ illis gutturalis locutio) ſonum horrui, ſenſum non intellexi: ſummam percontanti ſic reddidit interpres: Poſtquam, inquit, gratias habuiſſet ingentes Baccho, Carneæ deæ, & nigellis quotquot ſunt numinibus, & inprimis imperii largitori Ventri, qui illum ducē maximum creaſſent hodie, ſuiſq; oculis gratulatus eſſet qui ſe, priuſquam exciderint, ducem potentiſſimum intuerentur; ad populum ſe conuertit, ſuauiſſimâ oratione, Omaſium ſanctè iurans libertates ſe noſtras propugnaturum, promoturum negotia, hoſtes fugaturum, ſequuturum conſilia, foturum ſtudia, vota ſuſcepturum, laxaturum gulas, menſuras ampliaturū; denique quales ſumus ſeruaturum,

facturum quales esse desideramus. Dein Fami, Abstinentiæ, Diætę, malę cereuisiæ, Macilentiæ hostem se acerrimum professus est; iurauitque denuo neminem se præside ieiunaturum impune, neminem ingratiis græcaturum: Quare, inquit, agite, per sanctam saturitatem; estote semper hilares; &, quando potestis, obsequẽtes: & ita suauiter intret, tutoq; exeat pulchellus iste cyathus (quo dicto vinum lentius ebibit, fundoq; vasis inuerso labrum pollici, pro more applicat) vt ego vos semper ebrios, saturos, fortunatos cupio: Populus læta voce cælum implet ingeminatque.

Cagastrum *vox est Paracelsica, opposita* Iliastro: *& nos petimus à* γαστήρ.

Cagastrius (sic enim illi nomen) *augustissimus Crapuliæ Imperator, viuat, regnet, crescat.*

Insignia regni statim illi tradita struthiocamelus ferrum vorans, cum verbo *Digere & Impera*, & denique pro fascibus, gladiove, aut sceptro, cultellum vnà cum doliolo auteo in manus ipsi dedit Senescha-

lus,

12685b?

lus, & ſolenni verbo dixit, *Vtere & fruere.* Prætereo lubens ſtruices quas illic vidi hac nocte patinarias, montes carnis, vini torrentes; id vnum ſilere nequeo, compita omnia nocte hâc, ita ſtrata fuiſſe viuis ebriorum cadaueribus, vt victorum hoſtium caſtra ſolent poſt maximam ſtragem: Nihil ferè habent in ſe ſingulare vrbes reliquæ *Deuoracum*, *Porceſtria*, *Sarcoboſcum*, *Verulanium*, *Lingaſtrum*; quarum mores habituſque ex vna facile colliget Lector.

CAP. 12. *Inſula Famelica, vel Terra* d'Hambre.

EXcidit nobis inſulæ *Famelicæ* mentio. illa (ne quid lateat lectorem) longitudinem habet graduum 330. latitudinẽ vero 54. oppoſita quidem ab Aquilone Cap. Blanco, ab Auſtro aũt paludi Tryphoniæ: Terra petræa, montoſa, infœcunda, nuda,

arenoſa ; arbores heic aliquot, ſed decorticatę, caluę; quæ nec fructum ferant, nec frondes: quin neque flos nec gramen (quod alibi vireſcit iniuſſum) vſpiam hîc creſcunt. Veris hyemiſque vices neſcit ſolum exuccum, & plane demortuum ; ſiue quod herbas frondeſque primulum enaſcentes carpant, vorentque auidiſſimi indigenæ ; ſiue id fiat iratæ Cereris imprecationibus, quam ferunt dum filiam iam nuper amiſſam per maria, per terras ſollicitè diſquireret: incidiſſe in hanc inſulam, & in eius ſcopuloſo littore naufragium paſſam fuiſſe, ac proinde diris deuouiſſe hanc terram, ac iuſſiſſe, nequid iſtic deinceps naſceretur. Incolarum nemo ſedet hîc volens, ſed exilio è ſua terra eiectus : hi omnes colore ſunt fuſco, & ſubpallido, cute durâ, contractâ, & Elephanti more hiulcâ ; omnium quos ſol vidit macilentiſſimi; vt σκιαλίδα tibi aliquod nouâ cute obtectum, aut hominis vmbram referat quis horum cadauero-

ſus

12685b?

ſus hoſpes: Videbis hîc alium muſcis inſidiātē, vermiculis aliū, nec deſunt qui terræ cutē radunt cultello, vt abditas quærant herbarum radiculas; quin & ſibi mutuo, vbi licuerit, prędę ſunt; quod à ſe prudenter factū Ariſtotelicâ regulâ defendunt; etenim creſcente hoſpitum numero neceſſe eſt creſcat rerum omnium indigentia; nec quem liberat aduenam nouitium niſi vel robur, vel macilentia.

Fabri ferrarii ferè ſunt omnes; quāquā & Pamphagones Philoſophos huc omnes ac medicos relegent, & Hiſpani omne genus libertos. Terribilis formæ beſtia per huius inſulæ deſerta paſſim oberrat, *Nuchtermagen* vocant, ἀκέφαλος; quæ horrēdiſſimo latratu cælum implet; quem ſonū qui ſemel duodecim horarū ſpatio non audierit, ſurdeſcit illico; ter vero qui audierit, nec quid prædæ obiecerit ante horas duodecim, moritur. Alia hîc animalia, pręter lupos & Cercopithecos caudis aliquantulū curtos, nulla vidi.

Compoſita vox à duabus Germanicis: Nuchter / ieiunus, & Magen / ſtomachus; vnde Anglicum Maw; g reſoluto in w. Cercopitheci cauas ſuas deuorant, famis impatientes.

YVRONIA, ALTERA Crapuliæ prouincia.

CAP. I. *Ingenium populi.*

Terra ebriosa,

YVRONIAM aggredior cuius nemo accuratam à me descriptionem exspectet; neq; enim ausus sum illorum vrbes inuisere, donec iam obtenebrescceret, cum iam ciues somno vinoq; sepulti. Quid metuerim mihi rogas: neq; hoc inuidebo Lectori; *Burgomagistrorum* largitatē; quib. in more est aduentantes quosque hospites, nescio quot vini congiis excipere; aduentumq; illis munificentissime gratulari; publicis impensis ac nomine ciuitatis; quos ebibant ipsi omnes necesse est, ni ingrati, & (quod peius est) reipublicæ hostes haberi mauelint. Metuebam mihi ab hoc honore, & periculo: Regio est aliquanto maior Pamphagoniâ, tan-

12685b?

tantoq; intemperantior, quanto illa opulentior. Latitudine vtramque Germaniam vel adæquat, vel sanè superat. Nulla regio est vbi vel vberius proueniant vuæ, vel felicius; adeo vt, quę singulis Europæis gentib. propriæ sunt, Germaniæ albiores & tenuissimæ, Galliæ rubicundæ, pauloq; fortiores, Hispaniæ colore medioxumæ, virtute generosissimæ, omnes istic abunde crescant: Temperie aliquantulum à Pamphagonibus discrepant; illi calido & sicco delectantur plurimum, hi calido & humido; Illi proinde culinarii & furui, hi cellularii & rufi *Crapuliani* à vicinis ioco nuncupati: Neq; minus ingenio; tanto enim Yurones illis disertiores sunt, quanto magis impudici: ineunte quidem ætate plerique omnes ingeniosissimi sunt, prouectiore vero & præsertim decrepitâ, ita obliuiosi, vt vix sui nominis meminerint.

CAP. 2. *Turonia tributa in ſuas partes.*

Triplici potus genere inebriantur potatores: Vino, cereuiſiâ, aquus elambicatis vino calidioribus; hinc tres Turon. partes.

1 Oenotria, *ab οἶνος. vnde* vinum *Latinis.*

2 Pyræn. *à πῦρ, & οἶνος.*

3 Houbel. *Gallis* Lupulus. *Hinc nomen Anglicum,* Hoppe.

PRouincia hæc in tres præcipue comitatus ab incolis diſtinguitur; *Oenotriam* vel *Ponſiniam*, *Pyræniam* vel *Zythæniam*, & *Lupulaniam*, quæ & aliis *Houbelonia* dicta eſt.

Quod ad *Ponſiniam*, (vocabulo vt ego putabam corrupto, *P*, pro B. *F*, pro *V*, more Germanico male pronunciato;) *Meionium* ſalſum flumen hanc à Pamphagonia ſcindit ab Occidente; ambitque ducis regiam: cuius tamen vndas non quidem à Mari deriuatas putant accolæ, ſed ab aëreo quodam fluore conflatas; Cõtinet illa in ſe multas vrbes egregias; Hic.n. inprimis occurrit mihi *Pampinolæ*, vel *Ampelonæ* viculus quintuplex, qui per Olmios ſe colles pulchrè diffundit, & vſque ad Traubenam vrbeculam, pro lateritiæ materiæ colore rubicundam, porrigitur. Ima in valle quæ *Torcolia* dicitur, Li-

cori

12685b?

coris, elegantissimi fluminis natiuũ cubile est: per cuius amœnissimas ripas, plurimas vidi ciuitates hac illac vndiquaq; sparsas, non sine prudentissimo delectu fundatorum, *Bacheram*, *Krugtopolin*, *Chytræam*, *Cadillam*, ligneo muro circundatam: Reliquus sane orbis, quaquâ patet, flumen huic vni conferendum nullum habet; *Danubius*, *Tamesis*, *Volga*, *Tyberis*, *Sequana*, aut ille *Guianorum Raleana*, præ isto plane sordent: nam præter limpidissimorum taciteq; labentium fluctuum lasciuos errores, aqua dulcissimi saporis est, quæ nec optimo nouit vino cedere, nec mellitis Turcarum poculis. Peculiare quoddam piscis genus sibi vendicat hic Oceani filius natu maximus, *Pistrin* minorem; indigenæ Sprützwall vocant; cui mos est maximam liquoris mustei copiam è cauo vertice in altum egerere; quem vicina gens scaphis excipit studiosissimè; domique adseruat: Hic inter decurrendum *Faesseram*, vrbem hercle ingentem,

Hoc nomen indit Gesnerus huic pisci: nos whirl-poole, *appellamus.*

oblongam inuiſens, diuortit tandem per latam vini cellæ planitiẽ, ad Metropolin huius prouinciæ *Zouffenbergam.*

CAP. 3.

Souffenberga Metropolis Yuroniæ deſcripta, & ſub hac, Yuronum habitus, moreſque.

ZOuffenberga, ignoto mihi nomine, niſi quod ſonum Germanicũ præ ſe ferre videbatur, colli ſuperædificata κοιλοφοειδὴς apparet, quaqua vorſum aſpicienti: vrbs valde celebris, & emporium ſitus beneficio commodiſſimum; ex Orientali parte doliorum aggeribus probè cincta eſt, quorum etiam coſtis domunculæ omnes obteguntur. In ipſo portæ veſtibulo ſita eſt à mane ad veſperam ex inuiolando legis præſcripto Amphora prægrandis, *Poculum hoſpitale* ſua lingua vocant ciues, cuius anſæ inſculptum eſt vetus illud, ἢ πιθι, ἢ ἄπιθι. quiſquis ingreditur, aut totam ebibit,

12685b?

ebibit, aut ſiſtitur Magiſtratui, rationem contumaciæ redditurus : Supernè ſculpta vidi vrbis inſignia, Hirudinem nudo pedi inhærentẽ, cum verbo iuxtà poſito, PLENA QVIESCO: Hîc ego perquam certè opportunè conueni hoſpitem iam vrbem ingreſſurus, hominem peregrinum gente Locanicum, qui ſe ſuâ linguâ * *Cinciglionem* nominabat. is me ſub veſpera clanculũ introduxit, ac multa docuit, quæ ipſe nullus deprehendiſſem : Ædificiorum & materia & ſtructura non abſimilis Pamphagonicis, niſi quod anterior pars domorum vite continuâ ſic prorſus obducatur, vt ni vndiquaque penderent Tabernarum inſignia, profecto in media te vinea putares obambulare : ſpectaculum hercle non iniucundum. In foro publico æneis ſuſpenduntur catenis ſingularum mẽſurarum exemplaria ſigillo regni ore ſummo conſignata; iuxtaque legum ſacrarum tabulæ, quas etiã nos pauo poſt fideliter commemorabimus.

* *Itala vox, à ſono deſtillantis vini petita.*

Nudi incedunt incolæ, niſi quod omnium tempora pampineis corollis adumbrentur: Cute tamen mire depictâ, veterum Britannorum more: Huius quidem Centauri, illius Tragelaphi, alterius columbæ, alitis bibaciſſimi; eſt & quem cernas Amphoræ formâ tam artificiosè ſuperinductum, vt brachiis lateri incuruatis viuam iurares amphoram: Vidi & qui Balænam ita pulchrè referret, vt, illo vomente, nemo non putaret & hunc Cetum, & quod eiecerit, Oceanum. Ardebat mihi animus publicum conuiuandi morem, clàm ciuibus intueri; Cui demum annuit hoſpes, quanquam non ſine plurimis, iisque ſeriis periculorum præmonitionibus, morumque documentis; quibus ego probè inſtructus ad prætorium, vbi conuiuia ſolent agitari ſub noctem vnâ cum fido duce, me contuli: Confluunt, diſcumbuntque eodem plane more quo Pamphagones prius, niſi quod iſtic plus poculorum obſeruaui, ter-

oculo-

12685b?

culorum minus: Vase duplici stipatur quisq; ex vtroque latere, matulâ, quâ vrinam, trullâ quâ vomitum excepturus est. Initio quidem libant Baccho, communi deo; non illo more quo Romani olim, paulo vini diffuso humi, sed longe relligiosiore: Iuxta summum mensæ Bacchi statua erigitur, tenentis dextrâ quidem ingentem crateram, dum præ nimio pondere, (quod Virgilius olim,) fessę subuenit læua sorori: Huic sacerdos supplicum conuiuarum nomine cadum vini (neq; enim minus capit) iugiter infundit; quod per cauos quosdam tubulos, veluti tot venas ad os vsque & femoris iuncturam deriuatur; atque ita erumpit quasi vinum simul & euomere, & mingere videretur: Hæc autem illis Clepsydra est moderando conuiuio; postquam enim is egerere desierit, istis ingerere religio est. Dein salsamenta non vnius generis apponuntur, placentæ salitæ, haleculæ, & salibus exesæ chalcides, pernæ plus-quam Westphalæ,

radices carduorum ſilueſtrium, Anchouiæ ſiti proritandæ. Tum ſtatim plena circũuolant pocula, ſonantq; vacua, vt vix demum ſtatueres impletanè fuerint vt euacuarentur illico, an exhauſta vt implerentur: & (vt Plautinus ille) ſcaphio, cantharis, batiolis bibunt. Præbibiturus alteri ſolenni cantiuncula illum prouocat, dein dextris arctius coniunctis, concuſſiſq; vehementius, poculoq; ori eius ferè admoto, rẽ aggreditur; & poſt multas interſpirationes, remiſſoſq; ſpiritus, & blandas ſermocinationes anſam poculi non deſerit, donec totũ epotârit; pari modo reſpondet alter; Menſa ſecũda ferculis nõ ita magnis ac opiparis inſtruitur: quam etiam nouâ potione contemperare ſolent. Demum & tertia rariſſimo fruticum apparatu pulchrè inſtauratur; quâ fere finitâ, mappâque iam prouolutâ, Magiſter ceremoniarum, clarâ voce, Geſundheits ter præconatur: Quo ſono ſciolus ego dimiſſam putaui turbam, diſ-

Exulat hinc illud Græcanicum, in veterum etiam Romanorum conuiuiis vſurpatum: Καὶ πέντε πίνε, καὶ τρία πίνε, ἢ μὴ, τέτταρα. *Plutarch. συμποσ. decad. 3. Athen. l. 10. Plautus in Sticho.*

12685b?

diſceſſionem q; meditatus, moui pedem; quum manicam mihi leniter vellens, hoſpes, Huî, tam cito, inquit, ſomniculoſe ſpectator vix dum incepto conuiuio? en tibi vt non languido curſu defluat Bacchi clepſydra; mane paulum & ſcenæ huius cataſtrophen patienter exſpecta; Parui, ſtetique: Cum vnus è conuiuis exuta corolla, flexiſque genubus, velut vota facturus, ſextarium arripit; & *Salutem*, inquit, *Cagaſtrio potentiſſimo Crapuliæ Archiduci*; Bibit, anhelat, reſpirat, eructat, ſermocinatur; donec poſt certa quædam interualla, totque hauſtus, quot nomini ſuo literæ, fundum inuerterit; quo facto κοτυλίζει, &, (quod Horatius,) *mero tingit pauimentum ſuperbo*: ſequitur à ſummo quiſque, iiſdemque poculo, facto, & geſtu fidum ſe comprobat ciuem ac beneuolum, quodq; mauult ſtrenuũ potatorẽ. Aſſurgit ſtatim alter, & Bene vos, inquit, bene nos, bene celeberrimam & auguſtiſſimã Zouſtẽbergam-

clareque interim ructat, incuruato genu, bibit, ebibit; nec quis audet non ſequi; Tertius Yuroniæ nominat honorem, procereſque; vnicuique ſuppetit aliquid, quo reliquos pelliciat ad nouos hauſtus. Tandem cum vna eque pocula potitauit quiſque, quod ſplenem mihi mouit maximè, poſt hæc ſeria, ordine ſuo poetam agit vnuſquiſq; Muſis omnibus inuitis, ſolius Bacchi numine, ac ἰδιοσιασμῷ: æmulus ſcilicet antiqui moris, cuius meminit in ſympoſiacis Plutarchus cantilenam quiſque ſuam modulatur; inſtar lyræ erat poculo inſonans cultellum; & pulſatum eſt ædipol harmonicè: Alter amicam ſuam laudauit, alter Dionyſii virtutem prædicauit; alter quæ res ſibi cum vxore domi erat, propalauit, vt ſuccurrerit mihi ſtatim illud vetus Laberii:

Ebriulati mentem hilarem accipiunt;

Alter falſo carmine in abſentem luſit; omnes numeris (vt mihi videbatur) planè Anacreonticis; Dignũ patel-

Vere de iſtorum quopiã dixerit Horatius: Aut inſanit homo aut verſus facit;

Ab hoc more proculdubio petitum eſt illud Græcorum, Διθυραμβοποιῶν νῦν ἔχεις ἐλάττονα. *vt interpres Ariſtoph. in Acharnen. Nonius.*

12685b?

patella operculum : Interim dum hæc fiunt, quot ora hominũ, tot discrepantes affectus conspexisses; Hunc præ mero amore socio allachrymantem, illum oscula libantem proximo, alium in risus immodicos solutum, alium deuotâ mente Baccho prouolutum, alium, * cui poculum non citius allatum est, stomachantem; iurantemq; centum mille Diabolorum myriadas, alium nutãtem & simul ore spumantem. Ab initio autem conuiuii, quoniam ita lubricâ sunt plerique memoriâ, vt officii sui facile obliuiscantur, adsidet paulo altior Notarius publicus, Auffzeichner/ qui haustus quosque in tabellas velut acta publica refert; quid quis, cui propinauerit, sedulo describit, finitâq; cœnâ, modo quis auscultando fuerit, recitat.

* ἀγριωθέντα τῇ τοῦ πόματος ἀφθόνῳ χορηγίᾳ, vt ille de Elephantis.

Trinkenius,	*Bibulo*	3ª Congia.
Bibulus,	*Oesophagio*	sesq̃aphorã
Dipsius,	*Leinio*	2. sextar.
Drollius,	*Biberio*	totidem.
Zaufenius,	*Saturioni*	semicad.

Si quis demum officio defuisse deprehendatur, (modo soluendo sit,) adhuc satisfaciat, sin minus, ineunte conuiuio non sine magno se fœnore tenetur liberare: Perlecto iam catalogo, clepsydrâq; exhaustâ; Illud vero vnũ, inquam ego, paulo solicitiorẽ me habet, quî isti commodè deducẽdi sint domum; Facile id fiet, respondet hospes; Vides funes illos qui tot ferreis annulis istic in foro alligãtur? hos cautiores ministri (quib. ante finitas epulas poculum libare piaculo est) vix etiã sibimet ausi cõfidere, foribus herilibus affixos, nouũ Ariadnes filũ sequuti, rectâ domũ vnà cum sua mandra remeant, quantumuis illuni nocte: sed quid si quis funem interea mouerit loco? subrisit ille; Et quenquã putas hoc noctis, inquit, ita agere excubias? nouimus tamen hoc factum aliquando; Tum is & domum petit & vxorem non suam; quod tamẽ ipsa fortassis æque temulenta, nõ ante crastinũ meridiem persentiscit; tunc aũt quod nescientes fecerunt,

rident

12685b?

rident ſcientes : Certò enim ipſis perſuaſum eſt, *Non peccare quicquid quis facit ebrius*; quia non ipſe : ſed *Bacchus* id perpetrat; occurrebat mihi tamen illud Luciani, οὐδὲ ὁ Διόνυσος ποιεῖ τὸ δὲ ἄμετρον τῆς πόσεως. *Lucian. dialog.*

CAP. 4. *Equites aurei dolii, Legeſque loci:*

IN prętorio etiam vrbis ſuſpenſum vidi aureum illud dolium, quod equitib. huiuſce Ordinis nomen dare ſolet; nam qui ter iſtud ſobrius ſiccauerit, eques exinde creatur à Duce; donaturq; torquato inſigni dignitatis; neq; contēnenda ſunt horum equitū priuilegia; vbicunq; .n. ſunt & menſis dominantur & tabernis; vinū cuiuſcunq; generis gratis afferri iubent, & modum cuiq; præſcribunt potandi: Hi in omni ſolēni conuiuio vt gladiatores olim Romani enſibus, poculorū numero contēdunt, quiq; plura nec dū ebri⁹ exhauſerit, victor euadit, triumphatq; ſerio: ebrietatis *Vel Helotarum Laconicorum more.*

autem iudicium hinc peti ſolet, qui protenſum digitum lucernæ ardentis flammulæ rectâ poteſt immittere, quicquid præterea dixerit, egeritve, ſobrius habetur. Habe demũ lector, *Zouffenbergæ*, ſed & *Yuroniæ* totius leges; riſum que, ſi potes, tene:

Pomeridiana fides irrita eſto.

Pocula nemini ſua ſunto.

Qui meri aliquid eiecerit cottabizando præter ſpumam, ſemet incuruans effuſum liquorem linguâ abſorbeto.

Propinanti reſpondeat quiſq; eodem poculo modoque quo erat prouocatus; qui ſecus faxit, biduum ſitiat.

Pocula ſemper vel plena ſint vel vacua, dimidiata qui vel appoſuerit miniſter, vel conuiua tulerit, reus eſto læſæ ſocietatis.

Ebrium qui ſobrius percuſſerit inteſtabilis ſit; qui ſobrium ebrius, abſoluatur.

Quiſquis ebrium ſobrius ſpoliauerit, vino interdicatur in perpetuum; qui interfecerit, ſiti pereat.

Qui ſiccam ſalutem precatus fuerit Crapuliæ Imperatori, læſæ maieſtatis damnetur.

Natu-

12685b?

Naturâ vel morbo abſtemius exeſto.

Rectilinearis greſſus à cœna ſcelus eſto.

Quiſquis triduo in vrbe manſerit, Baccho ſacrificet.

Ciuem qui nuncupàuerit mœchum, aut furem, ferat impunè; qui abſtemium, iniius vocator.

Qui vinum aquâ miſcuerit, ad caninam menſam damnator.

Qui Bacchum iurauerit, nec ſeruauerit fidem, inteſtabilis eſto.

Qui poculo alterum petierit iratus, & vel quid vini effuderit, vel vas ipſum fregerit, proximo die poculis & manum, & labra abſtineto.

In veſtibulo Prętorii ſcriptum reperi:

Hæc domus eſt læta ſemper bonitate repleta.
Hic pax, hic requies, hîc gaudia sẽper honeſta.

Inſcript. Stilliard.

CAP. 5. *Artes, & bellandi mos Turonibus.*

LIppi ferè ſunt omnes, & paralytici; ſtrumaq; inſignes nobili, quali

ſuperbiunt Alpium & Pyrenæorum coloni: Pictores longe optimi ſunt, dum tremulam facit manum ebrioſa ſenectus; vt merito hîc illud cogites Luciani οἷος ἂν νήφων αὐτὸς ἦν, ὅπου ταῦτα μεθύων ποιεῖ; Sed & poëtas habent plurimos, quos Dux illorum non lauro (quippe religio cuiquam eſt plantã viti inimiciſſimam geſtare) ſed hederâ donauit; ſordidũ genus hominum ipſæque fæces imæ plebeculæ; quibus ego non minus indignor ſacrum illud nomẽ quam Antigenidẽ ſuum ſtomachatũ ſcribit Apuleius, quod monumentarii ceraulæ tibicines dicerẽtur. Homuli planè rudes, ἀναλφάβητοι, qui maternos vix norunt rhythmos concinnare, hi quadris alienis victitant, nouis Epithalamiis, Elegiis, Epitaphiis tabernas replent, triumphos diſponunt, edunt ſpectacula, & ita cantionib. præſunt nobiles Choragi, vt equites poculis. Vnicum illis ferunt ætatem hanc tuliſſe verè poëtam, quem propter intẽpeſtiuũ veriloquium fame audiui periiſſe.

Apul. Aſin. aur.

12685b?

iisse. Pręliantur quidem sæpius, socii communis belli; sed semper inermes, nec vel indusiis, Hibernicis armis induti; pro lanceis sunt sudes vlmeæ quib. vites inniti solent, acuminatæ, & igne paulum obduratæ, nec vel dici vel credi potest, quàm illi & strenuè pugnarint, & feliciter vicerint aliquoties; cautum est scilicet, ne quis parum ebrius cum hoste cõgrediatur; vinum igitur audacem facit, audacia sæpiuscule fortunatum.

CAP 6. *Exequiæ Burgomagistri. Bacchi sacrificium.*

ILla ipsa nocte quæ testes nos habuit conuiuii, quidam è Burgomagistris, cuius ædes in altiore colliculo sitæ erant, è fenestrâ excidit, quã is parũ sui compos, nec benè palpãs ostium putarat; fractâque ceruice, statim expirauit. Cuius exequias magna cum pompa luctuque celebratas vidi: Pullo se quisque colore tingebat, proque sertis pampineis cupressea induebat; Cadauer impositũ nõ sandapilæ, nõ pyræ, sed dolio

ſemipleno iniectum, in puteo vini pleno non tam ſepultũ quã ſubmerſum eſt: nam vbi Romanis in more erat pyræ altiori glebas thuris, (vt loquar cum Lucretio) & omne genus ſuaueolentium aromatum ſuperiiicere, hîc vrnulam quiſque vini infundit tumulo, mortuoque valedicit. Statua illi erecta in medio Bacchi atrio, inſcripta illorum lingua hoc carmine:

Non patuere fores, patuit quæ nocte feneſtra;
Ianua mortis erat, ianua honoris erit.

Et illud. Vina dedere neci G. vina ſepulchro Funde; ſitim nondum finiit atra dies. *Sena in Templ. S. Dominici: Adhuc & tertium:* Vina dabant vitam; mortem mihi vina dederunt; Sobrius auroram cernere nõ potui.

Biduum ego iſtic tutus manſiſſem, cum ad me hoſpes, Heus tu inquit, latuiſti probè, hactenus; ſed tertium ſi adhuc diem egeris, neceſſe eſt Baccho ſacrifices; illa mihi cura incumbit ſcilicet, ni in tuam gratiam peierare malim: Cui ego, & quis ille mos eſt, quæſo, cui tam neceſſariò parẽdum eſt, id ſi ſemel cognouerõ; aut diutius permanſurus faciam, aut hodierno diſceſſu hoc te metu ac periculo liberabo. Vidiſti, inquit ille, heri Bacchi ſtatuam in foro; crate-

ramque

12685b?

remque, cui vinum infundebant, libaturi, duplicemq; infusi egressum; Alterutri horum os applices oportet, indeque haurias plus quam sat est, donec humi procubueris; tum demiq; illo ipso in loco prouolutus, destillantis adhuc vini imbre, vsque dum desierit, proluaris. Sed, amabo, dic mihi serio, inquam, num qui vnquam peregrini hoc fecerunt? Ad vnum omnes, inquit ille, quidam perquam lubentes, alii etiam inuitissimi: Ego vero abeo, inquam, tu modo expedi mihi sodes quæ secundas teneat è reliquis Yuroniæ partibus. *Zythæniam* ille mihi laudauit, quam alii *Pyræniam* vocant, sub ditione Tricongii, è nobilissimâ Cantharidum familia oriundi; simulq; monstrat viam, satis per se facilem, iubetque valere.

Ossa merũ sitiunt; vino consperge sepulchrũ, Et calice epoto care viator abi: VALETE POTATORES. *Script. Sena in Templo S. Spiritus.*

CAP. 7. *Pyræniа vel Zythæniа, & peregrinatio ad sacrum vtrem.*

PErgo ego iam ſolus Aquilonarem plagã verſus, & à tergo mihi relicto *Schaũ* albido flumine, perueni ad *Kotzungã*, villam omniũ quas vidi terrimam, olidiſſimam; iamq; in ipſis Ponfiniæ terminis *Validolium* ſalutaui, ſatis commodam nitidamq;; in qua tamen fontẽ aut fluuium nullũ animaduerti; vt audio, ne vinum Nymphis adulterari poſſit: Id vnum queror, cuius monitũ volo Lectorẽ; ita proficiſcenti mihi moleſta fuiſſe pocula, vt cruces Italę & Hiſpanę ſolent feſtinanti viatori; quæ ad tertiũ quemque lapidem ſub ſacro fornice plena diſponebantur, quib. illibatis peregrinanti fas non eſt illâc præterire. Conueni tandẽ viatorem, viliſſimo ac villoſiſſimo ſagulo ſuperindutum, fronte ac pedibus nudum. Ego ſtatim quò tam grandi gradu tenderet percontabar. Cui ille, Peregrinationem, inquit, longam ſuſcepi ad *ſacrum vtrem Schlauchbergæ*. Miratus nouum vrbis nomẽ, iterq; inuſitatũ; multa rogabam de regionis vrbiſque ſitu,

12685b?

ſitu, de conſilii ratione, ac vtris denique illius virtute; tuliq; reſponſum: *Schlauchberga* vrbs eſt in vltimis fere Pyræniæ finibus & Locaniæ, ab vtrâque regione celebratiſſima; In qua præter alia colendiſſima religionis monumenta, ædes ſunt Bacchi Pyrodis, *Capellam ardentem* vocant, non vt n aliis regionibus adulti, barbatiq;, ſed embryonis; illâ ipsâ formâ quâ otus ardens à Semeles vtero, patre bſtetricante, olim ereptus eſt, ex rdua rupe exciſæ; è quarum tecto, yropis aureiſque flammulis magnicentius ornato, vt cataractæ in necio quod Indicum mare, guttæ pernnes fumantis tepentiſque liquoris vtrem ſubiectum continuo fluxu eſtillant; quem ſupernè ferunt tãa virtute imbutum, vt quiſquis piè euotéq; ex eo largius hauſerit, nunuam deinceps aut ante mediam octem ſitire, aut ante meridiem inbriari poſſit: Id vero vtrunque mihi omini publico, multum faceſſit neotii; qui neq; ad mediam vſq; noctẽ

dormire possum, quin præ nimia siti surgam; neque mane surgo, quin ante meridiem grauissimo somno premar ebrius; Hunc ergo in finem, nisi quod paulum aquæ libauerim hodie de puro fonte, per triduum hoc siticulosus incedo, vt tanto plus mereat de hoc igneo numine: nec quis aut mihi sic amicto, aut meo cuicunque comiti, poculum audeat obtrudere importunius. Ego amplexus auidè oblatũ mihi tam oportunè priuilegium, & comitatum illius, & patrocinium obnixius efflagitabam. Tandem vbi non parum viæ garriendo transegissemus, mutatam sol faciem animaduertens, in qua nunc sumus regione sciscitor. Hic inquit ex quo latam illam paludem traiecimus, Methium designans lacum tractus est Vscebatius, proximior Py ræniæ regio; non æque cultra, sed multo felicior nostra OEnotria, siue terræ virtutem, siue aeris temperiem spectes: subolebat mihi, accepti quam primum nomine, & origo vo

ci

12685b?

cis & ratio : quod ad Βάθος vſque ſoliti ſint epotare , vel ab οὖς τοῦ σκεύεος βατίου: quàm verè, iudicent Auſtralium linguarũ peritiores. Sane populus perquam ſordidus & inhumanus , nec niſi ebrius, vnquam non ferus & truculentus videbatur, qui tamen mihi (vt ſuperſtitioſiſſimi ſunt) comitis tam religioſi cauſa ſatis fauebant; primam quidem noctem in publico vrbeculæ cuiuſdam obſcurioris xenodochio tranſegimus; ſatis pol quietè ; hoſpites enim omnes ebriulatos, ſomnoque altiſſimo ſemimortuos & comperimus & reliquimus : reliquas , in quibus nihil tabellis dignum animaduerti , volens taceo. Peruenimus tandem per multas ſyluas inuias, longaſq; paludes ad oppidulum celebre ac frequens , *Portum Aquæ Fortis*: Ego, requiem mihi iam diu pollicitus, quâ nunc imus inquã? aut num hæc ſpes tua eſt illa deſideratiſſima Schlauchberga ? Non eſt, inquit ille , ſed quod te recreet aliquantulum, ne vlna terræ metienda

reſtat his pedibus, remis peragetur quod reſtat; quibus poſtquam hæc obſtantia freta feliciter transfretauimus, per quieta Pyræniæ littora (regio enim hæc, Daniæ more, ab Oceano interueniente, duas in partes ſcinditur) ad portum optatiſſimum perueniemus: Nauim conſcēdimus, ſoluimus portu; & iam in mediis fluctibus agitamur: Sed hîc friget mihi etiamnum timidum hoc pectus reminiſcenti, quantum nos iſthic periculum euaſerimus: Ecce enim nautas ad vnum omnes ebrios planiſſime, ſuique parum compotes Heîc vnus dormit in puppi, alter fa-
Virgil. Æn. to Palinuri remum tractaturus, i mare præceps decidit, cui dum vnu & alter fruſtra opem ferre tentan caſuri & ipſi manibus noſtris ſerua ti ſunt: Furit alter, remumqu intētat proximo, quod ſocio amiſ non fuerit opitulatus; cui ille lace ſitus ingeminato verbere, parit reſpondet; alterutri ſe parti adiu gunt reliqui, volant hâc illâc mir

12685b?

ces remi, iam in fuſtes conuerſi, & nunc non amplius vndam, ſed auram verberant : Facilè ſternuntur humi quos Bacchi priores ictus vltrà præcipitant : Victores duo (neque iam plures ſupererant) ſero pertæſi tantæ cladis, in nos irruunt, toruè intuentes; noſtrâque causâ hæc omnia euenisse clamitant : At nos, quibus pudori viſum eſt à totidem ebriis ſuperari, procumbentium armis inſtructi, impotens par hoſtium facilè ſubegimus, armiſque ſpoliatos ligauimus ; ipſi nautas egimus ; quin & cymba ipſa quaſi non minus ebria nutabat hâc illâc ; ita vt niſi ſiccior nobis venti aura ab Æolio vtre opportunius emiſſa flauiſſet, & nauim planè inuitam rectâ promouiſſet, heic nos miſeri remiges ſpem omnem vnâ cum cadauerib. noſtris obſcurè ſepeliſſemus, neq; vnquam religioſus iſte comes Bacchi ſui vtrẽ inuiſiſſet. Inter nauigandum, quod vnum ſilere nequeo, obſeruabatur oculis noſtris procul à

ſiniſtris inſula quædam alta & niuoſa, aliquanto Borealior, cuius nomen rationemq; petenti reſponſum eſt: Illa *Glacialis Inſula* nominatur, quò Bacchus iam imberbis, vt iratæ nouercæ ſuperçilium fugeret, à patre relegatus eſt; quem cum inhumanius tractaſſent, tandemque vi & armis abegiſſent incolæ, iratus pater terram iuſſit perpetuis niue, ac tenebris operiri. Sed vnde fumus ille quẽ à longinquo videmus è montis niuoſi cacumine erumpentem? Mons, inquit, *ſacer Dionyſii*, in cuius igneis viſceribus expiari ferunt illorum animas, qui nimis ſobriè temperanterq; vixerint, aut illi manus olim violẽtas intulerint. Hîc ſcilicet pœnas dant infelices vmbræ, aſſidueq; cruciantur, doneç quis amicorũ ſuperſtitum, Capellam ardentem inuiſerit, & igneâ illâ aquâ in tumulũ effuſâ, manes liberauerit. Subriſi ego, iã mihi viſus cantatiſſimi illius Purgatorii originem exploraſſe; vt fruſtrâ ſit Odilo ille Abbas cum Monachis

Clu-

12685b?

Cluniacenſibus, qui in Ætnęo monte iſtiuſmodi animarum expiatoriũ, 600 abhinc annis ſtatuerint. Appulimus tandem, vrbemq; inuenimus ſatis quidem elegantem, ſed vtribus vaſiſq; coriaceis ſtratam, tectam; nec artifices vllos hîc vidiſſe memini, præter ſutores vtriarios, vt iam tandem quid de coriis Pamphagonicis fieret, ſatis intellexerim. Cuius rei rationem ſic habe; Incolæ non mero vtuntur, vt Yurones reliqui, ſed aquis quibuſdam lambicatis, vino fortiſſimo commiſtis, quarum tanta vis eſt, vt fragili hoc vitro contineri nequeant; quapropter thecas ſibi huiuſmodi comparant reſinâ piceq; firmatiſſimas. Ciues rufi ſunt pleriq;, lippi, iracundi, inuidi, ſuſpicioſi, trementę manu, greſſu dubio; &, quod me terruit maxime, meras flammas & bibunt & ſpirant; quantum enim nos iſtic aquæ, aut tenuiſſimæ ceruiſiæ, tantum iſti huius calidiſſimi liquoris infundunt; vt quoties aliquẽ viderim iſtorum, non potuerim non

Anno 1000.

ignei Draconis Franecrenſis meminiſſe: Ego igitur qui modo aquâ periclitabar, nunc mihi magis ab incẽdio metuebam; Comitem ergo meum Baccho ſuo ſupplicantem, præcordiis meis longe melius conſulturus, deſerui; & ab vrbe Vulcani Cyclopumq;, potius quã Liberi patris, me proximo mane ſubduxi. Iamque dum per extremas *Locaniæ* oras reditum meditabar, viſurus *Houbeloniam*, tertiam Yuronię regionem, ecce me ſubito adorta eſt armata vis Viraginenſium, cinxit, cepit, rapuitque miſerrimum erronem, per immenſum iter, ad caput regni Gynæcopolin.

Nolo tamen ægrius ferat Lector, quod intacta mihi hoc caſu remaneat Yuroniæ pars aliqua; nam vt mihi narrauit nuperus comes, & hæc omnium ignobiliſſima eſt, & parum diſcrepat à cæteris, niſi quod *Houbeloniis* minus generoſa ebrietas eſt, magiſq; belluina.

LIBER

12685b?

LIBER SECVNDVS.

VIRAGINIA, VEL GYNIA NOVA.

CAP. I.

Situs Viraginiæ; illiusque regiones.
Terra fœminarum.

GYNIA noua, quam alii corruptâ voce, *Guineam* appellant; ego verò *Viraginiam*, illic sita est, vbi Geographi Europæi *Psittacorum terram* depingunt; Ab Aquilone *Locaniam* huic genti inimicissimam, ab Austro *Frugionam*, ab Oriente *Moroniam Mobilem* & *Felicem* attingit; terra profecto ferax, sed malè culta: Regiones sub se multas amplasq; cõtinet, ingenio simul & morib. valde sibi dissonas: Præcipue sũt *Linguadocia*, *Rixatia*, *Plorauia*, *Risia maior* & *minor*,

Guinea noua *describi solet extrema pars orientalis terræ Austr. incognitæ, proxima regno* Maletur & Beach. *hîc nos &* Guyniam *sinimus.*

Aphrodysia, *Amazonia*, *Eugynia*; à quibus non procul abest insula *Hermaphroditica*. Harum ego quasdam peragraui plane inuitissimus. Superat reliquas lõgissime *Linguadocia*, in qua plurimæ sunt vrbes celeberrimæ, *Garrilla*, *Psudium*, *Labriana*, quam interluit flumen ingens, *Sialon* vocant accolæ, quod ita sæpe tumet, vt in tam vasto canali vix possit contineri; & sane depressior pars regionis, quam *Mentyrneam vallem* nominant, hinc inde periclitaretur quotidie, ni sagaciores incolæ osseo aggere ripas bene munirent. Sed primas vrbium & Linguadociæ, & Viraginiæ totius vendicat tenetque *Gynæcopolis*; vbi ego diutius quam vellem, commoratus sum. Quid ergo de me factum, inprimis referam; ac dein, quæ de nouâ gẽte dicenda sunt, ordine meo prosequar.

CAP 2. *Quid mihi factum à Gynæcopolitis.*

Quam-

12685b?

QVamprimum me duræ victrices è Loganicis finib. raptum in forum deduxiſſent, campanulam illico pulſarunt; quâ ſemel auditâ cõuolarũt auidę ciues, meq; hinc in procinctu vinctum, curioſius intuentur; dũ vna raptricum noſtrarum, quæ tũc, vt videbatur, ducem egit, dato (vti opus erat) ſilentii ſigno, reliquas alloquuta eſt: Qui ſim, cuiaſve, neſcire ſe, ſolummodo in tam perditæ regionis finib. me deprehenſum; monetq; vt tot tantiſq; Locanènſium iniuriis laceſſitæ, de ſerâ tandem vindictâ cogitent; ferantq; de me iudicium: Ego gentẽ meã ratiõnemq; erroris quib⁹ potui verbis, ac geſtib. ſignificabam; me rerum Loganicarũ prorſus ignarum; & ex illis eſſe, qui ipſarum & ſexui, & genti bene ſemper voluiſſent; indignum eſſe harum clementiâ, & iuſtiſſimi regiminis famâ, peregrinũ inſontẽ, nihil vnquam de ipſarũ ſexu malè meritũ, indictâ causâ, damnatum iri: mouit illas non parum tam ſupplex oratio, tamq; nõ fucata ſpe-

cies veritatis: vicit ergo demũ tutior plurimarũ ſentẽtia, vinctum me ſcilicet in prætoriano carcere, Gynęcio, ſeruandum, donec & patria mea, & peregrinationis inſtitutum ſenatui conſtiterit: Heîc ego & lõgam & miſerã ſeruiui ſeruitutẽ: Neq; (ni me patriæ meæ, quæ merito per terrarũ orbem *Fœminarum* audit *Paradiſus*, nomen ſeruaſſet) viuus hinc demũ exceſſiſſẽ. Enimvero Locanicos, quotquot deprehendunt vel ſuſpendunt, vel vliſſimis officiis in hoc infami carcere deputare ſolẽt; ſic nimirum vltæ quotidianas illius gentis iniurias; quæ tametſi ſalaciſſima ſit, & in venerẽ propenſiſſima, pueros tamen ardet ſolos, & *Putanas*, fortaſſis mulas & iumenta; vxores vel omnino negligit, vel nimis ſuſpiciosâ curâ & zelotypia ſolicitè cuſtodit. Quot ego heîc nõ ignobiliũ captiuorũ claſſes, ad Herculea penſa ſeneſcentes, lanã carpentes, ſtaminaq; torquẽtes vidi! Liberauit me tandẽ patriæ Principiſq; iam olim emeritæ ſacroſanctũ no-

Gallic. prouerb. Angliam fœminarũ paradiſum, Seruorum purgatorium, Infernũ equorũ.

12685b?

nomen; non tamen ſolutum prorſus & iniuratum: Tangenda mihi ſcilicet *Ara Iunonis*, & publicè danda fides, me leges ſubſequentes inuiolatè obſeruaturum:

Me nihil vnquam mali nobiliſſimo ſexui, vel verbo vel facto machinaturum.

Fœminam loquentem ſermone meo nunquam interpellaturum.

Domeſticum imperium me vbicunque ſim, fœminæ conceſſurum.

Me nũquam in Locaniam rediturum: Agitatur enim apud illas vulgari prouerbio: *Plurimos huc appellere bonos viros, diſcedere malos maritos.*

Plurium amores me nè vel geſtu ſimul ambiturum.

Nihil quicquam proditurum ſecreti.

Nihil vnquam vxori, quod ad cultum ornatumq; ſpectârit, negaturum:

Ingenii, & formæ, & facundiæ laudem me fœminis vltro daturum, & ab omnibus detrectantium calumniis vindicaturum.

Suſcepi in me lubẽs omnia: neq; duriorẽ certè cõditionẽ facilè reſpuiſſẽ

diſcedendi ſtudio. Ita vincula etiam-num calamo meo ſcribentis iniecta videt Lector; vt omnia fas nõ ſit mihi iurato eloqui. Quædam non mala licebit; mala non liceret vel iniurato.

CAP. 3. *Forma regiminis & electionum.*

STatus mihi democraticus viſus eſt; dum quęque ſtudet imperare, nulla ſubiici: Quin neq; legib. ſe patiũtur coerceri; publicis tãtũ ſuffragiis omnia peraguntur; quę quomodo lata fuerint, mirum mihi homini peregrino videbatur. Omnes enim vnâ loquuntur, canoris acclamationibus; nulla ſilet auremque alteri accommodat: *Parlamentum* iſtic habent ferè perpetuum, in quo maioris momenti negotia pertractantur; vt Deſiderius noſter ſi iam ſupereſſet, factum agnoſceret, quod fœminas tantopere petentes introducit id vero neceſſe eſt propter legum la-

Eraſm. Colloq.

tarum

12685b?

tarum incertitudinem : Licet enim poſtero die plebiſcita quæuis pro arbitrio retrectare; eodem non licet, ne ſibi parum conſtantes viderẽtur. Suffragiis quidẽ pares ſunt vniuerſæ ciues, non tamen dignitate; Certo enim Præfectarum numero, quas *Centumuiras* appellãt, vrbes præcipuę faſces tribuunt: Neq; vero natæ ſunt illæ rerum dominæ, ſed electæ, vti aliqua videbitur Pulchritudine, & Eloquentiâ (ſola enim hæc duo in omni electione ſpectantur,) emine-re. Olim penes populum erat eligẽdi poteſtas, donec ex eo quòd vnaquęq; ſemetipſam ſuo promouit ſuffragio orta confuſio laudatiſſimum hunc electionis morem antiquauerit: Exinde decretum eſt, vt illæ ſolæ iudices ſederent tam inuidioſæ litis, quæ ſe neque formoſas, neq; diſertas profiterentur: Quò factum eſt, vt concurrente ſæpe populo, ne vna comperta eſt in tam frequenti ſpiſſaque corona, quæ Electricis locum occuparet; dum prouectiores ætate

non minus se putant facundas, quã iuuẽculæ elegantes; Tandem visum est hunc honorem duodecim ex annosissimis è vico *Vetulonio* matronis deferri; quem etiam superbo præterea titulo prudenter auxerunt, vt eo lubentius expeteretur; Neque illis præter titulum deesse potest, quod à senib. plurimi solet æstimari, rerum omnium affluentia; ita enim *Noctuæ Laurioticæ* volant vndique, ita donis certant ambitiosæ puellæ, captantq; ingenti precio vænalem iudicum gratiam, vt nec forum ipsum crediderim aut corruptius, aut opulentius. Pro sceptro, fascibusve aut securi *Plumæ* istis, & *Specula* præferuntur, maximæ molis; quæ vel per vicos incedentes non desinunt intueri; & horum consilio, capillos, ora, & gressus ipsos componere.

Vetulonia, *Ptolomæo Hetruriæ metropolis. Sic Silius Ital. l. 8. Aristoph.*

CAP. 4. *Viraginensium origo.*

Pau-

12685b?

PAucissimę Viraginẽsium istic natę sunt, sed aliunde à quibuscunq; orbis terræ regionibus huc confluunt, quæ aut propter nimiam in maritos ferocitatem pulsę sunt, aut propter nimiam maritorum inclementiam & zelotypiam spõte exularunt: Quotquot maritorũ suorum dominæ, iniusti imperii causa è finib. suis vnâ cum viris iectæ huc appulerint, in extimis regni oris, illâ præsertim parte quę *Gynandria* vel *Amazonia* dicta est, vrbes munitas incolunt, militesq; agunt prælidiarias: Exsules vero spontaneæ, quæ imbelliores plerunq; sunt & animi mollioris, in ipso regni vmbilico pacem colũt & Formam. Neque est quod speres rempublicam tam incertæ originis aliquãdo præ ciuium paucitate desituram; Tot enim huc indies aggregantur vltroneæ, præsertim municipes, vt verendum sit potius ne nullus breui reliquus futurus sit nouis ciuibus cõmorandi locus. Ego certè malè metuo, ne vbi istiusmodi regio nostrati-

bus fœminis calamo meo innotuerit, vix vlla domi manſura ſit, proximi ſeculi ſpem ſuâ fœcunditate conſeruatura.

CAP. 5. *Aphrodyſia.*

Terra laſciua.

EX hinc igitur regiæ vrbis diplomate inſtructus perrexi porro ad ſeptentrionalem Viraginiæ partem, quæ *Locaniam* ſpectat, *Aphrodyſiam*: terram hercle florentiſſimam: Nec ſcio quot leucis ab *Erotio* vel *Amantina* proxima regionis villa, diſtabã, cum iucundiſſimi odoris halitus nares mihi opplebat, haud ſecus ac ſi pretioſiſſimæ pharmacopolarũ pyxides iuxta ſtetiſſent; ita omnia hîc ſepiaſiarios olent paſtillos & delicias Goloſinias. Reliqua taceo. Heic fœminas vidi proceras, comptas, &, (ni fucus gratiam formæ ſuſtuliſſet) ſane pulchras. Quæ omnes facie papilliſq; nudæ incedebant, cæterum amictę, ſed materiâ leuiſſimâ, coloribuſque ſplendidiſſimis: Partes nudæ

12685b?

dæita palam ceruſſatæ videbantur, Moſcouiticarum more, vt iurares perſonam te videre, vel ſtatuam, aut, parietem; non humanam cutem: Mulieres *Deſuerganiæ* (illo gaudet nomine prima vrbs Aphrodyſiarum) vitreas colunt domus, vndiq; pellucidas; harum neminem (ni truſtra velis eſſe,) domi quæras, niſi forte priuſquam compta fuerit, & ornata; nec quam in foro theatrovè (heic enim diem terunt) niſi vel ridentem, vel canentem, vel tripudiantem cernes. Non aranea muſcis inſidiatur magis, quàm iſtæ viatorib. Locanicis, quantumuis genti ſuæ infeſtis; quanquam & horum pleriq; vltro ſe quęſtus gratiâ iſtarum ſummittant petulantiæ: Captos pelliciunt ad ſe primulum laſciuis geſtib⁹, dein exorant importunius, precio demum aggrediũtur, deniq; (ſi nihil horum) vi cogunt turpiſſimæ libidini inſeruire: Qui poſtquam ſemel ſui copiam fecerint, nõ aliter quam equi admiſſarii in ſecretiore ſtabulo cuſtodiuntur, neſcio

quibus radicibus Indicis, philtrisq; potentissimis saginati. Has ego & odi, & fugi ocyus; ne vel literarum præsidio satis me tutum ratus; quibus profecto nunquam ausus fuisse (ni formę meę satis iampridem mihi conscius) spem salutis, pudorisq; mei commisisse. Profuit ergo semel fuisse deformem, vt vel ea quorum causa naturam maxime solemus criminari, fiant aliquando (illâ sic sagacissimè nobis prospiciente) vel non cogitantibus vtilissima.

CAP. 6. *Insula Hermaphroditica.*

NOn procul à *Guaone*, vltimâ *Moluccarum*, inter *Cap. Hermosam* & *Beach promontorium*, insulam vidi *Hermaphroditicam*; nec formâ, nec magnitudine Monensi nostrati absimilem; vbi quasi solum ipsum formæ incolarum aptasset natura, nihil non geminum animaduerti; Nulla planè arbor est, quæ non & variis

12685b?

riis frugibus onusta sit, & variis nominib insignis; *pyro-malos*, *prunocerasos*, *palmamygdalos* appellant. Sed & forma vestium composita ex vtriqueſexui propriis; nam qui plus habent virilitatis, à talis ad coxas vsque viros referunt, reliquo corpore fœminas; contrà vero quæ naturâ muliebri insigniores; quod & in nominibus propriis (ne quid dissimulent) studioſe obſeruant, qualia sunt *Philippomaria*, *Petrobrigida*, *Amarichardo*, *Thomalicia*; ſeruiunt reliquis adoleſcentiores, quotquot natos non & genuerint & pepererint. Si quem è noſtris deprehenderint naturæ ſimplicis, hunc vt prodigioſum quiddam oſtentant, neque ſecus admirantur, ac nos partus bicipites, mutilosve, aut abſque pudenda parte natos: ſe demum perfectam prolem naturæ gloriantur; quæ cum binas aures, nares, manus, oculos, pedeſque binos conceſſerit abſoluto corpori, cur minus (inquiunt) præſtantiſſimum animalium dupli-

citer instructum voluerit; quin & si quis consulat mulierculas prioris æui sacra suæ Cybeles (pol benè castis ritibus) peragentes; aut veteris Romæ, imo & nouæ famosissimos pędicatores, comperiet istos nequiter ambire, quod nobis sponte concessum est: His se, aliisq; fœdissimis rationibus munire solent homines non plane rudes, in quibus pro corporis formâ, vnà cum muliebri astutia, virilem sagacitatem obseruabis. Iumenta hîc nulla præter mulas; nec feræ præter lepores; piscibus fere victitat gens tota, præsertimq; testaceis.

CAP. 7. *Amazonia, vel Gynandria.*

Anglic. Lând of Schrewes.

REuersurus per extimam Aphrodysię partem, eiusque occidētalem angulum, incidi (prout lares meviales ducebant) in *Amazoniam* vel *Gynandriam*; vnicum tam imbellis regni præsidium, aduersus vicinorum furo-

12685b?

furorem & incursiones: Quoniam vero præter Locanicos ab adiacentium nemine periculum sibi putant imminere (quippe *Frugiona*, pacifica gens, ipsas irritare non vult, *Moronia* non potest, si velit maxime) hinc fit vt præsidiarias vrbes Amazonum, in Orientali Locaniæ vestibulo collocauerint: Vbi tacere nequeo quãtum me spes mea fefellerit; conspecto enim semel virili habitu, non parum gestiebat mihi animus ne quicquam sibi suggerens illico, me molestissimas Viraginiæ oras euasisse; sed illusum externâ incolarũ specie docuit euentus; heîc enim braccatæ incedunt fœminæ, barbasq; prolixas alunt, viri quique stolati & imberbes; qui lanificio strenuè incumbunt domi, dum fœminæ rei rusticæ operam dant, & militari. *Pepuzia* hîc vrbs & antiqua & magna sedet; vnde fortassis orti olim *Pepuziani* hæreseos iamdudum damnati, qui mulieribus imperium & sacerdotium commissum voluerunt. Non ita Barbari suas mu-

Augustin. lib. de Hæres. Aristot. Polit. 1, c. 1.

lieres vel Aristotelis ævo tractabant, vel etiamnum tractant imperiosè, vt istic fœminæ viros: Miserebat me certè tantæ seruitutis; nihil induere, satagere, eloqui audent boni viri iniussu vxorum: nec quò exire vel ad necessaria naturæ munia, nec quem conuenire aut alloqui nisi veniâ prius humilimè impetrata; id quod hodierno die sanctius quam olim obseruatum didici: cui rei rationem hanc ferunt esse; quod virorum cordatiores quidam pertæsi iam sero tã ignauę turpisq; seruituris, consilium iissent statâ quadam nocte fœminas clanculum adoriendi, secretaq; strage grauissimũ hoc iugum excutiendi; quod quidem iuxta coniurationẽ hanc feliciter euenisset, ni meticulosus quidam homuncio, cui subirata cõiux ob officii alicuius neglectũ verbera minitata est, vt supplicium euaderet, totã consilii rationem sub vesperâ patefecisset. Sedent mulieres dum viri ministrant, dum expergiscuntur dormiunt, dum plorant

12685b?

rant rixantur, & verberant. Albo lapillo dignus est ille dies, cui isti saluâ possint cute valedicere: visus mihi fuissem denuo inter Turcica mancipia versatus, ni me habitus discrimẽ, turpioris seruitii monuisset: vah quale spectaculũ erat in virili manu colus ac stamen, in muliebri pugio baculusve? Dissimulaui tamen, vt potui, pudorẽ, animum studiosè applicãs vt omnia cognoscere possem, nihil pati. Si qua clementiore ingenio mulierecula mitius egerit cum viro, ac reminus; statim (vti hîc delatricũ plena sunt omnia) defertur ad senatum, læsæque maiestatis incusatur; crimen illi intentant vicinæ, non sine magna & animi commotione & contentione vocis; quod si res vel leuissimis indiciis innotuerit, hoc modo rea plecti solet. Vestẽ cogitur mutare cum viro, sicq; amicta, raso capite prodire in forũ; ibi toto die stat in editiore loco omniũ spectatricũ cõuitiis, ac cachinnis exposita. Neq; vir ipse hãc audaciã ferret impune, q tãtil

lum ſibi à muliere oblatum fauorem non modeſtè recuſarit; vbi illa tandem domum redierit, luto, lotio, cõtumeliis maculatiſſima, veſtem non antè deponit, quàm cruentum oſtentauerit baculum, quo viri ſui caput validè comminuerit. Vxori ſuæ quiſquis ſuperuixerit aut ancillam ducat oportet, datâ prius obſeruantiæ prioris fide, aut proximæ matrifamilias in mancipium cedat; quoniam nemini virorum rebus domeſticis quamlibet ſuis præeſſe liceat. Dum peregrè proficiſcitur fœmina, vel militiæ cauſa, vel negotiationis, vel deniq; voluptatis, ancillæ aut filię mandantur claues, & cum clauibus imperium; Cui ſi ille ſemel obſtrepere auſus fuerit, dat pœnam reduci, ni precibus multis aliiſque quibuscunque officiis ſilentium vicariæ dominæ impetrarit, conciliarit gratiam: Rarius ad eiuſdem thori conſortium admittuntur viri, quando nimirum lubitum eſt vxorculis; ſapit hoc ſcilicet (vt illæ quidem putant) nimi-

12685b?

nimium familiaritatis; ni tamen ſingulis noctibus antequam incaluerit dominę lectus è procœtone ſurrexerint, ac nudo pede aſcenderint, terque leui manu pultarint fores, ſummiſsâque voce obſequium ſuum officioſius obtulerint, poſtero die vapulant. Contra morem noſtratium capillos tondent, vngues alunt. Sunt inter illas, quæ artem gymnaſticam & exercent & profitentur; quæ quomodo dentes, vngues, calces bellicoſiſſime gerant, oſtenditur; deniq; faciẽ excoriare, oculũ eruere, mordere lacertos, aurem perfodere, vellere barbam artificioſius, & præceptis docent, & exemplis. Vix crederes quam illic domi nitent omnia, vbi tamẽ omnia lauant, verrũt, coquũt, parant viri ſoli, vt hinc ſatis appareat, viros officia domeſtica recuſare, non quod iſta tractare nequeant, ſed quod ſe minus decere putent. Nihil ibi ſordidum vidi prętер virorum veſtimenta, quę profecto præter modum ſqualeſcunt, vt non minus ipſi

se negligant quam à fœminis negligantur: Foris tamen & agros & tecta, fœminarum curam, videas inculti ſſima; vrbium mœnia ita ſemiruta, & vbi adhuc integra conſiſtunt, ita imperitè conſtructa, vt virorum tutelam deſiderare videantur, & fœminarum operam & patrocinium abominari.

Dubitas nũc de ſalute mea Lector, ſat ſcio, ſolicitus, quâ tandem ratione miſer peregrinus è tam periculoſa perditáque regione ſit incolumis euaſurus. Dicam ingenuè, hoc mihi præſtiterunt habitus, ætas, conſilium; nam & habitu incedebam virili, & iam adoleſcentulo mihi prima lanugo ſexum commodè diſſimulabat, & quod accidit mihi peropportunè, iſtic incidi (quod cui mirum videbitur in tam longinquo orbe) in plurimos mihi de facie quondam notos conterraneos, quorum fretus præceptis monitiſque, vt ſuæ olim Sibyllæ Troianus eques, per paludinoſiſſimas *Ploratiæ* valles, mon-

Æneid. 6.

tes

12685b?

resque *Tuberoniæ*, non sine multis laboribus, molestiis, periculis in Moroniæ fines lætus hospes perueni. Sed quid de probis interea fœminis fiat & rogabis, & nimium fortasse miraberis, infelicem me ratus viatorem, aut ingratum, qui istas vel non conuenerim vnquam, vel visas, notasque tanto silentio præterierim; Plutimæ quidem illæ sunt, mi homo, dico seriò: sed quæ *Eugyniam* habitant, partem mihi fateor, non visam, sed certo rumore cognitam: Quin & prædictis Viraginiæ partibus non paucæ sunt, sed quæ vitam agunt Anachoreticam, & Monasticam, ac proinde montes incolunt præruptos, & inaccessos: Huc scilicet (vti ferunt) castissimæ, piissimæ, pulcherrimæ fœminarum vltrò secedunt. Quisquis ascenderit ac studiosius quæritauerit, non poterit non plurimas huius farinæ reperire: Ipse vnam aut alteram conueni, quarum adhuc & formam & mores, virtutemque

ſtupeo : Sed quod adoleſcentuli noſtrates (ſi qui huc forte peregrinentur) ita omnem inueniendi laborem refugiant, curamque reiiciant; hinc fit vt bonarum fœminarum paucitatem immeritò cauſentur.

LIBER

12685b?

LIBER TERTIVS.

MORONIA.

CAPVT I.

NVMERVS MORONIÆ & ſitus.

Terra ſtul-torum.

MORONIA regio eſt omnium quas vidi inculti ſſima, vaſtiſſima, populoſiſſima; Sane ſi quis in celebrioris alicuius emporii Burſa obambulet, quod ille olim de Pariſiis, mundum huc totum confluxiſſe iudicabit. Non me latet quid de Europæorum numero ſcriptitarint hiſtorici; illud vero quantumcunq; eſt, liberè concedamus. Italia 9000000 plus minus cõplectatur, Hiſpania aliquãto pauciores. Anglia 3000000; Totidem & Belgia; Germania vtra-

que 15000000. Gallia totidem; Sicilia 130000. Nouimus & quid de Chinensium, quorum (vt perhibent qui de magnis maiora loquuntur) 70000000 solēt in hac audaci orbis censione numerari: Mera profecto hîc solitudo est, si quis istorum cum frequentissimo Moroniæ populo conferatur: Terra sita est sub ipso polo Antarctico (vti contra sub Arctico Pygmæorum) & sanè iam subolet mihi ex vna eademque causa, frigore nimirum vtriusque regionis intensissimo, & Pygmæorum exilitatem, & Moronorum stupiditatē proueniſſe; qua quidem in re pulchrè sibi respondet Natura, dum in altera mundi plaga vitium corporis, animi verò in altera ex nimia Solis remotione fieri voluerit. Cui & hoc fidem facit, quòd qui sub mediis ac temperatis cœli Zonis habitant, & animo valere soleant & corpore: sed philosophi id curent scilicet. Ab Austro Crapuliâ terminatur, Viraginiâ & extremo Frugionæ angulo

12685b?

angulo ab Oriente, ab Occidente denique Lauerniâ.

CAP. 2.

Moroniæ partes, moresque toti populo communes.

MVltiplex quidem est Moronia, & multiformis; Nam ad Oriẽtem *Variana* vel *mobilis Moronia* sita est; sub ipso polo *Aspera*; ad Austrum *Moronia Felix*, inter vtramque *Fatua*; *Pia* denique ad Occidentem, Corpore sunt pleriq; omnes (quantumuis sæuiente frigore) procero & obeso, crine subpallido, [a] φοξῷ capite, labiis prominentibus, auribus crassissimis: Sed non idem omnibus ingenium, non mores, non habitus: Notabo pauca quę in vniuersum ferè omnib. competere mihi visa. Aduenis quibuscunq; sine omni discrimine copiã faciunt (si Asperam Moron. exceperis) suarũ vrbiũ, ędiũ, mẽsæ: Adi quẽquã istorũ, saluta submissius, nõ sine turgidulis titulis, planéque Hispanicis, lauda vel faciem, vel

[a] φοξὸς ἦν κεφαλ. de Thersite. Homer.

veſtem, vel manum, vel domum, & quicquid dixerit adſtipulare; hoſpitiũ nactus es quamdiu voles, in quo nihil quicquam tibi deerit quod poſſit vſpiam comparari: Gratiis & blãdis pollicitationibus hîc veneunt omnia: Plumas, aut ſerta, vel campanulas aut tympana magno auri precio à gratiſſimis emunt mercatoribus. Mediâ hyeme aperto incedunt pectore; & reliquo corpore leuiter amicto, vt eo facilius intret calor, frigus exeat; æſtate autem induunt endromida, & ſuperinduunt pallium, & quot habent veſtes, ne quâ forte calor intrare poſſit: quanquam & alii φιλοσοφοῦντες contemptâ hyemis intemperie, nudi ferè prodeant, hac freti ratione, quod cum cætera animalia ſuis plumis aut corio contenta ſint, turpe ſit regi reliquorum homini aliorum integumentis indigere. Nemo iſtorum ſolus vnquam eſt; ſemet enim alloquitur, ſibique reſpondet viciſſim; ſecum ludit ipſe, non ſine magna contentione, aliquando etiam

12685b?

etiam & rixis ; risumque sibi aut lachrymas mouet vbertim: Per omnes Moroniæ partes vagantur religiosi ores quidam Morosophi, in varios ordines distincti ; qui eodem istis in loco habentur, quo [b] *Bonzi* apud Chinenses; pium genus hominum, ac lepidulum. Exciderunt mihi ferè classium nomina; quarunde sonus hęret etiamnum, vel certe nõ multum absimilis; aliis se (ni malè memini) [c] *Morello scurras* vocant, alii *Cluniachos*, & [d] *Latrinenses*: Alii *Licetanos*, *Zoccolantos*, [e] *Cercosimios*, [f] *Matteobassos*; [g] *Scelestinos*; *Della mercede*, *Della vita cõmune*: Isti omnia quæ habent, largiuntur aliis, ipsi mẽdicãt. Ad extremos Moroniæ fines ambulãt nudo pede, vt cælatũ lapidẽ intueantur, alloquantur, exosculentur; cui demum supplices prouoluti offerunt munera, vota fundũt: Aurum plumbo mutant, & membranulis : Cereos accendunt meridie ; Carne vesci, relligio illis est; piscibus ad crapulam licet : * Aurum nudâ manu argentumve tangere quibus-

[b] *Hi Chinẽsium quasi Pseudotheologi* Pagodos (*sic idola vocant*) *religiosissime colunt magnoq; in honore sunt.*

[c] Morello scuro, *color est Italis Monachorum de valle vmbrosa.*

[d] *Lateranẽses regulares & Cluniacenses.*

[e] *Certosini.*

[f] Matteo Basso, *Italus fundator erat Capucinorum.*

[g] *Cœlestines.*

* *Nota fabula est de Franciscano & Dominicano.*

dam piaculo eſt. Hominum vix quenquam ſalutant; nullum non lapidem aut lignum. Flagellis ſe miſerè maſtigant, vt apud iſtos crudelior quædam, quàm quæ Laconum olim διαμαστίγωσις reuiuiſcat: ſiue quod nemo alius tergus ſuum illis poliendum ſit commodaturus, ſiue quod olim vitulorum ſanguinem Deo gratum fuiſſe acceperint. Verticem radunt, vel quod læui cranio ſe natos meminerint, vel ad calorem cerebri temperandum, vel ne crines inter cœlum & cerebrum naſcentes impedimento forent, * ne libera mens cœleſtia meditaretur. Duo tantum ſunt quæ, me iudice, plus nimis ſapiunt aſtutiæ; quod credulam plebeculam ita pulchrè emungant, vt aliorum impenſis lautè viuant ipſi, otioſeque; & denique quod nolentes perpeti domi crucem (vt ingeniosè *Scaliger*) vxoribus vtantur alienis, pulloſque quos ipſi genuerint, aliorum alis fouendos ſupponant. Si quis horum ægro-

* *Hugo l. 2. de ſacram. part. 3. c. 1. Rabanus l. 1. de Inſtitut. Clericor. c. 3. Bellarm. De Monachis, l. 2. c. 40. cuius hæc verba:* vt ſic maneat vertex; *id eſt, animus liber & apertus diuinis contemplationibus & illuſtrationibus.*

In Albo Iani Douzę *manuſcr.*

12685b?

ægrotauerit, lachrymatur affatim, vſque dum vel moriatur, vel conualeſcat. Medicamẽta omnia pertinacius auerſantur, tantum moribundi oleo à ſuis *Moroſophis* inungũtur. Sapientiam non metiuntur ſilentio (quippe res etiã inanimes id faciant vltro,) ſed verborum delectu, numero, rotundo exitu: Ille verè ſapit, non qui parum loquitur, ſed qui multum non incongruè. Non equitant vnquam, non nauigant; ſalutem ſuam vel cœſpitanti iumento, vel natanti nutantique ligno credere ſtultum iudicant. Ad pubertatem vſque ab vberibus matrum pendent. Mortuos non ſolent ſepelire: factum id putant inhumanius, vt quis parentẽ, vel vxorẽ, amicũve, eo quod animâ deſtituatur, terrâ occultaret, nec poſſe fieri, vt eum olim ſuperſtitem vel amârit quis, vel honorârit, quẽ modo mortuũ ita ſupinus abiecerit, ac nudum vermibus propinauerit: Suorum ergo cadauera ligno altiſſimo ſuſpẽdunt ſub dio, veſtita quam poſ-

ſunt elegantiſſimè; & quotannis viſunt ac venerantur: quanquam & veteribus hunc ſepeliendi morem vſurpatũ fuiſſe ſatis doceant non pauca, piæ præſertim Moroniæ, monumenta. Et iſti vxorum dominium agnoſcũt, ſed illò mitius, quod ipſorum mulieres imperare neſciant. Quem morem hinc ego natum accepi: Viragines olim Amazoniæ iſtis adhuc pænè confines, Moroniam totam armis ſubiugarunt; quam tamẽ ipſæ nolentes propter colonorum inopiam occupare, nomen ſibi retinentes imperii, pepigerunt vt victi incolę priſtino more poſſiderent; tantum annui tributi nomine aſinũ auro probè onuſtum mitterent dominis ac victricibus Amazoniis: Et id quidem annis iam plurimis die ſtato factitatum eſt: Renuunt tandem Moroni, nuntiumque remittunt; aurum ſe quidem non tanti facere, modò ipſi, quod ſuum eſt, tempore ſuo petere dignarentur: ſed vt amicum animal, manere apud

12685b?

se discupiens, fustibus abigerent, inuitumq; cogerent thesaurum suũ exportare, factum ipsis videri durius ac iniquius: ac præterea rem nimis ambiguã esse ac litigiosam; nam vbi asinus asino robustior est; si plus minusve hoc anno miserint, quam superiore, meritò cauillari posse Amazonias, se non iustum onus accepisse; præsertim cum ipsi sæpius experti fuissent, misellum animal, cui in primo egressu ferendo videbatur ante lõgi itineris exitũ, oneri succubuisse. Respõso hoc commotiores Amazoniæ bellum parant; inuadunt terram, & reluctãte nemine, perueniunt tandẽ armatâ acie ad Metropolin regni, *Pazziuillam*; re auditâ conglomerantur ciues cateruatim, absq; tamen omni & ordine, & armaturâ; hostes illico militari more se disponere ad pugnam, clamare, iacula torquere, irruere; Pazziuillani, cum vnum aut alterum è suis cæsos humique stratos conspexissent; in genua prociderunt supplices, plorarunt, obsecrarunt

V

& expoſtularũt; Quæ eſt hæc, inquiunt, crudelitas, ô Amazoniæ, pro vno aſino tot homines tam violentâ morte afficere; cum vnus vobis aſinus viuus plus profuturus ſit quam mille cæſorum hominum cadauera; Habeat vnaquæque veſtrum aſinum aurumque; Malumus nos ſine illis viuere, quam pro illis mori; Parcite modò, & abite. Deſiſtunt demum precio precibuſque victæ victrices, ſed hac præterea lege, vt deinceps tota Moronorum gens vxoribus (quod regimen domeſticum ſpectat) vltrò obtemperarent. Victi pergratum id ſibi futurum reſpondent; moleſtiſſimum enim ſibi hactenus viſum, & inuidiæ plenum, imperare.

CAP. 3.

Variana; vel, *Moron. Mobilis.*

Varia-

12685b?

VAriana, Orientaliſſima Moroniæ pars eſt, proxima Viraginię, de qua non quæres à me certi aliquid, benigne Lector; quo in ſtatu res illius prouinciæ inuenerim, reliquerim: ſatis quidem & mihi cõſtat, &ęque conſtabit tibi; at ſi tu huc fortè peregrinatus aliter ſe nunc habere compereris, præmonitus noli meam fidem criminari; Ita enim omnia ibi noua fiunt indies, vt facilius poſſis certam Protei formam, Chamæleontis colorem, craſtinam cæli faciem prædicere. Quicquid arrogent ſibi Portugallenſes in regionum diſquiſitionibus ac longinquis peregrinationib. puto veteres Gallos meritiſſimò poſſe laudẽ hanc, vt ſibi propriam, vẽdicare: nam certè iſtic plurima inuenimus Gallorũ veſtigia; ſiue locorũ nomina, ſiue legũ reliquias, vel deniq; numiſmatũ ſpectes monumenta: Facies terræ multiformis eſt, & dubia; nam quæ paſcua læta vides hoc anno Floræ ſacra, proximo aratrum expectant, Cererique

Terra ſtultorum inconſtantium.

dicantur, quiq; pridem montes cœlo minabantur, nunc cauam replentes vallem, ſuperbum cacumen viatoribus calcandum prębent. Flumina ſæpe nouos canales mirantur prioribus intercluſis; eſt etiam vbi

Virgil. *Plauſtra boues ducunt quâ remis acta carina eſt:*

vndis interim incolarum aggeribus excludi adhuc immane fremẽtibus & alio in loco amiſſę hæreditatis cõpenſationem molientibus. Vrbes hîc multę, magnæ; ſed quarum & nomen & fabrica mutatur indies; Harũ facile princeps cum ego huc primulũ appuli, *Farfellia* dicta eſt; ante diſceſſum vero Senatorum edicto *Papilionia* nominata eſt. Vrbs rotatilis, ita vt hàc illàc curruum more pro ciuium arbitrio circumagi poſſit: Illã ferunt cẽties locum, trigeſies & ſtructurę formam mutaſſe. Me illic hoſpitante iuxta fluuium *Sans-eauum* conſidebat iam ſtatim montem *Anylon* conſcenſura; ſed & flumina quæ-

Sans-eau, ſine aqua, *Gallice*: *ſic Morus in ſua Vtopia fluminis* Anydri *meminit.*

12685b?

quæque ſic gelu ferè aſſiduo conſtricta ſunt, vt opportunam transfretandi viam fugienti villæ offerre videantur: ſingulis menſibus facies vrbis noua eſt; ſic enim ſtructæ ſunt ædes vt à ſe poſſint abſq; periculo ſeparari; quam primum ergo faſtidiũ iſtos cœperit viri aut vicinæ, illico nouam ſibi plateam, ſedem nouam quærũt. Vrbis inſigne olim Teſtudo erat domiporta, cum verbo ſapientis Græci, *Omnia mea mecum*: nunc vero Papilio floribus variis inſidens, pulchríque delectus nota verbum additur, VBILIBET.

§. 2. *Veſtis ac mores populi.*

INcolæ plumis coloratis Indico more veſtiuntur; quibus cum auiculas conſpiciant cõtra vim frigoris ſatis armatas; his tanto ſe tutius munitos autumant, quanto ipſi tã imbecilli teneroque animalium generi antecellunt: ſitum tamen plumarum ſubinde mutant, vt nouum habitum mentiantur; adeo vt quæ

mane verticẽ obumbrabat, iam ante veſperam talos verrat; quæq; modo genua, nunc altius poſita pectus veſtiat: Ducunt vxores, quas etiam pro tempore amant efflictim; dantq; illis fidem coniugalis beneuolentiæ, veréque cuſtodiunt; donec vel illa diſplicuerit, vel ipſi alium viderint pulchriorem, tum demum coniuges nõ herclè inuitæ commutantur: citius enim illas cœperat maritalis thori faſtidium. Hoſpitem quemlibet vel non antea conſpectum tractant hodie familiariſſimè, ac ſi perpetuum inter illos amicitiæ fœdus initum foret, poſtridiè autem velut ignotum prætereunt.

Vix quicquam volentes offerunt, quod non retractent ſecũdo ſpiritu, antequam ſeriò promiſerint. Nihil promittunt quod nõ deierant poſtmodo antequam præſtiterint; nihil deniq; præſtant cuius nõ ducantur, ſerâ tamen, pœnitentia: Hodie nihilo vendunt, quæ vbi emptori placere inaudiuerint, cras magno redimunt:

Leges

12685b?

Leges condunt in annum, neque enim expedire, vt cum rerum conditio mutationum vicissitudini obnoxia sit, viuendi tamen regulæ eædem semper permaneant; quib. adde, quod cum δεύτεραι φροντίδες plerunque σοφώτεραι sint, nimię profecto seruitutis esset, id semel decernere, quod cum postea expertis displicuerit, non possit vnquam reuocari.

§. 2. *Tumulus Vortunii, Antiqua Numismata.*

Hîc in agro *Muerio* propter viam, tumulus cernitur Vortunii cuiusdã, non valde antiquus, minus elegans. Cui inscriptum:

VIATOR
Mane, Lege, Ambula.
Hic iacet

ANDR. VORTVNIVS, NEC SERVVS, NEC MILES, NEC MEDICVS, NEC LANISTA, NEC SVTOR, NEC FVR, NEC CAVSIDICVS, NEC FOENERATOR, SED OMNIA: NEC IN VRBE VITAM EGIT,

Cui simile Bononiæ est ad S. Petri; Ælia Lalia Crisp. monumentum.

NEC RVRI NEC DOMI, NEC FÒRIS, NEC IN MARI NEC TERRA, NEQVE HIC, NEC ALIBI SED VBIQVE. NEC FAME, NEC VENENO, NEC FERRO, NEC CAPISTRO, NEC MORBÒ SVBLATVS, SED OMNIBVS. POSVI H. I. ILLI NEC DEBITOR, NEC HÆRES, NEC COGNATVS, NEC VICINVS, NEC NECESSARIVS HANC NEQVE MOLEM, NEC LAPIDEM, NEC TVMVLVM, NEC CASTRVM DOLORIS: SED OMNIA, NEC TIBI, NEC ILLI NEC MIHI, NEC MALE, NEC BENE VOLENS, SED OMNIBVS.

Ad quartum ab vrbe Nouizza lapidem è puteo quodam effossa multa vidimus antiquiora numismata; paucula non pigebit in Lectoris gratiam descripsisse.

Quadratus hîc nummus erat, cui ex altera parte Ianus bifrons; ex altera vero lapillus rotundus læui quasi tabulæ insculptus videbatur vnà

12685b?

vnà cum obſcuris literularum notis ERR. VAR. DVC.

Erat & rotundus, cuius pars vnà togatum quendam referebat mediæ ferè ætatis; dextra catelli venuſtioris capiti innixa, ſiniſtra librum ſemiapertum gerebat; pars altera Chamæleontem colorib. ſuis variegatum; & ſuperne ſcriptum erat CONST. LIP.

Tertius erat maioris, vt videbatur, valoris, ouali figura; ex antica parte facie naſutâ, macilentâ fronte redimitâ: ex altera Polypo piſce,

ſubiacenti ſaxo & affixo, & adſimilato eleganter excuſus, cui & verbum iuxta poſitum *Pour Bon.* Authorem nec ſcio nec quæro; nec quid ſibi voluerit homo ſciolus ſatis capio, facile intelliget omnia Lector paulo magis gnarus antiquitatis.

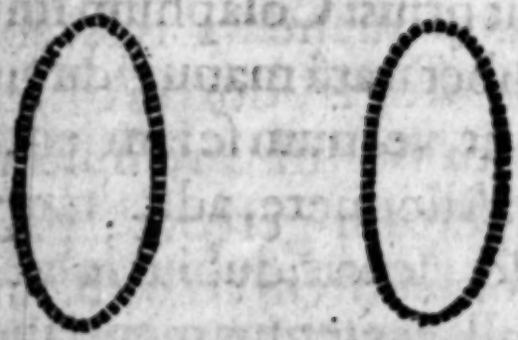

Sect. 3. Academia Variana.

Senza peſo, *Ital.* abſque pondere, Leue.

IN tractu vallis *Senzapeſie*, quod nullus expectaram, comperi quidem imaginem Academiæ, *Dudoſam* vocant ſui; in qua occurrebant mihi vmbræ philoſophorum. Falleris quiſquis iſtic lectorum cathedras, auditorum claſſes, ſcholas artium, rectores, pædagogos, leges, libros quæris; quiſque ſibi magiſtri vicem ſupplet, & auditoris: Collegia tamen

12685b?

tamẽ hîc bina: Scepticorum vnum, qui nec oculis, nec auribus ſuis fidendum cenſent; nec id vnum ſtatuere audent, ſe nihil ſtatuere audere: ſurripe cuiquam iſtorum nummum, aut panem, aut pãnum (quod Lacidæ cuidam iſtorum contigit) ſtatim ambigit, nũ tale quid vnquã habuerit prius: Colaphum impinge (quamlibet iratâ manu,) dubitat nũ acceperit, vel num ſe iam ſentiat accepiſſe: Alloquere, adſta, tange; audit, videt, ſentit, dubius tamẽ interea ne fallaces ſenſus mentiantur. *Diog. Laert.*

Alterum vero *Nouatorum*, illis *Trouerenſe*, forſan ab inueniendo dictum: Totos enim ſe dedunt iſti rebus nouis diſquirendis: nouiſque vrbium, veſtium, ludorum, geſtuũ, rerũpublicarũ formis cudẽdis operã locãt. Quiſquis iucũdius aliquod ludi genus, aut inauditã veſtis formã excogitarit, à duce pro dignitate rei promouetur. Qui Bullas primus ex ſaliua, & ſmegmate compoſitas è iuglandis cortice, inſufflato calamo

excitauit, non minus illic celebris est quam vel Bombardarum inuentor, vel Moguntinus ille Typographiæ author apud Europæos. Hi magno in pretio sunt Aulicis, etiam & artificibus, Moroniæ præsertim Felicis, qui ipsorũ concilio, vestes omnes concinnant, cõponũt gestus.

Quin & isti nouam sibi linguam fabricarunt; quam [a] *supermonicam* appellant magistri; solis doctioribus adhuc cognitam.

[a] *Mystica lingua Paracelsi, sic à suis nuncupatur.*

Selectiora quædam vocabula in peregrinantium gratiam adtexere operæ mihi pretium erit; excogitata quidem nuperrimè, & nunc dierum illis vsitatissima, ne nimium fortè stupidus ac ipsorum lingua Cedurinus habeatur viator; qui ipsos alloquentes parum intellexerit.

Cedurinus, Paracelso stupidus.

Catalogus vocabulorum quorũdam Paracelsicorum.

Terra ipsis *Silò*
Anima, *Adek.*
Quicquid intra cutẽ, *Cohòs*
Pars interna diaphragmatis } *dicitur.*
Cooſtrũ.
Innata qualitas, *Relloleum.*
Naturale, *Cherionium.* Sal,

12685b?

Sal, *Hal & Malek*
Vapor terræ *Leffas*
Aquę cõmotio *Lorindt*
Mel ſylueſtre *Tereniabin* } dicitur.
Halitus malus elemẽtorum *Realgar.*
Principium, *Ilech,*
Supernaturale, *Ieſadach*
Vnguentum, *Oppodeltoch.*
Deiectio ſtellarum, *Noſtoch.*
Iupiter, *Cydar.*
Succeſſiua generatio, *Dardo.* } dicitur.
Pręſagiũ incertum, *Erodiniũ*
Certum vero, *Eſſodinium.*
Puſtulæ, *Bothor.*
Malus ſanguis, *Caſſatum.*
Mãcus vel mutilus, *Artetiſcus*
Gibbus, *Naſda.*

Sed magis adhuc miranda mihi videbantur mineralium nomina & ſpirituum.

Sulphur *Chibur* vel *Alcubrith.*
Argentum viuum, *Azoth, Sibar, Vnquaſi, Miſſadan.*
Stannum rude, *Wiſmadt*
Mercur. p̃cipitat° *Diateſſadeltõ*

Metallũ ferro ſimile, *Robolt.*
Liquefacti denique metalli materia *Blachmal.*
Ferrum, *Edir*
Mercurius, *Miſſadar, Zaibar*
Aurũ minerale, *Chifir, Fido.*
Cuprum, *Melibæum.*
Vitriolum, *Colcothar.*
Compoſitio ex coralio & carabe, *Dubelcolep.*
} dicitur.

Habe etiam & ſpirituũ appellationes, qui iſtis familiariſſimi.

Bonus dæmon, *Eueſtrum.*
Spiritus boni, ſecreta reuelantes, *Zeninephidei.*
Spiritus ignei, *Trifertes.*
Spiritus aerei, *Nenufareni*
Lemures, *Caballi.*
Spectrorũ actiones. *Trarames*
Spiritus minerales *Operimethiolim.*
Imagines impreſſę *Gamohæa.*
} dicitur.

Illud nomen natiuum eſt Paracelſo.

Præfectus Collegii erat *Buſtius Hohenheimius* præcipuus nouæ linguæ architectus: Haud ſcio tamen num hæc noua huc vſque obtenueri

12685b?

nuerit, an locum cesserit alteri, cuſæ fortaſſis nuperius; Quicquid erit, liberaui ego fidem præmonendo.

CAP. 4.

Aſpera Moronia.

SVb ipſo polo in Auſtralis terræ extremo apice *Aſpera Mor.* locum ſortita eſt, regio montoſa, petroſa, gelu perpetuo conſtricta: quippe quæ cælo fruitur ſicco, & frigidiſſimo. Rupes hîc ferrea eſt, reſpõdens per omnia magneticæ, quę ſub altero polo perhibetur; quæ ratio eſt ignota nautis & Geographis, quod in tabulis nauticis poſteà quam ſemel Æquinoctialẽ tranſnauigaueris magnes ad Auſtralẽ ſe polũ potius cõuertat: Duos ſub ſe Ducatus cõtinet, amplos herclè magis, quàm felices, *Lyperiam*, quam alii *Maninconicam* terram nuncupant, & *Orgiliam*. *Terra ſtultorum Melancholicorum.*

Sectio 2. *Lyperiæ dux, populus.*

LYperiæ dux *le Grãd Chagrin* à ſuis cognominatus, homo moroſus tetricuſq;, populo preſidet ſui quidẽ non minus ſimili quàm à reliquis

Moronis discrepanti : Palatium illi ingens *Cordolium*, è gagate magnificè constructum, in cuius vestibulo rubris characteribus exaratum est,

Ranzouianũ carmen in sacello quodam, prope Sigebergam.

Mærentum locus est; procul hinc discedite lati.

Incolæ plerique hispidi, macilenti, inculti, colore fusco, crine nigro, cute durâ & asperâ, fronte toruâ, neglectâ veste, vultu tristi, oculis cum stupore quodam fixis, nec se facile mouentibus, introrsum vero demissis, ac veluti in cauis maxillarum tumulis iam diu sepultis. Nemo vrbem heic quærat, aut pagum; incolæ soli semper habitant, léporum more, vitamque degunt plane eremiticam, partim quod ita naturâ suâ suspicioſi ac meticuloſi sint, vt proximos non ferant, partim quod Edicto Ducis cautum sit ne quis aut intra conspectum alterius domi, aut intra certa milliarium spatia ædium sibi poneret fundamenta: Rarissime quidem exeunt siue id propter denſissimas tenebras; quæ hîc ferè perpetuæ

12685b?

petuæ ſunt, ſiue decreto Principis fiat, ſeu ſponte ſua potius, quod ſe domeſtica ſolitudine malint oblectare. Rarius tamen obuium quempiam ſalutant vel alloquuntur; ſic enim ſe habet Legis ſuæ ſententia: *Antequam neceſſum eſt ne prodeunto; neminem in via, * niſi die Iouis ſalutanto.* Adi quenquam iſtorum, pulta fores; ſerò reſpondet hoſpes, & iracũde; quippe moleſtiſſimè ferunt noui hoſpitis adſpectum. Quæris quid agant, vel quo tandem modo ætatem terant? Sanè, imaginando & fingendo nunquam facta, nunquam futura, credendo quę finxerint, proſequendo quæ crediderint; quæ ratio eſt cur ita horreant aſpectum, nolintque interpellari.

* *Obſeruatum hoc ſedulo eſt hodie à Monachis Carthuſianis, & eadem lege cautum. His ſimilia quare in Hoſpitio ſtultorum melanchol. à Baron. ſcripto.*

Alius ſe iam diu mortuum putat, ſeq; velut frigidum cadauer imo in pauimento protẽſum ſternit, ſiquis forte domeſticorum appropinquârit, hominem ſciſcitaturus, inuolat huic in faciem, Necromanticum ratus, qui ſecreta carminum vi animã

Idem ipsum de Pisandro quodam Cal. Rhodig. lib. 9. 26.

prius exautoratam ex inferis reuocauerit, & iam velut vmbra vagatur hac illac sperãs nõ posse se deinceps humanis sensib. comprehẽdi; accurrat quis suorum, rapiatq;, & catenis (vti opus est) vinciat, hunc vnam ex Furiis iudicat à Plutone missum, vt animulam sibi nuper ereptã repeteret; domumq; suam, quã olim tumulum sibi finxit, nunc Infernũ ratus, eo magis perhorrescit. Alius se talpã imaginatus, degit in cubili subterraneo, vermes venaturus; rostroq; probè calceato terram suffodit; vbi vero aliquis illum insequutus, vel acicula pupugerit, statim (prorsus enim sibi videtur more talparum cæcutire, vt neq; virum, nec ferrum dignoscat) furcâ ratus talpariâ transfodi se, exclamat miserè, seq; parat patibulo. Alius Atlantẽ fingit graue cælorum onus sibi imposuisse; stat ergo immobilis, suspirans sępissimè, & nunc tollens humerum, nunc deprimens, & postquam diutulè sub ficto hoc onere sudauerit, vbi quis suorum magnum

12685b?

gnum cæli tibicinem ad se traxerit moueritq; loco, procidit is in faciẽ, mundi ruinam parum interea tacitus; impatienter exspectat; increpãs homunciones imprudentissimos ita prodigos suæ salutis, & orbis vniuersi: Alia Megæram se opinata, vel Furiarum quampiam, terret hospitem sæuis gestib. capillos suos totidem angues quatit, sibilat, & vngues intentat aduenientibus: nacta vero catellum aut soricẽ excruciat quantum potest; animamq; se peccatoris torquere rata (quod Aiax olim insaniens Arietibus feciſſe dicitur) pœnis & querelis miseri animalis semet admodum consolatur: Alius nasum sentiens vltrà modum excreuisse, lora consuit, quibus more Cingaris Merliniani à tergo reuinctum excipiat: Alius argillaceus sibi totus videtur, vitreusvè, procul ergo deuitat obuios, veritus ne si forsan in quẽ violentius impegerit, illico confringatur. Ita nemo horum est qui non se alium comminiscitur.

Merlin. Cocaius in Macaronicis.

Sectio 3.

AB Ochietto monte Larmiũ ſalſum flumen oritur, rigatq; maximam huius prouinciæ partem: ſed & regionem hanc totam pertranseunt montes *Traurigii*, vt Italiam *Apennini*, qui horrorem fere incutiũt dirâ quadam ſolitudine; nihil enim hîc conſpicies præter vrſorum antra, & tuguriola ſagarum: Abundat iſtic vtrumque malarum beſtiarum genus; vrſus animal vere melancholicum, per hyemem totam in obſcuriſſima cauea deliteſcit, pedeſque ſibi lambendo, viuit. Sagæ, decrepitæ aniculæ, & impotentes, granioſis oculis, attritis dentibus (vt olim Cæcilius) quæ omnia ſe poſſe putant, vel tantillum muſſitãdo, ciere tempeſtates, riuos ſiſtere, mederi morbis, excitare mortuos, ipſæ tamẽ interim præ mera fame moriuntur: Montium iſtorum latus vmbroſum operit *Bubonia ſylua*, ſpectris (vti ferũt vicini) perpetuò infeſtata, ac mortalibus

12685b?

libus inuia; Lycanthropicos per hãc ſyluam paſſim diſcurrentes videbis, territuſq; plus ſatis, ni iſtorũ morem vociſq; fraudem prænoueris, audies vlulantes. Sed & in valle *Gramia* mõtibus hiſce ſubiacente, oberrant plurimi, quos princeps ſagarum *Melæna* in Leones aſinoſque transformaſſe dicitur, ita tamen, vt humanam illis & vocem, & faciem conceſſerit. *Melanchol. aſinina, leonina.*

Sect. 4.

OMittendum non eſt inter reliqua, quod in hac regione celeberrimum eſt, in latere niuoſi montis, & excelſiſſimi *Traurigiorum* & vltimi, antrum *Maninconicum*, aliis, *Antro del Pianto.* Veſtibulo quidem anguſto, & cærulea glacie concreto, intus vero, vt ex ſono licet coniectari, tractu valde ſpatioſo. A limine pendent ſtiriæ grandiores, quę velut dẽtes totidem in horridiſſimis ſpelunc æ faucibus vidẽrur induruiſſe: Hîc fama eſt raptas melancholicorum animas, intenſiſſimo frigore torque-

ri: Quisquis ori appropinquauerit introspecturus (quod vix quisquam prudens facit) humi sternitur exanimis, ibique cadaueroſum corpus reditum animæ cruciatissimæ præstolatur: sed qui aurem admouerit terræ vel aliquantulum remotiori, quæ suspiria, & siue catenarum siue stiriarum decidentium clangorem inaudire sibi videbitur? At qui in aliquâ montis huiusce parte somniauerit (quod ego audaculus homo expertus sum) Deus bone! quales Chimæras, & Tragelaphos, Centauroſque & mille stupendas monstrorum formas non sine horrore quodam conspiciet.

CAP. 5.

Orgilia; alter Ducatus Asperæ Moroniæ.

Terra stult. Cholericorũ.

VIcina huic *Orgilia* est; terra arida, arenoſa, sterilis; quę gentem producit iracundam, furioſam, rabidã, staturâ cæteris minorem, pallidâ

12685b?

lidâ facie, crine rubro, oculis ſcintillātibus, tremēte labio, incerto greſſu, ſed plerunq; cōcitato. Huic pręeſt *Dux de Courreux*, tyrānorū omniū & exemplar, & Coryphæus; Mirabitur, nec credet Lector narranti quid ille iubeat, quid agat, quamq; impetuosè; quô redigat ſuos, quomodo plectat. Celebris ille quondā Ruſſorum tyrannus mitis homo ac manſuetus præ iſto mihi viſus; & qui primorū Cęſarū, imo & Patagonū cruoris ſitientiſſimus. Quin & iſtic forſan hæſitabit incredulus rerū indagator, explorator terrarū, neq; (cum cæli ingenio ſoleant incolarū mores conformari) ſibi ſinet perſuaderi, regionē hanc polarē pro loci ſitu intēſiſſime frigidā, tā plus ſatis calidæ ac cholericæ prolis matrē vnquā extitiſſe. At nouimus, ſat benè philoſophi, eo veriſimilius hoc ex ἀντιπεριστάσει poſſe fieri, quô cęlū frigidius; neq; illud quisq̄ ſtupere poterit, q̄ nouerit Africā regionū torridiſſimā gelidiſſ. ſerpentes generare, & in fornacibus

Mercurial. Var. lect. Georg. Agric. lib. de subterraneis. Non naturalis bilis quadruplex est; λεκιθώδης, πρασοειδὴς, ἰώδης, ὑδατώδης, quæ colore glastum imitatur.

Cypriis vulgo creari muscas, quę suâ frigiditate ignem extinguant. E media regione aëris fulgura torqueri ac tonitrua; hanc denique terrę molem ex igne subterraneo; aucto quidem ex ambientis corporis frigiditate quassari hàc illàc, penitusque commoueri: Nunc ergo suffragante philosophiâ fidem & spero mihi, & arrogo. Vbi quatuor præcipuæ sunt prouinciæ istius partes, *Lecithia*, *Prasinia*, *Iodia*, *Glastia*, singulis & habitus & color suus est; *Lecithenses*, pallido & cinericio; *Prasinenses* viridi; *Glastii* liuido & cæruleo; *Iodii* rubicundo colore & tincti incedũt & amicti. Nemo horum prodit vnquam non onustus armis; vt cui vestis parum fortasse suppetat, nullum tamen armaturæ genus sit defuturum: idem homo non maximus quasi conductitius Martis baiulus, dextro quidem humero bombardam, sinistro fustem, ex altero latere gladium, pugionem ex altero, arcum pharetramque à tergo gestat

qua-

12685b?

quaquà proficiſcitur: quiſquis obuiam venit eunti, ni procul cedat viâ, ad pugnam ſe paret, vel ad mortem neceſſe eſt: Rarum iter eſt ſine vulnere, aut cæde: & quem ſemel interfecerit quis, voraciſſimè dilaniat, veſcuntur enim crudâ carne ſemper, ſæpius humanâ, quã inter dapes maxime opiparas numerant, epotoque cruore madefaciunt. Leges ibi nullæ; vi & armis omnia decernuntur: Iniuriam paſſus aut vlciſcitur, aut ſuccumbit; vnicum hoc valet petitum ex antiquo iure, *Vince & Fruere*.

Duello licet vel vindictam petere, vel ſuum repetere, vel rapere alienum; quod ſi plures concurrerint, miſcuerintque lites, qui ſuperuenerint, fiſco addicuntur, id ſcilicet à duce decretum eſt aſtutius, vt & coniurationum ſemina opportunè præcaueret, & ſub hoc prætextu menſæ ſuæ honeſtius fercula procuraret. Sedes Ducalis [a] *Tarocchiũ* eſt, vrbs ingens, ſed lignea tota, quam nec ex a-

[a] *Garzonius Diſcurſ.* 13. Fatuos furibundos, *vocat* Da Tarocco: *hinc nomen iſtud.*

lia materia ſtrui ſinet tyrannus, nè non ſatis commodè poſſit (vbi ciues deliquerint) pro ſuo arbitrio incendi. nemo hîc habitat præter fabros ferrarios, carnifices, Lanios; in quorum officinis propendent pernæ humanę, nõ ſecus ac apud nos ſuillæ aut vitulinæ. Hanc lambit *Zornus fluuius* rapidiſſimus, quem aiunt hyeme mediâ pro more fontium incaleſcere, & halitus edere maleolentes: Iuxtà Tyranni aula eſt ardua quidem & excelſa, monti prælto ſuperædificata, quem ipſi *Calauernium* vocant, feruntque ex craniis humanis congeſtum ad hoc tandem faſtigium creuiſſe; lateritio illa tamen & alto muro circundata: viuit enim ille ſemper dubius ſuorum fidei, mauultque ſuis ferratis portis quam ipſorum amori & obſeruantiæ confidere. Stipatũ hũc ferunt decem millibus carnificum, qui omnes huius & iræ inſeruiunt, & palato. Si quis peregrinus rerum igna-

12685b?

ignarus huc fortassis appulerit, statim res fisci est, apponiturque Duci cœnæ caput; quo genere non minus delectatur ille, quam nostri quâlibet aue rarâ, vel pisce; nec minus studiose carnificum opera hanc sibi prædam disquirit, quam Vitellius olim Phœnicoptêrum linguas, & lactes murænarum: Æthiopes illi turdorum loci, nostri vero coturnicum: agitur tamen cum illis benignius qui tantum animi gratiâ; palatique, nec ob crimen aliquod cõmissum, trucidantur: Non secus enim ac cum Eurydice Olympias egisse fertur, dat illis optionem εὔνους σφάκτης potestatemque quodcunque mauelint mortis genus eligendi, ferronè perire malint, an capistro.

Sueton. Vitell.

Diodorus Sicul.

Huius in Palatio nihil tam celebre est quam Sacellum Inquisitorium, ipsis *Sancta Carniceria*; ædes sacræ Furiis ac diis infernalibus; quorum omnium statuæ è Gagate & Coralio horribili

figurâ ſculptæ, & viſuntur, & adorantur.

Hîc omnia cernes & cruciatuum genera, & mortium; Centum patibula nec pauciores rotas Ixioneas, ſecures, gladios, furcas, funes, fuſtes & ſemeſas ærugine Bombardas, vt ſatis conſtet iſtis (priuſquam vel Europæis vel Chinenſib.) machinæ huius lethalis vſum innotuiſſe. Mille hîc fumant altaria, igne perenni, in quib. indies litatur Inferis, & Duci: Animis enim Furias, cadaueribus vero Tyranni ingluuiem quotidianis Hecatombis placare ſtudent; cruoris quod ſupereſt arte quadam ſuâ rarefactum, ne tanto tempore cõgelaſcat, doliis quibuſdam, inſtar vini Maſſici Falernive, Duci poſt multos annos propinandum, aſſeruatur. Fons Sanioſus, *Di-Marza*, per mediam currit Libitinam, alluitque fœdatum ſanguine pauimentum.

Incolæ ſemper ferè curſitant in via, ſemper anhelant, ſudantq; : Duo

hîc

12685b?

hîc miraberis Lector. Neminem videbis non aut mancum, aut mutilũ, inter quos ille demum formæ palmã obtinet, cui facies maximè fuerit cicatricosa: senem hîc videbis neminem; vix enim cuiquam contigit horum ad mediam vsq; hominis ætatem supereſſe.

In mediâ ferè regione Palus eſt *Coledochia*, non minor profecto illâ Mæotide, nec ignobilior; cuius aqua colore flaua eſt, ſapore amariſſima; Exundat iſta ſæpius, ſed incertis temporibus, riparumque oblita per magnam Orgiliæ partem furibunda vagatur: quantumque ſoli tangit vndarum profluuio (quæ ſulphurea illi natura eſt) non ſecus ac deuius Phaëthontis currus comburit; Iam tum vaſa ſibi implent accolæ; credentes hoc liquore crebrius hauſto acui ſibi animum, & ad quiduis audendũ concitari: Sed caue fallaris Lector; hæc ego auditione accepi ſolâ, non auſus intueri coràm; memini quid Gallus ille olim toties mihi à nobi-

Hoc nomen eſt veſiculæ bilis receptaculo.

lissimo, ingeniosissimo Baconio inculcatum, *Il faut menager la vie* : Aspera nimis erat hæc Moronia, quã vt me ferret hospitem ; Mansi ego saluâ & benè curatâ cute Pazziuillę; satius mihi ratus in hoc negotio, credere quàm experiri.

CAP. 6.

Moronia Fatua.

NVlla Moroniæ pars tã antiqua; vel tam numerosa est quã hæc, quę *Fatua* vulgo nuncupatur, cuius incolæ Aborigines se *Moronos* vẽditant: hæc itaq; nõ aliter regionũ mater audit, quã vrbium Pazziuilla, ac proinde in medio quasi tam lepidi corporis vmbilicus locum habet. nã ab Austro *Aspera Moronia*, ab Oriẽte *Mobilis*, ab Occidente *Pia*, à Septẽtrione *Felix* hanc mediam cingit quaqua versum: Pars Australior *Scioccia*, magis ignaua est, ac pituitosa; illa quæ Aquilonem respicit multo & operosior, & rerũ agendarum peritior. Ni

12685b?

or. Ni teſtis oculatus fuiſſem morũ factorumq; ſtupidiſſimæ gentis, non credidiſſem herclè naturã tã brutis animalculis rationem, diuiniſſimũ munus indulſiſſe. Omnes .n. illa in parte quę Maninconicam Moroniã attingit, more quadrupedũ incedũt proni, nec (quæ illis mira ſimplicitas) aliud genus ingreſſus cognouerunt. Ne tuguriolum hîc vllum cernes, partim quod ipſi domũculas ſibi parare neſciant, partim vero quod ab alio ſtructas ingredi non auſint, ne tecti ruentis mole ſupprimantur. Multi hîc quotannis præmera inedia ac frigore moriũtur; quippe qui nec cibum coquere, nec veſtẽ concinnare, nec ſternere lectum, imo ne congrue quidem eloqui norint: Nemo parentem ſuum nouit, aut filium, aut vxorem; nemo redeundi viam quâ prius egreſſus eſt, nemo vrſum ab oue, leonem à catello diſtinguit: Imo ſunt qui ignorant quâ tandem via cibum ſibi paratum ſtomacho ingererent, per nareſve

an per aures, aut ſi quod aliud minus aptum foramen. Denique; nec enim hîc libet immorari; finge tibi quoduis Arcadicum pecus humanâ donatum ſpecie, habes germanum *Scioccia* indigenam.

Sect. 2. Baueria.

Terra Nugonum.

PArs reliqua *Baueria* ingenioſior eſt digniorq;, & viatoris pedibus & oculis faſtidioſi Lectoris: Populus enim ſagaciſſimus ſibi viſus, rerum omnium cauſas ſubtilius indagatur, nec niſi altius petitis rationum momentis acquieſcit. Ab incunabulis monoculi ſunt omnes; quippe ſtatim à partu oculus alter velut ſuperfluus eruitur: quod clausâ ſemper alterâ palpebrarum, & diſtinctius cernamus & intentius: pars nuda incedit, vt induendi & exuendi parcant labori ſimul & tempori; pars tecta ſibi parat, ſed abſque ſepto vel pariete, vt ædes eo magis ſint perſpirabiles, ac proinde ſalubriores: Pars nidos ſibi ſtruunt auicularum more altiſſimos, vt cælo ſint viciniores; Omnes

&o-

12685b?

& opinionum & operum ſingularitatem quandam mirè ſectantur: Horum quidam auram captantes popularem, vix profecto credenda moliuntur: nam quoſdam videbis capite incedentes ac brachiis; alios alis plumiſque cerâ iunctis inſtructos audaci volatu, alites Dædaleo more, imitaturos, vt *Calain* & *Zethen* Argonautarum ſocios ab inferis putares ſurrexiſſe.

Alios vt Theſſali quidam Veneti ſolent, prodigia naturæ artiſque, vnguenti, aut aquæ, aut machinæ alicuius ſtupendos effectus hianti popello glorioſius oſtentantes: Alios denique arte pol bene lucrosâ è viliſſimo metallorum, aurum educentes: Rideres profectò horũ operoſam ſtultitiã, ſpem toties eluſam, toties redintegratam: Ex iſtis quoſdam audio adiiſſe pridem oracullum de tam dubio difficilimi negotii euentu ſciſciaturos, quibus illico Pythius, *Traillez*; diſcedunt alacri animo conſultores, ſibique iam annuiſſe deum

Mountebaucks.

Recitat decantatum à plebe rhythmum Libanius, in hanc ſententiam:

Alchymia est ars sine arte; Cuius scire est pars cum parte; Medium est strenuè mentiri; Finis mendicatum ire.

gloriantur; perduntque iterum ac denuo repetitam operam, & cum opera facultates, nec intelligunt se tempestiuè à præscio numine admonitos, vt Vulcaniâ hac fraude iã sero spretâ, marræ insudarent ac ligoni.

Sect. 3. Vrbes Moron. Fatuæ scilicet, Bauariæ: Metrop. Pazziuillà.

PRima hîc omnium occurrebat mihi *Duricoria*, vrbs non contemnẽda, quę tamen nihil habet quod moretur viatorẽ: huic proxima **Pratensis Villa*, Senatorum prudentiâ nobilis; qui non ita pridem cælo nymboso pluuioq;, de arcendo imbre cõsilium inierunt; Alius pulsandas monet vrbis totius campanulas: Alius, (quod Italę mulieres solent vt ingruentem auertant tẽpestatẽ) diri odoris pabula sub dio cõburẽda: Tandẽ grauissimus huius ordinis surrexit; suasitq;, vt quicquid in se nubes cõplecterentur, aquę destillare sinerẽt; nec dubitare se quin hoc pacto plu-

** Villa & Historia Italis bene nota. Moresin. de orig. Relig. Rap.*

mis

12685b?

uia ſit tandem ſua ſponte ceſſatura; ſed vrbium omnium domina Pazziuilla eſt; ſita quidem partim in planitie vliginoſa, & paluſtri, partim vero in montis editioris latere; ita vt pars vtraq; aquilonari vicorũ deſcẽſu cõtinuetur; procul ab omni nemore, ac fluuio; Montoſa pars valli niuem ſuppeditat, vallis monti aquã in puteis ſtagniſq; diutius reſeruatã. Portas habet ſedecim, quas eo cõſilio ſtruxiſſe aiũt fundatores, vt quadruplo ditiorẽ aliis haberẽt ciuitatẽ. Formâ nõ rotundâ, non ouali, vt vrbes aliæ; ſed mediâ inter cylindricã, & inuerſam pyramidalem; planè ad effigiem humani corporis compoſita: Nemo hanc formam mirabitur ilicet, qui nouerit Belgium Leoni, Peloponeſum platani folio, Italiam tibiæ mortui hominis, corio bubulo Hiſpaniam, vtramque peninſulam orbis Atlantici piſcium pulmonibus, Aſiam crocodili pelli aſſimilata: vt ſimul ac iſtã videris, Coloſſũ aliquẽ humi ſtratũ, vel Prometeum

Caucaſo illigatum, te à longe putares conſpicari. In ipſo montis vertice forum collocatur; quippe quod caput vrbis eſt, ſenſumque & vitam reliquis adminiſtrat; quæ res quantum laboris faceſſat baiulis; dum ſupellectilem quamcunque, præſertim dolia maiuſcula, vino vel cereuiſiâ plena contra decliue collis dorſum impellunt, coniectare Lector, & ride: videreris tibi centum videre Siſyphos, vano niſu ſaxum prouoluẽtes; qui fortaſſis vbi ad vmbilicum vſque montis, magno conatu anheli ſudanteſque aſcenderint; alterius dolii decurrentis impetuoſiſſimo concurſu, non ſine periculo repellũtur. Hîc habitant grauiſſimi ac honoratiſſimi ſenatores, qui hinc velut è ſpecula totam vrbem commodiſſime poſsũt intueri: Cerui x huic adiũcta eſt viculus breuis & anguſtus, Lictorum ſedes & Bedellorum: Inſtar ſcapularum, brachiorum, ac manuũ; ſunt vtrimque vici duo, quos occupant artifices pauci quidem illi, nec nimi-

12685b?

nimium periti. Pro trunco huius vrbici corporis platea latior paulo & excelsior, hospitiis destinata, quæ ad lumbos vsque porrigitur: Etiam ipsa pars quâ sedemus, pulchrè videtur referri depressiore montis loco, vbi cum planitie paulatim coniungitur. Lenones hîc habitant, lupæque, & quotquot vrbi mundandę dant operam, cloacarii: Crura & pedes binos ad mediam vallem protensos baiuli sortiuntur, ac viatores: Ædes ad vnã omnes carent fundamento; quippe aiunt se malle lapides effodere, quam sepelire: Ædificia sibi struunt excelsissima Senatores, vt quô cælum propius attigerint, eo magis incalescãt, & inferiorem hanc terrę aerisque inclementiam effugiant. Nullam non domum cernes probè pictam vtrinque; & maiorum omnium præsertim, imo & hospitum nominibus inscriptam.

Muro bianco charta di matto.

Sect. 4. Senatus Pazziuillanus.

ME illic agente consilium cepe-
runt Senatores, quibus potissi-

mum modis ad vrbis ſiue dignitatẽ; ſiue amœnitatem, ſeu deniq; ſecuritatem fieri poſſet acceſſio: Alius aliud ſuaſit, pro ſua quiſq; facultate, & prudentia: Primus quidẽ mare illuc per multa milliaria, perq; medios montes ciuiũ induſtriâ deducendũ: cuiꝰ proximitate vrbes alias mirũ in modũ ditatas ipſe animaduertiſſet: Surgit alter, ac morosâ fronte renuit, neq; fidendum ait tam fero voraciq; elemento: cuius perfidis fluctib. multæ præclaræ ciuitates abſorptæ fuiſſent. Alius ergo miros ſuadet aquæductus, ab imâ valle per tubulos quoſdam petendos; quod non dubitat facilè poſſe fieri, cum aquã ſæpius viderit ſponte ſua è puteis ebulliiſſe; ſeque, quod nihil habuerit quo in ſpatium anguſtius coarctaretur, per toram planitiem diffudiſſe: quodque è contra cum pluuialis aqua de ſummo monte deſcendat, vnda vndam propellere ſoleat & præcipitare; idem proculdubio factura ſit aſcendendo. Alius monte

12685b?

nouo aliquanto altiore cingi vrbem mauult, ciuium manibus è ſubiacẽte valle eruendo; cuius quidem cõſilii quadripartitam rationem attulit. Primò, ne totum orbem teſtem haberent Pazziuillani quid in vrbe, præſertim à ſenatoribus, geratur; dein vrbis & muniendæ çausâ & augendæ; ac denique propulſandi frigoris: quo facto, pontem vult è ſolida firmâque materiâ altiſſimum exſtrui, qui à prioris montis cacumine ad alterum vſque porrectus, & ambulationibus inſeruiret, & vecturæ. Exurgit alius ac ſubridens, rogat quomodo tandem vallis mõtem poſſit parturire; ac prætereà vt hoc poſſe fieri concederetur, pontes maximè omnium patere periculis; nam ſi tantillum laberetur iumentum vel viator, ne ſalus ipſa ſeruare illum poſſit, quin extemplo pereat neceſſum ſit; plerunque etam (quod peius eſt) non ſine brahio aut crure miſerè confracto: Malle ſe aliquid conſulere quod

plurimum ſecum ferat dignitatis, nihil periculi, nec multum laboris: Quocirca ſi beneuoli ciues ſibi monitori auſcultarent, id ſibi longè optimum videri, vt vnaquæque domus pro mole ſuâ pyramidem ſibi altiorem erigeret, cuius apici ſummo gallus æneus argenteusve, aureâ criſtâ inſignis, quauis aurâ verſatilis inſideret; in vnaquaque pyramide horologium collocaret; ſingulis horologiis campanulam adiungeret; nec dici poſſe, quam elegans ac iucundum ſpectaculum, tam frequens excelſarum pyramidum ſeries aduẽtantib. peregrinis videretur, quámque per horas aurem deliniret tot tintinnabulorum iugiter ſonantium harmonia: Acclamatum eſt vno ſtatim ore tam commodæ, facili, grau petitæq; altius ſentẽtię; vt iam deinceps hoſpes quiſquis, mea ſequutus veſtigia, illô fueris in poſterum peregrinatus, vrbem ſis longe elegantiorem cultioremque inuiſurus.

Sect. 5. Speſius tractus.

Speſi

12685b?

SPesius tractus huic adiacet olim ditissimus; in quo nil celebre vidi, præter *Saltum Actæonium*, *Cubæam*, vrbem octangularem, & *Milanam*: Incolæ bonorum certè omnes profusissimi sunt, viasq; excogitant quicquid habent, ingeniosius prodigendi; quidam enim cani venatico, alii vero accipitri, aut miluo; alii cubo eburneo chartævè pictæ ampla insumunt patrimonia; imo vbi sola vestis suppetit, hanc vel hastæ subiiciunt, vel deponunt collybistæ, vt habeant quo voluptatem suam instructius insequantur. Sed regio hęc num ad *Fatuam Moroniam*, an *Felicem* pertineat, mihi quidem incertũ est; Penes quoscunq; fuerit olim, stat mihi ante hunc diem veteres migrasse colonos; et si quos hæc regio iurisperitos aluerit, vel fœneratores, iurârim terram sanè pulchrã & fœcundam, istos diu abhinc nouos dominos salutasse. Vbi nihil superest, vel quadris victitant alienis, vel de publico forsan aluntur. Celebre

Terra stulæ prodigorum, Tria præcipua prodigalitatis subiecta, Canis, Alea, Accipiter.

hîc eſt *Azotium promontorium*, Aſylum miſeris debitoribus; quò confugiunt quicunq; foro infeliciter ceſſerint; nouimus & vbi qui ſoluendo ſunt ſatis, illuſerint iſtic mæſtis creditorib. qui ſi forte fugientẽ huc fuerint proſequuti, & ab ara retraxerint inuitum, rei iam læſę religionis, à ſumma quidem arce pręcipitantur; Hîc parentes etiam ſuperſtites, noſtris (vt videtur) indulgentiores, filiis vix dum adultis integrum demandant patrimonium; & moribundi vxoribus pleriq; rem totam familiarem, agros, ſupellectilem, neglectâ prole, legare ſolent: quòd ſi illæ vitam priores exceſſerint, tantum inſumunt funeri, quantum filiæ elocandæ inſeruiret.

Moreſin. Sc. in lib. de Orig. rel. Pap. hoc idem de Britannis.

Sect. 6. Liſonica gens.

PRo veſtibulo Felicis Moronię ſedet *gens Liſonica*; omnium quas vidi prodigioſiſſima; bifrons, bilinguis; ex antica parte ſimiam, poſticâ canem referens, vt ex homine, cane, ſimiâ tota compoſita videatur: Hîc fidem

Terra adulatorum.

12685b?

fidē mihi faciet grauis author *Munſterus*, qui ex altera ſaltem parte Indos quoſdam hac formâ deſcripſit: Nata quidem ad ſeruiendum: pars maxima ſe generoſiorib. vicinę gentis volentes vendunt aut emancipant: Etſi vero tam ſtupidi ſint, vt nihil ipſi poſſint laude dignum excogitare, optimè tamen norunt quicquid vſquā viderint imitari: nec q̄d aut induunt, aut agūt, aut loquūtur, cuius exemplar ſibi aliquod nō propoſuerint; me illic agente claudicabant altero pede omnes, & inter incedendum vſq; ſcreabant; eò quod p̄fectus Liſoniæ *Ciniſlonius*, crus ſibi fregiſſet pridē, & catarrho diuturniore laborāſſet. Horū pleriq; tōſores, ſartores, pararii, vel deniq; lenones ſunt; ſunt q̄dā, vt aiunt, inter hos & aulici, habitu nō cōtēnēdi: nec quis profecto Hiſpanorū mimus eſt, præ iſtis Liſonicis. Alloquere & intuere quempiam; Is incuruato prius genu & exoſculatâ dextrâ, vltimam clauſulæ vocem reduplicat, vultuq;

O imitatores, ſeruum pecus.

renidens, quicquid tibi gratum fore retur, blandè regerit; non tamen sine immensa titulorum congerie: osculo dein altero claudens sibi labia, pendet ab oculis tuis, anxius vt tibi responsum arriserit. Tu modò istis annue, & perge fari; quicquid dixeris, velut oraculum datum diuinitus in tabellas refert, cælum suspicit, teq; pronus veneratur. Deum non agnoscunt isti prẽter illum, cui se addixerint in seruitutem; hũc aris, geniculationibus, precibus colunt supplices: Hæc omnia altero quidem ore fiunt, sed nullum vnquam ex hoc ore verbum egreditur, quod non interea altero (canino scilicet) clanculum retractetur: Hoc in tractu offert se prima omnium *Louerium*, vrbs alta & spectabilis, sed tã parum solidè constructa, vt sperare nequeat diuturnitatem: Bugio flumine & ditata plerunq; & aliquando etiam submersa: & vicina huic *Babillarda*, villa ftridula, cuius incolę nunquam tacent: Assurgunt hinc mon-

12685b?

montes ſeque ipſi exuperant vſq; ad *Chatouillam*, pagum ſane inclytum, cuius incolæ nunquam non rident: coniungitur huic amœniſſima *Piacentiæ planities*, quæ demum in *Pipuliam* deſinit paludem: illa rurſus in *Verguenſam* infame oppidũ; quo exulant malefici omnes, & quos vocant, *Medroſi*.

CAP. 7.

Moronia Felix.

MOronia verè Felix, ſiue amœnitatem ſiue opulentiam ſpectes, Auſtraliorum regionum facile principatum obtinet; quod ſi quantum præ ſe fert diuitiarum, tantum reuerâ poſſideret, vereor ne huic Aquilonari etiam orbi palmam præriperet; ſed iſtis mos eſt, & quæ non habent ſimulare, quæque habent ostentare glorioſius: E longâ & latâ montium ſerie planities continua ſt per milliaria Germanica 60. procenſa, quæ ſitum præbet Felici Mo-

Terra Thraſonũ; vel, ſtultitiæ glorioſæ.

roniæ longe quidem iucundissimũ; cuius imis pedib. oberrat *le-Sain* flumen spectatissimum, & ferè totã cingit. In decliui fronte collis tam pulchrè continui, facile concipiet Lector, quanta cũ amœnitate spargantur vrbeculę; ex altera parte vallem despiciẽtes florentissimã, riuo certè perquã elegante pererratam; ex altera æquabili pascuorũ agrorumque tractu satis ædepol spatioso septæ commodissimè: Vrbes hîc non tam frequentes, quàm alræ nitidæq; fabricâ tamẽ valde tenui; & quicquid externo splendore pollicentur, intrinsecus nimium sordidæ: Hîc quâ parte Rodomantadii colles inæquale dorsum viatoribus calcandũ præbent, *Vantarole* vrbs est, quæ & *Salacona* dicta est. Superba ædificiis, sed ad mendicitatẽ indiga; vicina huic *Menosprecia*, lutosa mehercle villa, cui nomen merito concesserit illa Parisiorũ. Ab hac non multũ distat rupe altissima, & notissima *Derrumbiada* non multũ absimilis Peccanæ illi a

Cic. ep. ad M. Fab. Gallũ.

The Torre.

pu

12685b?

pud Anglos, cuius pars ſumma ſolo æquabili continuatur, deſcẽſu tamẽ adeo recto ac præcipiti, vt ſi ab alto deſpicias, læuis ſaxorum ſuperficies turris editiſſimæ, humanâque operâ politæ latus referre videatur: Multis funeribus funeſta rupes: vt non plures crediderim è ſaxo Tarpeio cecidiſſe. Alteram orbiculi huius Moronici partem occupat *Antoia* vrbs, incendiis ita nimis obnoxia, vt ne vetus Roma tã ſæpe flagrauerit: quod partim ex ciuiũ negligentiâ, partim ex ædiũ oleoſa materia euenire credibile eſt; & vicina huic *Putaniũ*, quã alii *Villã Vitioſam* appellant, è ſilice cæmentoq; duriſſimo ſtructa: Dein propè ditionis Vcalegonicæ fines, offerunt ſe latiſſimi *Sin-obræ campi*, vbi populus nunquã nõ feriatur, & in laborantes quoſq; ſeuerius animaduertit: cui⁹ pręcipuę vrbes *Iugaria*, & *Riſagliũ*; quarũ ex orientali latere vbi *le-Sain* cũ Oiſiuio flumine vndas cõmiſcet, *Saltuares* illas *inſulas* (olim, vti videt', Plinio cognitas) cõſpeximus;

ἀέργοις ἀλὸ ἐορταί. *Heſiod.*

quæ in ſymphoniæ cantu, ad ictus modulantium pedum moueri perhibentur. Plin.l.2.95.

Sect. 2. Mores populi.

NEmo hîc non ſe nobilem gloriatur; ſtatuas atauorum, & inſignia nec non immenſam proſapiæ ſuę ſeriem, etiam ab annis ante orbẽ conditũ 10000 (cum illis apud Diodorũ Siculum) deriuatam oſtentans. Vidi iſtic prælongas quorundã porticus, cognationis ſtirpiſq; ſuę rectis, obliquis, trãſuerſis lineolis depictas, quorum tamẽ auos vicinia ſartores, carbonarios, equiſones pridẽ agnouerit. Nec quis nobilium eſt quos *Scogidos* appellant; quin prędia etiam habeat ſuburbana, colonis quibuſdam, *Vellacos* vocant, vulgo elocata; ſeruis vero pleriq, *Liſonicis* vtuntur: Victu & prætenui & viliſſimo contẽti ſunt ipſi *Semaladii*, nobiliũ generoſiſſimi: Sunt tamen ex his, qui ſemel in anno ſub finẽ forte Decemb. cõuiuia quidẽ agitant ſplendidiſſima, magno cum apparatu, & hoſpitum nume-

Vel *Eſtogidos*, Hiſp.

12685b?

numero, & ferculorum; vt vni huic feſto reditus fere omnes inſumere neceſſe ſit; deinceps vero, quod ſupereſt, ita genium defrudẽt, vt penè merâ ſe fame enecent. Sed pars maxima vẽtrem contemnens, eiq; quãtumvis obſtrepenti aurem obturãs, quicquid vſpiam ſuccurrit veſtium, precio deterit; ita tamen vt pudeat eſuriem fateri palam, quam vt honeſtè diſſimulent, & ſaturitatem cõtrà mentiantur, quoquò ambulant à prandio, mundare ſibi fauces mantili calamoq; dentes exonerare carnis nõ viſæ pridem reliquiis, aſſolẽt. Horum cuiuis non arca, non fundus tantum valet, quantum gladius & quod gerit, amiculum: Non deſunt ex iſtis qui centum plureſve *Mange guadagnos* (ii ſerui ſunt) alunt veſtiũtque; quicquid habẽt tamen, vt Plautinus ille, cum mutuo non poſſent, ſumpſerunt fœnore; veſteſq; ſuas à parario conduxerunt in diẽ. Vidi, & qui ſtabulũ ſibi ſtruxerit verè regiũ, è longè conquiſitis lapidibus colu-

Sic Itali ſuos ingenioſe: Angl. voce *Eategaynes.*

mnis marmoreis, multoq; ebore cõcinnatum; ipſe vero interea tuguriolum humile, anguſtum, ceſpititiũ habitarit. Nomina ſibi longiſſima fingunt, quibus gentis, loci, ſtirpis, cognationis gaudẽt aggerere; ſed & titulos omnes non vno ſpiritu contentos, de cõpoſitione frequenti cõcumulant. Plumæ hîc præſertim lõgiores, quas *ſtruzzolias* vocant, non minoris ſiunt quã pelles ab hodiernis Moſcouitis: Aliqui præterea cãpanulas argenteas, calcaneis appendunt, quæ ad ſingula veſtigia clarè reſonantes, oculos ad ſe vocant prętereuntium, aureſque demulcent.

Pauci illi qui generis ignobilitatẽ non poſſunt diffiteri, excelſo tamen animo ſunt, & altiſſima ſapiunt: memini in veſtibulo cuiuſdam inſcriptum legiſſe:

* *In aditu montis Feſulani in conclaui quodã ſcriptum Politiani manu. Tabace.*

**Miſero quello que di perſona vile,*
Naſce di cor magnanimo & gentile.

Vnũ inter reliqua ſtupebam iſtic, nec immerito; incolarũ pleroſq; nõ pane, non cibo, ſed fumo herbæ non benè

12685b?

benè olentis, nec hercle ſalutaris vi-
ctitare; quē ore quidē excipiunt, na-
ribus egerunt; vt ex iſtis tot interim
caminos façere videantur: Morem
hunc neſcio hercle nū ab Indis Mo-
roni, an Indi ab iſtis didicerint; fer-
tur enim nobilem quēdam ingeni-
oſum, ſed nequā *Topia Waralladorem*,
fumi peſſimi originē ab Indico quo-
dam Dæmone petiiſſe; ſunt tamen
qui Indos quoſdam *Torrida-zonios*
authores fuiſſe putant tam clari ſuf-
fitus, vt intus etiam nigreſcerent;
perplacuit his ſcilicet ſuus color,
nec æquum videbatur, vt eiuſdem
corporis interior pars ab extimâ,
colore variaret: id ſcio, dum nares
implentur, exhauriri loculos; & plu-
rima hinc generoſiorum patrimo-
nia in fumos exhalaſſe, & è domini
ſui naſo turpiter euolaſſe: dumque
fumant altius eleuatæ nares, culinas
planiſſimè refrixiſſe.

In ſingulis vrbib. Antoia præſertim
& Putanio, alternæ domus ſiue pue-
ris, ſiue * fœminis meritoriis de-

* *Scortæ Romæ Iuliū nummum ſoluunt Pontifici; exhinc cenſus illius annuus excedit 40000. Ducatos. Paul. 3. in Tabellis ſuis habuit Meretrices 45000.*

ſtinantur, & annuum probatiſſimæ artis precium profecto ſoluunt: Cũ his luditur honeſte; nec quem pudet notiſſimum populo proſtibulũ vel in foro, imo ne vxore quidẽ conſciâ, ſalutare immodeſtius: ſunt & qui miſeras vxorculas officioſiſſimè ſuis ſcortis famulari cogunt.

Sect. 3. Moroniæ Fel. Paradiſus.

NIhil habet vlla Moroniæ pars, fortaſſe nec noſter orbis tã nobile, tam pulchrum, quam Felicis Moroniæ Paradiſum: mirandum herclè opus, & cuius vnius aſpectus tanti itineris & tædium ſatis leuarit, & ſumptus abundè compenſarit. Perſtringit à longe oculos mons rutilus, totuſque (ſic enim vel eſt, vel, quod tantundem valet, videtur) aureus: Aggeſtus olim opere (vti ferũt) Chymiſtico. Qui tamen ſi lubet ferro metalli robur experiri, in puluerem illico euaneſcit, ſi flammâ, in fumum: Cuius in faſtigio, caſtrum ſplendet Cryſtallinum, arte non huma-

12685b?

humanâ (ſicut exiſtimant accolæ) concretum : Etenim ferunt Fortunam è cælo quondam, deorumq; numero exterminatam, hanc ſibi ſedem, terrei ad inſtar cœli poſuiſſe: hîc bonum numen beare mortales auxilio, præſentiaque; tamque largâ manu profundere inexhauſtas munificentiæ opes, vt quicquid demũ credulâ ſaltem mente quis bonus petierit, ſatque diu expectarit, non poſſit non aliquãdo impetrare. Cõuolant huc ex omnibus terræ plagis nullius non ætatis, ſexus, conditionis homines, ex piâ tamen Moronia frequentiſſimi: nec quis fere eſt in toto hoc orbe adeo vel impotens, vel eximius, quin aliquando montẽ hunc & conſpexerit & vbi licuit, aſcenderit. *Madonna Lauretta*, & diuus *Compoſtellius*, & *Parathalaſſia* illa noſtra Deſiderii frigent mehercle præ hoc numine: Strati iacent in valle innumeri clientes, non ſecus ac globoli candidiores obducunt ſemitas, vbi grandinauerit; Nutũ Bonæ Deæ

Fortuna ſtultorum dea. vetus illud: Fauet fatuis.

Semel inſanituimus omnes Eraſm Do. Walſingamia.

religiosè præstolati: Nec fas cuiquã audaci pede sacrum collem premere, donec albo vexillo à sacerdotib. Castellanis extenso, otium ac volũtatem suam diua significauerit; Tũ clamitant vnâ omnes rauco stridore cẽlũ implẽtes, MADONNA SCOOPERTA, tuuntq; vniuersi, viæque ac portæ angustias frustra queritantur. Dumq; nimium festinant, alter alteri viã obstruit; nec dici potest quantæ hinc rixæ sæpius oriantur, imo & pugnæ parum aliquando siccæ: nam præire volunt omnes, nemo cedere meliori: premunt adstantes, præcedentib. inuident, remotioribus illudunt: Vidi istic laterũ fortassis infirmiorũ quosdã, qui in hac valle penè senuerint; quib. nec adhuc datur ingrediẽdi licentia. Quid rei agãt hi omnes rogitas, Lector, & miraris. Certè conuocauit omnes habendi cupliditas, retinuit spes: nẽpe vota facturos quosque vt Diuæ beneficio, exoptato tãdẽ bono potiri liceat. Nota-ui hîc aliũ negatos p̃caturũ amores,

Sonus Italorum, quum D. Maria statua retegitur.

alium

12685b?

alium pacẽ modo domeſticam, aliũ honores, diuitias alium: Hic patrui nimis iam longæui funus, ille poſt tres olim vices munus vacaturum rogat. Sedebat hîc prope portã ſupcilioſus quidã rerũ Dominus, nouiſſimę proximã, vti ferunt, monarchiã petiturus: Heîc deformes quædam virgũculæ, formæ gratiam; illic anus rugoſæ rediuiuam ſperabant adoleſcentiam; hîc ſterilis liberos, illic ſerua libertatem; omnes aliquid, ſinguli aliud meditabantur. Signo iam dato qui poſſunt dant ſeſe in viam, montem non pedibus ilicet hoc piaculo eſt, ſed manibus genubuſque conſcenſuri; Medium iam montem magno cum labore aſſecutos blandius excipit vnus è ſacerdotibus, nomen ſciſcitatus & patriam; quod ſemel acceptum, te interim conſiſtẽre, voce Stẽtoreâ pronũciat; partim vt ſocios ſuos ipſumq; adeo numen moneat, quos qualeſque ſint hoſpites habituri, partim vt intelligat priſquã propi' acceſſeris, cõſulto prius

numine, num ſat tecum attuleris fidei & puritatis; Nam ſi paulo impurior ac depreſſior grauiore mali ſarcinâ iſtuc conceſſeris, conſcia ſatis diua rubeo te vexillo monet in cœnobiolum (loculis purgandis iuxtà poſitum) relegari; heîc aſſeruabere donec leuiore crumena, mundiore anima fueris ad reliquũ itineris cõficiendum comparatior. Quod ſi nomen fortè placuerit, plumbeo te ſigno ſatis inſtructum dimittit auſpicatò: Tribus tamen hiſce tibi in aurem ſolenni more prius obmurmuratis, *Spera, Crede, Expecta*; Pergis læto, alacrique animo; cumque ipſos fere palatii gradus attigeris, limen ferreum ſe offert: cui inſcriptum:

Sannazarii carmen.

Fortunam ſi auidè vorare pergas,
Illam vt malè concoquas neceſſe eſt.

Huius anguſtiſſimos aditus toruus ianitor aliquandiu præcludit, qui tamen mercede facilè miteſcit, aperitque tibi non tam portam quam foramen; cui vbi tu te pronu-

inſi

12685b?

insinuaueris multo nisu: En tibi ædes fere cœlestium æmulas; auro, margaritisque quaqua vorsum renidentes, quarum externa facies nihil infra felicitatem polliceri videtur: Sacerdotum habitus, officia, ritus, templive formam (ne nimius sim) prudens omitto. Tandem (vacat enim per aliquod tempus omnia cõtueri) accedit alter flaminum, manumque prehendit; & simul oculos, faciemque totam linteo velamine reuincit; per multas ambages occæcatum ducens hospitem, quoquò lubet; sed vti creduli homines opinantur; in templum *Bonæ Deæ*, scilicet, profanis oculis non licet Numinis maiestatem conspicari. Prouolui hîc iuberis in faciem, sacrumque pauimentum deosculari; nec mouere manum pedemvè donec te Diua nominatim compellauerit; tum quicquid volueris, audacter profari, quicquid illa iusserit satagere absq; vel morâ vel diffidentia; factumque iri quantumuis arduum, quod flagi-

taueris. Sed quæ religionis tantæ merces eſt, inquis, aut quis cultus huiuſce exitus? Ridendus herclè, quique ſplenem agitet vel non petulantem: Illuſum eſt ſingulis probè, arte quidē multiplici; ſed adhuc tam clancularià, vt licet inopes dimittantur ſinguli, malint tamen ſuā quiſq; ſiue inertiam, ſiue incredulitatem, quàm fidem Numinis criminari. Facto ſemel voto (puta honorem poſtulari) illa benignè annuit: Et inprimis iubet ſupplicem poſt horas aliquot *ſacram* vt appellat *potiunculam* ebibere; quâ ſordes animæ vltrà abluantur, ipſeque dignior fiat, qui exoptatam felicitatē reportet. Deinceps etiam procumbat aliquādiu, donec ipſa denuo fuerit allocuta; tum vocem obſeruet ſedulo, ac iuſſa capeſſat alacer; nec dubitet quin voti compos illico ſit euaſurus: Tātum vbi omnia ex animi ſentētiâ ſucceſſerint, credat eodem in ſtatu ęternū permanſura, gratoq; animo numinis beneficentiam recordetur.

Acce-

12685b?

Acceptum iam calicẽ absorbet hospes lubentissimè, suauissimumq; sacri liquoris gustum tacitè sibi plaudit; nescius interea poculũ reuerâ soporiferũ sibi propinari, mulso, papauere, opio, lactucis, atq; id genus herbis medicatũ; cuius haustu cõsopitus illico, nõ secus ac cadauer aliquod à vespillonib. hac illac in palatium asportatur; deniq; intuẽtiũ cachinnis except⁹ diu, sistitur tandẽ in cubiculo, lectoq; elegantissimo, ornato more regio eburneis quidẽ tabulatis, aurea cõtignatione, stragulis ꝑciosissimis, vt ne ꝑistromata æquè sint Cãpanica, neq; Alexandrina belluata, cõsutaq; tapetia: in limine ministri collocantur, ẽdepol cultissimi, torquib. annulisq;, more aulico insigniti; expectaturi donec Endymion iste nouus (quod post triduum plerunq; fit) euigilauerit: Qui demũ expergefactus, circũspicit attonitus: Loci & formam, & preciũ, habitusq; ministrorũ nũnquã satis miratus, dũ serui omnes ordine suo flexis genib. experrectũ salutant Regem, faustũq;

Plautus Pseud.

diem apprecantur: quodque mauelit hodie veſtis genus officiosè per-
Ouid. Metam. 10. Plaut. Epid. contantur; Tandemque afferunt infiniti penè valoris veſtimenta, *Dant digitis gemmas, dant longa monilia collo*; & obſitum margaritis diadema capiti imponunt. Induſiato deniq; ac patagiato vbi prandendi tempus inſtiterit, menſam dapalem ac munificam inſtruũt: ſpectaculis, ludis muſicoq; concentu reliquum diei conſumunt. Quin & cænatur adhuc apparatu magis (ſi fieri poteſt) regio; clauditur autem inſcio cæna eodem ipſo poculo, quo grauiſſimus ille ſopor pridem inductus eſt; vnde bonus ille rex Ephemerus

Virgil. Æn. 3. *Iam ſimul expletus dapibus, vinoq; ſepultus*, per poſticum effertur foras, habituque proprio, ſed aliquantulum fœdatiore in triuio miſer exponitur: vbi cum ad ſe redierit, rurſum ſtupet, quis & vbi ſit, fueritque pridem; ac reuoluens animo nuperam, modoque amiſſam beatitudinem, eiulat miſerè, ſemet incuſans ſiue iner-

12685b?

inertiæ, quòd Diuæ tam præsentis vocem (prout in mandatis habuisse meminit) secundò non auscultauerit; vel ingratitudinis, quod tam inopinâ dignitate nimis elatus, donãtis munificentiam neglexerit: Cedit ergo lachrymans, quiritansque, & id vnum in ore habet animoque, *Fuimus Troes*; hortatur reliquos, vt pergant, seque præbeant diuæ morigeros, omnium se mortaliũ fuisse pridem felicissimum, suâ solius culpâ excidisse: vnde alii auspicatiora sibi omnia pollicẽtes magis adhuc proritantur.

CAP. 8.

Pia Moronia.

Terra stolt. superstitiosorum.

Quotquot religiose insaniunt, vel superstitione laborant, vel nouis ac hæreticis opinionibus: Hinc Mor. pia duo comitatus.

AB Occidente Moroniam Felicem ac Fatuam claudit Pia; regio quidem suopte ingenio satis ferax, ac elegans; maximè tamẽ squallens incuriâ dominorum; Nam vbi duas in partes tribui solet, (*Credulium* & *Doxiam*, Priorem longeq; am-

pliorẽ qui colunt, ita toti ritus quoſdam putidos ac ridiculos ſapiunt, vt ſuorum omnium curam abiicere, Deo dignum opus exiſtiment. Villæ hîc & optimæ & frequẽtiſſimæ ſunt *Lipſanium*, *Marauilla*, nec diſſitæ procul *Crocetta*, *Rodillia*, *Baſcia*; vlterior pars ferè ſola, quæque vix nouit colonum: Huius pagi *Ceniza*, *D'ayuno*, *Gymnopodilla*, *Fouetta* fortaſſis ob ſitum parum ſalubrem ferè derelicti ſunt: niſi quod ſemel in anno, ſancta quadam die Veneris, ab omnibus Moronis Piis inuiſantur: Non tacendum hîc eſt in monte *Bagnacauallino* Ptocheum in toto orbe maximum, ac luculentiſſimum, *Hoſpidale di pazzi incurabili*, impenſis regionis totius, & extructum, & ſuſtentatum; cuius præfectus hodie *Garzonius* eſt, vir ſane integer, ac ſolicitus, qui in claſſes quaſdam pulchrè diſtinxit huius ordinis vniuerſos: Nulla Moroniæ pars eſt, quæ non colonias huc aliquot impotentiorum emiſerit.

Hoſpidale di pazzi incurabili, à Thoma Garzonio de Bagnacauallo ſcriptum parum feliciter.

Sanè

12685b?

Sanè præter Cœnobiola, quorum hic numerus eſt; nec plures villas eſſe crediderim; nil præter ſordidiſſima tuguriola, quale Weſtphalum illud Lipſii hoſpitium, cernes: Nemo hîc lacertam terræ poſſidet, omnes enim ſe Cœnobitis Moroſophis manciparunt, agroſque paternos aris fociſque diuorum conſecrârunt: verbo dicam, Quatuor hîc xdium genera conſpexi, *Templa*, *Cœnobia*, *Proſeuchas* vel πλωχοδοχεῖα, *Tuguriola*; nam præter religioſos vel mendicant omnes, vel ſeruiunt. Religioni cuidam deuotiſſimi omnes ſunt, quid tamen, cuivè Deo credant, neſcire profitẽtur, negligunt diſquirere: ſat illis eſt maiorũ veſtigia ſequi, & ſanctorũ olim ſedes occupare: Etiam inceſſu gaudẽt cruciplici; ſic.n. pedes promouent, vt alter alteri è tranſuerſo poſitus crucis formã referat; eodẽq; more brachia dolentiũ geſtu implicata gerunt: Tẽpla quidẽ habẽt cultiſſima, in agris tamẽ, cuiuis lapidi, ac ligno ſupplices proſternunt;

globuloſque ligneos & ſuccineos agitant. Non tot iſtic capita, quot diui: paucos præiſtis annumerauit Varro veteribus Romanis; qui ferè omnes lapidei, lignei, farinacei; non deſunt tamen qui equos, ſues, canes in hoc albo reponant: nouos indies creant ſibi Deos, aliquando etiam vno die, in vno templo ducentos. Quod ab Ægyptiis olim factitatum legimus, hîc vbique comperimus, ſuperſtitum ædes negligi, honeſtari funus ac monumenta mortuorum: Nouimus 800. libras ceræ vni non maximo funeri inſumptas. Hîc ego me ſepultum volo, caueoque teſtamento iſtuc delatum curent hæredes, comiteſque mihi adiungi cupio, quotquot peregrinationem hãc meam vel damnant, vel plus æquo mirantur; vel ſibi poſthac imitandam propoſuerint. nam præter tædas, incenſationes per circuitum, oſcula, campanularum ſonum, aſperſiones, quæ animæ pridem exautoratæ non parum prodeſſe putan-

Tot ſolent inſumi ſepultura cuiuſque Cardinalis, lib. ſacr. Ceremon. 1.

12685b?

tantur; parafrenariis duobus illud ex lege loci incumbit, vt duobus flabellis ex ſerico nigro, inſignib. mortui depicto, muſcas à cadauere arceant,[a] etiamſi tempus hyemale ſit; quando muſcæ omnes non minus cadauere ſeruato mortuæ iacent. Nihil tractant non exorcizatũ prius, aquam, oleum, ſalem, ceram, balſamum, gladium militarem: Roſæ aureæ magna cum ſolennitate benedicunt; Baptizant vexilla, & campanulas. Sed quod quis magis ſtupeat, in vrbe *Marauillâ*, certum eſt lapides audire, lachrymari, ridere, pedem porrigere ac retrahere, ſanare morbos, ſanguinem emittere, ac nihil nõ cottidiè pręſtare quod à quoquam vel hominum vel Semonum, vel Dæmonum fieri poſſit.

[a] *Ipſa verba ſunt lib. primi ſacr. cerim. in exeq. Gardin.*

Sect. 2. Doxia: altera Mor. Pia prouincia.

Terra ſtultorum hæreticorum.

DOxia pars altera, varietatis plurimum oſtentat, elegantiæ parum: nulla hîc villa, nulla domus ad

alterius formam conſtruitur: ſingulæ nouam, quamque fieri poteſt à reliquis diſcrepantem adfectant: Nuſquam plura vidi, minuſq; obliterata vetuſtatis monumẽta: [a]Chronia hîc villa eſt; ſeptemque Pyramides dirutæ aliquantulum à Saturnianis olim erectæ, in memoriam ſeptem Angelorum, quos præter Dei conſcientiam, mundum credebant fabricaſſe. [b] Dein *Abraxia* vrbs, Baſilidianorum quondam ſedes; quæ veterum decreto ex ædibus conſtabat 365. nec fas eſt vel vnam prioribus adiicere, aut verovnam demoliri; Nec abhinc multũ Pagus [c] *Borboriticus* ſtatuas oſtentat [d] triginta, quo ſemeſas, dextris quidẽ coniunctas; octo tamen, reliquis maiores; ſaxa Hebræis characteribus inſcripta: Quin & hîc deſertum paulò ſyluoſius

a *Saturniani docebant ſeptem Angelos feciſſe cælum, præter Dei conſcientiam.* Auguſt.

b Baſilidiani *cælos 365. eſſe: ſecundum numerum literarum nominis* ἄβραξας.

c Gnoſtici *ſic dicti ſunt, quaſi cœnoſi, ob inſignem in ſuis myſteriis turpitudinem*: Etiam Carpocratiani *ſic dicti, Iren. l. 1. c. 24.*

d *Valentini Æones 30. βύθος, νοῦς &c. è quibus primogenita octonatio (verbis Irenæi) præcipua erat, & origo reliquarum. Hi voculis Hebraicis in ſuis ſacris plerunque vtebantur, ibidem Irenæus.*

12685b?

sius est, in quo [c] *Elcesaitas* vel *Ebioneos* diu ferunt vixisse: rudera quædam aræ vetustæ adhuc remanent, in qua coacti sacra fecerunt diis Ethnicorũ. [f] A sinistra tumuli cernuntur Heracleonitici oleo, balsamoq; etiamnum madidi. [g] A dextra vallis *Ophitica*, vbi sacri Colubri spelunca, & altare quod toties incantationib. euocatus ascendisse fertur: Etiam subterraneæ *Caianorum* domunculæ patẽt hîc peregrinis, inferno, vt creditur, proximæ, in quibus Caini fustis, Iudæque capistrum sanctius asseruantur. Ad ripam Hygri lacus, ferreâ catenâ palo affigitur [α] *Seuerianorum patera*, quâ illi homines quondam abstemii aquam excipere solebant. Ibidemque angustissima Tacianorum cubilia, mensæ minores; sparsimq; iacent [β] *Mon-*

c Iidem Epiphanio; Hi (vt Eusebius) fidem in persecutione negandam, & in corde seruandam docent.

f Nouo modo morientes redimere videbantur oleo, balsamo, aqua, & inuocationibus Hebrais.

g Ophita Christum colubrum deceptorem fuisse; nutriunt colubrum qui incãtãte sacerdote egreditur. lambit oblationes, regreditur.

α Seueriani *non bibebant vinum, quod de Satana & terra germinasse dicunt. August. lib. de Haresibus.*

β *Illi de sanguine anniculi infantis punctionum vulneribus extracto conficiunt panem; sanguinem hunc farina miscentes. ibid.*

γ Taciani *nuptias damnabant aque ac fornicationes; ergo lecti us non magnis vtebantur, mensis vero minoribus, quod carnibus nõ vescebantur. ibid.*

taniſtarum funeſtæ placentæ, ∂ *Valeſiorum* pumicei teſticuli, ε *Manichæorum* agri longè ſpinoſiſſimi, ζ *Pſallianorum* cellulæ precatoriæ, η *Patricianorum* cruces, θ vtriculi *Aſcitarum*, ι *Pattalorinchitarum* ſtatuæ *Harpocraticæ*, κ *Aquariorum* cyathi, & quotquot fuerunt veterum hæreſeωn monumenta. Nihil tamen ita ſplendidum vidit ſeculum illud prius, ac λ *Rhetorianum* palatium ad omnium planè ædium exemplarita ædificatum, vt ſuam interea formam videatur ſibi propriam retinere. Manent denique adhuc caſta μ *Abelianorum* mœ-

∂ Valeſ. *ſe caſtrabant & hoſpites rem ſe Deo gratã feciſſe ſperantes.*

ε Manich. *inter alia abſurdiſſ. plantas ſentire & dolere putabant; agrum ergo ſpinis purgare nefas illis videbatur.*

ζ *Hi* Euchitæ *etiã dicti ſunt, nunquam non orabant, vt his qui hoc de illis audiunt (inq. Aug.) incredibile videatur.* η Patric. *carnem ſuam non à Deo, ſed Diabolo conditam putarũt; quam ergo ſic oderant vt quidam ſibi mortem intulerint.* θ Aſcitæ *vtres ſenos vino nouo repletos dicebant: vtrem circumibant bacchantes.*

ι *dicti à* { παττάλος, ῥίγχος } *per palum digitum ſignificantes; qui labiis & naribus opponunt digitos, atq; ita ſtudent ſilentio. Auguſtinus* δακτυλοεγχίτας *appellare mauult.* κ *Aquam offerebant in poculo ſacramenti.* λ Rhetorius (*vt notat Philaſtr.*) *quod tamen Auguſtino incredibile videtur, affirmabat omnes hæreticos rectè ambulare & vera dicere.* μ Abeliani *non miſcebantur vxoribus, nec tamen ſine vxoribus viuere illis licebat; adoptarunt ergo filios aliorum; generantibus circumquaque vicinis, & filios ſuos inopes ad ſpẽ hæreditatis aliena dantibus libenter. Auguſt. loc. citato.*

12685b?

mœnia, quæ prolem adoptatitiam ac alieni patris generosa insignia, sanctasque reliquias palam ostentant.

Hîc non ita pridem fundamenta nouæ vrbis iecerunt parum auspicato fanatici errones, quos [a] *Erriconicolaitas*, & *Georgo-Danidicos* vocant. Quin & exules quidam [o] *Virginenses* duraturam hîc rempublicam perperam meditantur. Liceat mihi monere orbis vniuersi dominos, reges, imperatores, modo suæ paci ac ipsorum saluti probè consultum velint, hæreticos omnes pacis publicę iuratos hostes, ac perturbatores huc relegent.

[a] Henricus Nicolaus & Georgius Dauid *fundatores turpissimæ illius Anabaptistarum sectæ, quam alii* Libertinã, *nos* The Family of loue, *indigetamus.*

[o] Bruniſtæ *quidam Angli in Virginiam relegati.*

CAP. 9.

Status Politiæ Moronicæ.

VVrbium quidem singularũ regimen medium est inter Aristocraticum, & Democraticum. Eligit sibi populus, quem mauult senatorum numerum, qui neq; annu-

um gerunt, neque perpetuum Magiſtratum, ſed pro eligẽtis plebeculæ arbitrio præſunt, præſidentque: ſi quẽ habeant nimiæ fortaſſis prudẽtiæ ſuſpectum, hunc ſtatim oſtraciſmo ſeueriore è ſuis finibus eiiciunt. Prouinciæ aũt omnes nomine ſaltẽ tenus, vnũ agnoſcunt Principẽ tunc temporis *Il Buffonio Ottimo Maſſimo*: Palatiũ illi in Felici Moronia, propè Piam, *Papagalliũ*: Is medius inter Imperatorẽ, & ſacerdotẽ, mitrâ ſimul & diademate ſedet inſignis; Pro ſceptro clauis illi præfertur, cũ gladio; clarũ emblema Diuitiarũ, & poteſtatis. Clauis .n. docet omnes Moronię theſauros illi pateſcere: Gladius, pro libito ſe aliena diripere, ſua defenſare poſſe. Aduentãti cuiq; pollicem dextri pedis exoſculandũ porrigit, quem morẽ diu ferunt inualuiſſe; natum inde primitus, quod quidam ex antiquis regibus chiragrâ laborauerint: Non naſcitur ille quidẽ, ſed eligitur, nec tamẽ ante decrepitam ætatẽ, ne nimis diuturno impe-

Camera Papagalli, locus in quo Pontifex eligitur. lib. Cerimon.

rio

12685b?

rio populũ nouitatis ſtudioſiſſimũ, oneraret: Sed & ante capellã S. Sapæ. ſedes ſunt duæ porphyreticę, quibus inſideat oportet eligẽdus, vt in ſtercoraria examẽ ſuæ virilitatis ſubiturus. Humeris ſuorũ effertur vulgò, non equo, aut mulo, vt ſignificet ſe tantum aliis regibus præſtare, quãtũ homines iumentis; ſemperq; ſub Baldachino proficiſcitur: ſed eiuſmodi ſunt iſta quæ poſſunt ab alio vſurpari; quædam vendicat ſibi propria, nec cui principũ totius orbis, cõmunicanda: Nulla enim vectigalia vnquã exigit à ſuis, ſed quicquid ipſi ſponte obtulerint, gratâ manu excipit, largâ depromit. Nihil vnquam decernit, cui vel vnus aliquis procerum refragetur; Leges multas condit, nullas exequitur; nec quid ſancit diu duraturum; ſi qua lex duas ſenſerit hyemes, obſoleſcit. Vel ſuos vernas familiarius ſalutat mensâque ipsâ dignatur; etiam, vbi lubet, & ipſis magnatib. anteponit. Paraſitis ſuis quidlibet poteſtatem

Ipſiſſima verba authoris ſacrarum cerim. in conſecratione Pontif.

facit audendi, vel legem quamlibet violandi, vel cudendi monetam, ſuâque effigie, & nomine ſuo inſcribendi. Plura hîc æque facile obſeruaſſem, ni ab aulica vita natura mihi ſemper abhorruiſſet.

LIBER

12685b?

LIBER QVARTVS.

LAVERNIA.

CAP. I.

Situs Lauerniæ.

LAuernia ab Occidente Magellanico quidem Oceano; ab Oriente Pia Moronia, & Crapuliæ parte aliquâ terminatur; Terra tam prorsus effœta, & sterilis (si vnicam prouinciam exceperis) vt ex hac potius quam Trinacriâ illâ, veteri, filia Cereris à Plutone rapta videretur; Nec pastori hic locus nec agricolæ; incolæ tamen ita rerum omnium copia diffluunt, vt nulla mihi in orbe toto ditior, & (quantum feritas illa naturæ fert) gens delicatior visa fuerit; quicquid enim vllibi terrarum splendidum habetur, ac

Terra Furum, *quorum dea Lauerna.* Da mihi fallere falsaque dicere pulchra Lauerna. *Horat.*

rariuſculum, ſiue dolo, ſeu vi rapiũt ad ſe, raptumque pari violentiâ tuentur: Maximè tamen Pię Feliciſq; Moroniæ ſpoliis Orientalior pars; maritima vero partim Indorum gazis, partim cõmuni, quam exercent, pyraticâ, ſe ditare ſolent. Lauernię partes duæ ſunt, *Larcinia* & *Phenacia*. Hæc Moroniam & Crapuliæ angulum attingit, illa magis Occidentem ſpectat, & contra vagæ gentis Larcinæ morem, ſuis ſe finibus contineri ſinit: vtraque valde immanis & inhoſpita.

Prout artis huiuſce duæ ſpecies ſunt; Latrocinium, Impoſtura.

CAP. 2. *Larcinorum mores.*

Terra Latronum.

LArciniam ab vtraque Moronia ſeparat flumen [a] *Tryphonium*; cuius vndæ flexuoſiſſimæ non pauciores inſulas, quam *Raleana Guianorum* faciunt: Tota regio ita ſyluoſa & mõtana eſt, vt deſerti potius nomẽ mereatur, & quod de vrbe quadam Strabo ad rebellandum quàm ad habitandum aptior videatur: In iſtorum ſermone quædam Wallica vocabula no-

[a] *Tryphon inſignis latro apud Ægyptios.*

12685b?

la notaui, quod ego ex ignotis nostratium peregrinationibus factum iudicarim. Larcinẽsiũ populus quidem satis numerosus est, respublica nulla; sibi quisque se natum putat, sibi soli viuit, sibi obtemperat; tantumque possidet, quantum diripere quouis modo possit raptumque custodire: quôq; potentior quis factus est, eo magis timetur; eóque plurib. nõ tam subditis quã ἀνδραπόδοις dominatur. In certas familias distinguuntur incolæ; quæ singulæ stirpis suæ potentissimo volẽtes obaudiũt; contribulib. suis parcit quisq; & adhęret, reliquos omnes liberrimè spoliat. Abhinc diu exhausta fuisset horum incursionib. vtraq; Moronia, ni sagaciores pręfecti cũ libertate salutem ab omnib. familiarum ducib. magnâ auri vi quotãnis redemissẽt.

Formâ corporis nihil fere à nostris discrepãt, nisi quod omnes (exceptis insularib.) aduncis vnguibus sint, & quasi accipitrinis; id quod Lauerniis omnib. commune est. Montanã par-

οὗτος ὀξύχειρ ἐστὶ, *de Mercurio Lucian.*

tem occupat *gens Sbanditica*, cui vmbram quidem commodam ac salutarem largitur *Butinia* sylua, præ quâ illa Germanorum Hircynia, decem latronum millibus stipata, pomariolum angustius, aut mera quasi sæpes videtur. Castra hîc passim cernes, non herclè nimium splendida, sed & multa & munitissima; in quibus tuto sedent familiæ cuiusq; duces, prædamque à vicinorum periculo sartam tectam conseruant; dũ plebecula nouum sibi quotidie sub quauis arbore lectum sternit, more Tartarorum, & assiduas viatoribus insidias struit: quos illico bonis omnibus expoliatos non letho dedunt, quod Itali & Germani insidiatores solent; nec enim quicquam verentur, ne cui pœnas dent commissi latrocinii, sed vinctum ad sui Ducis aulam deducunt, obstringuntq; iuramento se illi in perpetuum fideliter seruiturum, qui vbi vel fidem violauerit, vel per menses aliquot nihil cuiquam surripuerit, vel non va-

cuum

12685b?

cuum viatorem lubens præterierit insalutatum, laqueo damnatur: Ita crescit indies istorum potestas, & ex quo lata Phænacibus lex est de filiis natu minoribus prorsus exheredandis, euchendisque primigeniis, auxit non parum spontaneâ pubis etiam nobilioris accessione. Pii Moronii non tam cruces colunt, quam isti oderunt; quanquam ergo illi ex iniiti cum Lauerniis fœderis tenore incolumes se domi continere possint; si tamen huc fuerint euagati hoc vno nomine suspendio pleriq; pereunt, quod hoc signo istud supplicii genus ipsis exprobrare videãtur. Nunquam non intestina bella, inter Tribuum capita oriuntur, dũ peculium quisque suum repetit, detinetque alienum; quod commode quidem cedit orbi vniuerso; verendum enim foret, ne tot tamque perditorum hominum coniuncta vis, aucta cottidie, in pernicië reliquarum gentium conspiraret: quam ob causam prudentiores Phænacii &

Cæs. de Bello Gall. lib. 6.

ſerunt inter illos, & alunt lites. Non minima laus eſt etiã paruulis (quod olim Cæſar de veteribus Germanis) artificiosè furari; quos à tenerrimis, & præceptis quæ vocant *Hermeticis* imbuunt, & exemplis: Videbis infantulos etiam dum ab vberibus matrum pendent, aciculam ſubducere vel nummũ; quòd ſi hallucinati fuerint tantillum, & vel non ſatis audaci, vel ſat lentâ manu rẽ aggreſſi fuerint, ita vt ἐπ' αὐτῷ φόρῳ facile deprehendantur, vapulant illico; tandem vbi adoleuerint aut anatem, aut anſerẽ, aut quid grandius indies oportet ſuffurẽtur; nec impunè diẽ trãſigunt, in quo rem domeſticam nihilo auxerint. Quod ſi ſatis conſtiterit operam ab ipſis nauatam ſtrenuè, nõ æque ſucceſſiſſe, aut glebam ex agro vicino, aut ramuſculum furripiant neceſſe eſt, ne fortè deſuescendo fierent ineptiores: ſed hęc in ipſis Phenaciæ finibus præcipuè cernuntur, inter quos & Larcinos latiſſima vallis *Bugietta* ſe diffundit; de qua ſuo loco

12685b?

loco pluribus, posteaquam Larcinos littorales ordine descripserimus.

CAP. 3. *Litorales & Insulares Larcini.*

HI, siue in litore Magellanico, siue in ripâ & insulis Tryphonicis latè sparsi, Amphibii sunt; eo ditiores reliquis, quo sunt reliquis occupatiores; quibus etiam non parum fauent notissimi freti angustiæ; cognito enim semel propter præcipitem maris decursum nullam dari nautis retrocedendi viam, scaphis cateniſque obstipant iter, & ita nauim spoliant & vectores: ex quo factum putem, quod fretum istud regressum planè nullum patiatur, non tam vndarũ impetu, quã numero ac ferocitate pyratarũ: Nemo nautarũ Europæorũ magis callet istis fluxuũ tempestates, & situs oportunitatesque portuum; ventos, syrtes, scopulos; neque pisces ipsi, aut melius natant, aut facilius: Primas hîc obtinet

Regio pyratarum.

Portus Dunius, villa non ſane magna, nec adeo munita, ſed audax admodum, & omnium fere regionum ſpoliis ad miraculum vſq; diues: ſita in ipſo angulo Larciniæ, quo terra hæc interuentu Tryphonii fluminis, à Crapulia dirimitur. Huius littus magnetibus ac puluere magnetico ſtratum ferunt; quorum virtus nauẽ ad ſe quamlibet remotiorem allicit, retinetque: Sed neque minus proficiunt illi Duniorum, qui maria quæq; pererrant, ac naues longè ſuis munitiores adoriuntur. mirum eſt hercle, quoties iſtos vel poſt imparem ſæpe congreſſum audacia victores reduxerit; quod tamen alii baptizatis, incantatiſq; vexillis Moronicis acceptum referre malunt. Inſigne vrbis vultur eſt, vel inter volandum paſcens, cum verbo *Fruor nec quieſco*: ſtatim à Tryphonis fluuii veſtibulo, portus *Bercius* eſt; inſularum iſtarum omnium, & vndarum dominus; nam à prætereuntib. quibuſque etiam ſuis non minimum vecti-

Papa baptizabat vexillum Italorum & Hiſpanorum in Flandria, vocauitque Margaretam, *quæ poſtea vicit* Diabolum. *Moreſin. de Orig. rel. Pap.*

12685b?

vectigal exigit; precium viæ; & hamis quibuſdam maioribus magnete tinctis, non aliter nauibus alienis, quam nos piſcibus, inſidiatur, tactaſque ſemel impactis ad ſe vncis quãtumuis contranitentes, ducit: In totidem paludinoſiſſimis inſulis, & tam lato flumine, vix domunculam cernes, aut cymbam, partim quòd in mediis arundinetis (nempe creſcunt hîc arũdines Indicis illis quas ſæpe vidimus altiores, nec minus robuſtæ) nidum quiſque ſibi ac ſuis malit concinnare; partim quod ob proximitatem loci, gens iſta cum Moronis plerunq; miſceatur; quorum ſanè nemo non natare mauult, quàm nauigare; vnde fit, vt brachiorum remigia tam Dædalè tractare norint, dimidiam vt vitæ partem (quod de Crocodilo dici ſolet) in aquis degant, motuſque velocitate cum celerrimis quidem remis auſint contendere. Hi nautis formidabiliores ſunt, quam nautici quiuis pyratæ; improuiſo enim na-

Vt pyratæ Ægyptii apud Heliodorum l. 1.

uim assequuntur, remorâque firmius adhærentes retinent, & vel retentæ dorsum perforant, vt aquâ submergatur, vel impetu subuertunt, vel denique scopulis allidunt.

CAP. 4. *Quis mihi aditus; Harpyiæ.*

SEd quis mihi huc aditus patuerit, aut quæ tandem commorandi licentia fuerit concessa, mirabitur Lector; nec credet, aut quenquam sanę mentis committere semet ausum tã immani populo, aut incolumem demum rediisse: Intelligat ergo Lector communem istis cum Piis Moronis Iubilæum de more solẽni anno quoque quinquagesimo celebrari; in quo cum omnibus orbis totius nationibus, ac populis inducię pactæ sunt; quo durante religio est furacissimo ganeoni, pacem vel publicam vel priuatam violare: Iam tum conuolant huc hospites; qui tamen quic-

12685b?

quicquid ſecum attulerint, incolis gratis largiuntur; vt pacem hanc vel vnius anni liberam, quadrienni lite lucroſiorem exiſtimem; incidi ego in ſacrum hunc annum peropportunè: & cum quibuſdam aliis itineris noſtri ſociis regionem luſtraui: Inter eundum maximum nobis ab Harpyis imminebat periculũ; quibuſcum profectò fœdus pacis nullũ nobis ferire licuit. Hæ (nec ſcio volucres-ne dicerem, an dæmones) ex quo à Boreæ filiis pulſæ fuerunt, hîc (vt fama eſt) ſedem ſibi poſuerunt; Ex transuerſis trabibus in medio quercus robuſtiſſimæ nidos ſibi ſternunt; Ore bubonem referunt, dorſo & corporis mole ſtruthiocamelum, pennis hyſtricem, roſtro ac vnguibus, aquilam: Recurrebat mihi in mentem iſtas cernenti quod de ἀναπήρους alitibus ſcripſerat olim ſuppoſititius Ariſtoteles, qui in Diomedeâ inſulâ circulatim ſemper volitantes Græcis tantum adulabantur, alios omnes

Lib. de Mirabilibus. Contrà quã canis ille, cuius Epitaphium videre eſt in villa ſuburbana Bononiæ: Latrai á ladri, & á gli amanti tacqui, &c.

infestabant ; pariter nobiscum ac peregrinis omnibus egerunt rapacissimæ Harpyiæ; incolas ipsos quasi probè cognitos familiariter exceperunt, semperque dimiserunt illæsos, in nos magno impetu inuolarunt; Quisquis per syluæ istius *Butiniæ* deserta solus ambulat , harum vnguibus rapitur illico , ac dilaniatur; Imo vix tutum ab his iter est decuriæ peregrinorum , absque conductitio Larcinorum præsidio.

Terra Impostorum.

CAP. 5. *Vallis Bugietta. Phænacum mores. vrbs Furtofrancheça: Bolsecium.*

REdeo iam ad vallem *Bugiettam*, vltimam Larcinię metam; communem tamen vtrique prouinciæ terram; suam cuiq; partem ex æquo tribuit *Mnemon* fluuius per mediam planitiem decurrens; qui & oppidis Phænacum præsidiariis situm præbet commodissimum. Fallor nisi hic viderim Herodoti ac Plinii historici quædam , sed vix iam percipi-

12685b?

cipienda oculis monumenta : ſtruxit ſibi hîc ædes profecto elegantes *Mercurius Gallo-Belgicus*; nec abhinc procul Cardinalis quidam hiſtoricus, ampliſſima iecit Caſtelli auguſtiſſimi fundamenta. Nam ex quo Hiſpanus vicinam huic Indiam occupauit, licuit etiam Ieſuitis bonâ cum Phænacum veniâ oras haſce (vt πολυπραγμοσυνοι ſunt mortalium) inuiſere, & ab aliis relictam, propter crebrrimos Larcinorum incurſus, terram incolere : Aſtrologorum gymnaſiola hîc multa ſunt ; quibus hercle (poetas excipe, & Iuridicos) præ aliis omnibus fauere ſolent Phænaces : Quin & in hac ipſa valle (nam quid diſſimulem?) ego quidem conduxi domum, vbi pręſcius rerum hariolus audacter ſcripſi veriſſimum huius temporis vaticinium. Longe humaniores ſunt Larciniis Phænaces, aut ſaltem crudelitatem exercent magis ſecretam : nam quod illi palam & ſub dio, hi ſine teſtibus agunt domi : Hi &

legibus seſe, & *Aurei Principis* (nam sic suum regem appellãt) imperio subiiciunt: *Furtofrancheça*, pars Bugiettæ proximior, ex omnibus Lauerniæ partibus aut optima est, aut minimè profecto mala; Hîc interdiu quiescunt, noctu vero semper negotiantur, solem ergo velut mortalibus noxium lumen abominantur; Lunam colunt vt cælicolarum omnium benigniſſimam. Arbores sic suâ naturâ viscidæ sunt, vt volucrum quotquot ramulis insident, illico adhæreant, prædæque sint viatoribus: Maximum huius prouinciæ Emporium & longe frequentiſſimum *Bolsecium* dicitur; cuius tamen vici duo, *Palatium*, & *Fripperia*, omnes, quas vidi vrbium plateas numero excedunt. Palatium quidem causidicorum litibus, *Fripperia* parariorum nundinationibus destinatur. Et sanè causidicorum nulla sub cælo tam ferax regio est; qui (vt Plautinus ille) si nihil est litium, lites serunt: horum non minor

Vrbs eruminosecarum.

Plaut. Pœnulo.

12685b?

minor hic numerus est, quàm in Westmonasteriolo nostro capitum: quanquam vero indies creentur noui, fieri tamen non potest (vt illi putant qui in rebus politicis Lyncei sibi videntur:) quin istorum numerus in posterum decrescat; nam vbi litigando totam inter se prouinciam (quod iam ferè fit) partiti fuerint, clientibus deinceps indigeant necesse est; quo fiet vt in se inuolent mutuo, & alter alteri commissus malè parta dissipet in vulgus, futurisque alterius æui nepotibus, locum exercendæ huic arti magis lucrosum paret. Horum seruis vsitata semper est vestis δίχρος, vt hinc innuant inseruire se dominis ad vtramvis causæ partem suscipiendam paratissimis: Lites istis suppeditat, & Fœneratorum copia, & *Ruzius* impetuosissimus fluuiorum; qui dum præcipiti cursu inter insulas Strophadas labitur, nunc magnam solutioris terræ par-

tem ab vnâ deuoluit in alteram, tandem & in tertiam impellit; nunc vero priore ſede faſtidita nouum ſibi quærit canalem, auidiſſimis dominis nunc patrios fundos adimēs, nunc largiens nouos; Incolarum plerique Alpinorum more ſtrumâ laborant, *Argyranchen* vocant medici; qui morbus ita vulgaris eſt, vt nemo locum affectum vel ſanatum velit, vel occultatum. Nec ſcio quæ ſecreta virtus iſtorum cuti indita ſit, vt non minus argentum attrahat ad ſe, quàm magnes ferrum, nec minus attractum retineat: Fripperia omnibus & artificum generibus inſtruitur, & mercium officina tamen hîc nulla; quiſque continuis clamoribus artem ſuam & merces exponit tranſeunti populo; & emptorem nactus ſecedit laudatam prius ſupellectilem oſtenſurus. [a] Hic cuprium producit torquem aureis laminis obductum, iuratque, nec Tagum, nec Indorum fodinas, quid magis aureum protuliſſe: Alter teſticulum oſten-

Morbus Demoſthenis; Latinus argentangina.

[a] *Clauius lib. 1. Chryſopœiæ, &c.*

12685b?

oſtendit muſcatum ſuauiſſimis odoribus plenum; alius vniones profert limpidiſſimos, quos quidem neque candore, nec læuore, nec magnitudine, nec orbe, nec pondere (in his enim Plinio dos omnis vnionum) à veris ac natiuis dignoſcere; cõchasque ipſas exhibet, in quibus ſolidiores illæ guttæ pridem concreuerint: Nec deſunt è Scarpellinis, qui lapides propinent ſpecie tenus ex omni genere precioſiſſimos, Adamantem Cyprium, Hepheſtitem Corinthium, Siculum Achaten, Niliacum Galactiten, Abeſton Arabicum, Pęaniten Macedonium, Aſiaticam Alabãdinam, Beryllum Indicum, Gagãten Britannicum, Perſicum Æëtiten, Chalcedonium Africanum, ſmaragdum Scythicum, Corneolũ Germanicum, Chryſolithum Æthiopicum, Carbunculum Libycum; ſed pharmacopolarum profectò hîc plus ſatis eſt; quorum fraus omnis in mutandis miſcendiſque pyxidiculis, vix iuſto volumine poſſet com-

prehendi : Id vero vnum adhuc nequeo satis mirari, illisque inuidere: quod cum falsas fucatasque merces obtrudant omnes, nullo tamen id sensu possit deprehendi ; nec quod examen istorum quis præter igneum reformidet. Dolus malus sicubi occurrat palam, satis quidem seuerè plectitur; id vero ne fiat cauet quisque sedulo ; nam & faciem & vestem, & vocem, & artem mutat indies, vt frustra sit, qui hodie hesternam queratur impostură. Schola hîc publica in suburbiis aperitur, non herclè incelebris ; in qua sua ars, hoc est Spagyrica (ignoscant mihi Chymici, aut succensèant sibi, qui artis inhonestæ nomen laudatissimæ indiderint) iuuentuti quotidie prælegitur : His scilicet Alcorani locum obtinet antiquissima Mercurii Historia, orbi nostro penitus ignota ; quæ docet quam feliciter Cyllenius adhuc infans à Neptuno Tridentem, à Marte gladium, ab Apolline arcum pharetramque

12685b?

que, à Vulcano forcipem, à Venere cingulum suffuratus sit; quamque ferè καθάπερ ἐν τῇ γαστρὶ ἐκμελετήσας τὴν κλεπτικὴν, ab Ioue fulmen surripuisset: ac deinde subdit omnigena defraudandi furandique documenta; tyronem plurimis docens excutere seram, pessulum reserare, lentè mouere pedem; arcæ iam clausæ filũ viscosum immittere, intactâ crumenâ nummum elicere, quod feceris strenuè peierare, nec interim erubescere, ac mille istiusmodi technas; quarum ego arcana Caballistica disquirere contempsi. Caupones ad vnum omnes ita malè fidi sunt, vt non ausint hospites, vel suis dormientium puluillis aurum submittere, vel sacculis arcisvè confidere quamlibet ferratis; sed (quod obsessos olim Iudæos fecisse comperimus) in suis ipsorum ilib. dormituri recondunt crastino manè repetendum: In villis vix quenquam videbis præter molitores, sartores, & paucos fortasse vates Chiromanticos.

Lucian.

Ios. Bello Iudaico.

CAP. 6. *Plagiana prouincia.*

A Stephano Lexicon suũ furatus Scapula canit: Ast ego contendo Lexicon esse nouum.

PLagianus dein tractus ab Occidente cernitur spatiosissimus, in qua Rigattieræ vrbi non nouæ quidẽ, sed renouatæ collis *Scapulius* imminet. Non pauca hîc canę antiquitatis monumenta reperiet solicitus quis Criticorum; præsertim vero poëtica: Ego certè saxum vidi versibus inscriptum Homericis, alieno tamen authori, (quod indignius nihil videbatur) adscriptis; Inter hæc:

Homer. immutat hoc Orphei carmen vt Iustin. Martyr in Protreptico ad Gentes. Hom. Ὡς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός. De interitu Dionysii. Hæc inter Homeri furta numerat Theod. Canterus var. lect P. 2. c. 3. Iniustè imitatur Homerus Orph. & Musæum, non spoliat.

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Δημήτερος ἀγλαοκάρπου. Ορφ.
& statim:
Ὡς οὐ κύντερον ἦν καὶ ῥίγιον ἄλλο γυναικός. Ορφ.
Ὡς ἀνδρῶν γενεὴ, ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει. Μούσαιος.
Οἷον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης. (Ορφ.)
Χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ. &c. Hom. Il. ρ.

Maronis autem plurimos inueni versiculos pari modo Homero ac Hesiodo suppositos: & nescio quot paginas vernaculi cuiusdã poëtæ Toscano Petrarchæ adscitos: Hanc dein ab Austro, excipit Arrebatia, deformata planities, & ruderibus plena: ibi olim fuisse Troiam diruta saxorum mole docens: quæ ideo

12685b?

ideo ferũt auos ipſorum demolitos, vt ex multis vrbeculis (quarum veſtigia pyramideſque remanent) vrbes duas pol magnificas, Patronillã, & Hieroſulen ædificarent; vbi ergo quondam Templa, plateæque, iam campos videas, & ſtabula; nec ipſi quidem fundo parcit Ruzii violentus æſtus, ſed iniquis vndis auellens, aut Plagianis impertit, aut Codicienſibus.

CAP. 7. *Codicia.*

Terra Auaritię.

CODICIẽſem prouinciã prodigioſi homines incolũt, quos poreinâ facie *Munſterus*, ac *Mãdeuillanus* depinxerunt. Quadrupedum more prona ſemper facie incedũt, ne quid inter eundum ſurreptione dignum prætermittant; neq; cælum vnquam ſuſpiciunt: quod ad vocẽ, grunniunt illi quidẽ, non loquũtur; Nemini hîc præterquàm ſenib. commorãdi locus eſt; Florẽ ętatis cuiq;, vel *ſylua Butinia* (ſi fortiore animo ſit,) vel ſi ſtudioſo, *Gymnaſiũ Bolſecianũ* deterit: Soli hîc Metallurgi, Agricolæ, Merca-

tores: Hi ferè ſemper (quod de lupo dicitur pugnaturo, ac vulpe fame elica) terra veſcuntur: quanquam ſunt inter hos, qui ſolo metalli intuitu viuunt, valentque : Nunquam penè dormiunt ; illud vnum iſtis leoninum eſt.

Superſtitioſè admodum numini ſuo, hoc eſt, Chryſio deo addicuntur: nec vnquam aut quieſcunt, aut diſcumbunt, donec ipſum viderint, & adorarint: Vrbes hic vidi *Scrofiolam*, villam ſanè fœdam, & Catonis verbo, *cloacalem*, *Coglieram*, *Serraram*, *Caxam*, quam tamen luſtrare volenti mihi non licuit; vnuſquiſque ciuium clauem ſecum geſtat ; ne quis peregrinus ingrederetur: Reliqui omnes per villas *Porciglias* diſperſi, non tam caſis, quam cubilibus contenti ſunt.

χρύσιος θεός.

Feſtus.

Hos ego homines, hos mores, has vrbes vidi, ſtupui, riſi; annoque demum triceſimo, it inerus tanti laboribus fractus in patriam redii.

PEREGRINVS *quondam Academicus.*

INDEX

12685b?

INDEX NOMINVM Propriorum.

ACteonius saltus. *ab Actæone magno venatore, quẽ (vti solẽt) exedebãt canes.*

Amazonia; *notũ nomẽ, olim regio Americana, nũc ob viriles incolarũ animos, nostra.*

Antoia villa. *Hispan.* Libido; *vrbs semperẽ ardens. vrit amor:* Virg.

Anylos, sylua. *Græc. Anglice* Wood-lesse.

Aphrodisia, *Græ. ab* Ἀφροδίτη. *Venus. illa vero à spuma. Orta salo: Hic Amãtina vrbs: cuius nomẽ nos à tractu Danub. petim⁹.*

Arrebatia, prouinc. *Hisp. ab* Arrebatar, *vi rapere.*

Artopolis, Artocreopolis, *Græ. decomp.* ἄρτος, κρέας, πόλις, *panis, caro, vrbs.*

Assadora, vrbs. *Hisp. veru, ab assando dicta.*

Assagion. fl. *vide marg.*

Auffzeichner / *German. Registrarius.*

B

BEachera vrbs. *Germ. Poculum. vnde nos Angl. à* Beacker.

Baldachinum. *sic Itali vocãt* vmbellam, *sub qua Papa equitat. (vt barbaris vtar verbis sacrarum cerẽ.) verbum sacrarum cerem.* octo hastis sustentatam. *Lib. sacr. cerem. primo.*

Bascia *vrbs, Osculatoria. Ital. à* baiser, *Gall.*

Batillũ, *v. à Batillo Latin.*

12685b?

Baueria *prou. Gall. nugas significat.*

Bercius port. Flandris notum nomen, &c.

בת-לחם. *Domus panis: nomen carceris nostratis celeberrimi.*

Bolsecium *vr. composita à* Bolsa. *Hisp.* crumena, *vel* Bursa. r *mutato in* l. & seco, *Latino*: *Gratuletur mihi nunc Bolsecus mendax ille nebulo, nominis sui originem.*

Bubonia, *syl. Latin. à Bubonum frequentia.*

Bugius fl. *Ital.* Mendax. Bugietta vallis. *Hæc vallis Mnemone fluuio rigatur. Oportet mendacem esse memorem.*

Buscadores, *Hisp.* Inquisitores, *à* Buscar, *inquirere.*

Butinia syl. *Gall.* butin, *prædam signif. hinc Angl.* Booty.

C

CAdilla, *v. Latin. diminut. à* Cado.

Calauerinus *mons à* Calauerna *Hisp. cranio, à caluo dict.*

Candosoccia. *Columel. l. 5. c. 4. palmites prolixos in vineis, quos* Mergos *appellamus. Galli,* Candosoccos.

S. Carniceria. *Hisp.* Laniena; *nec aliud domus Inquisitor.*

Caxa *v. Hisp.* arca. *Hinc Angl.* Cask.

Ceniza *v. Hisp.* cinis.

Chagrin, Gall. *mœstus, melanchol.*

Char-

Charbona *v. à Gall.* Charbon. *villa ſubterranea.*
Chatouilla. *v. Gallic.* chatouiller, *titillare.*
Cheminea, tur. *Gall. quær. Marg.*
Chytręa, *v.* χύτρα, *Græc. poculum.*
Cibinium, *v. in tractu Danubii: Lat. à cibo.*
Ciniflonius, *Latin.* Horat. *ciniflones* Hayre-curlers.
Cogliera, *v. Ital.* cogliere, *colligere. quaſi* Gatherington.
Coledochia *pal. à* χολὴν δέχεσθαι. *Gr. quære Marg.*
Kotzunga. *v. Germ.* kotzen / *vomere. hinc vomitio,* kotzunga.
D. de Courroux. *Gall. iratus, furibundus.*
Crapulia, *vide Marg. Latin.*
Creatium, *v. Græc.* κρέας, *caro.*
Crocetta, *v. Ital.* crux.
Krugtopolis, *a German.* krugt / *Amphora.*
Cubæa *v. Græca, Alea.*
Cucina, *v. Ital. vide marg.*
Cuillera, *v. Gall.* cochlear, *inde petita vox.*

D

D-Ayuno, *Hiſp. vrbs Ieiuna.*
Derrumbiada, *Hiſp. præcipitium.*
Deſuergona. *v. ab Ital. voce, quæ impudentiam ſig.*
Deuoracum, *v. Lat. à deuorando.*
Di-Marza, Ital. *ſanguinis corrupti, ſaniei.*
Dienta. *ab Hiſp. Dens.*

12685b?

Doxia, *Grac. à* Δόξη, opinio.
Dudoſa. Acad. *Hiſp. Dubia* b, *mutat. in d.*
Dunius port. Dunkerk.
Duricoria. *v. Lat. Ficus duricoria.* Plin. *l.* 15. *c.* 18. *q. durum habent corticem.*

E

ERotium, *v. Grac. qua &* Amantina.
Eugynia, *reg. Grac.* Terra bonarum Fæminarum.

F

FArfellia, *v. Ital.* Farfello, *papilionem ſig.*
Faeſſera *v. Germ.* Doliaris vrbs.
Fauillia *Lat. à fauilla.*
T. del Fogo. c. *Latin. mutato in* g.
Fourmagium. *v. à Gallic.* fourmage. *caſeo.*
Fouetta. *v. Gall.* Flagellatoria.
Fripperia *vicus quidam Lutet. Pariſiorum.*
Friuianda. *pr. vid. Marg. p.* 2.
Frugiona. *Lat. Margin. ibid.*
Furto-Francheça, *v. compoſ. à Latino*
Furto, *& Gall.* Franchiſe, *libertas.*

G

GArilla. *v. Lat. à garriendo.*
Geſundheits. *Germ. quod nos Angl.* Healths.
Gola *v. Ital. Gula.*
Goloſin. *tract. Hiſp. q. marg. p.* 3.
Gorga. *Ital. guttur.*
Gorganta. *v. Hiſp. Fauces.*

Gutiges *aues, Germ. Benignæ; inde* Good. *Angl.*

Gruessa *fossa. Hisp. pinguis. nam à Crasso, Lat.* Grasso *Ital. hinc Hisp.* Gesso.

Gynæcopolis. *Græc.* γυναικῶν πόλις.

Gymnopodilla, *v. Græc.* γυμνοὶ πόδες.

H

HAmbria *insul. Hisp.* Famelica, *q. marg.*

Hierosule, *v. Gr.* ἱερῶν σύλη *sacrorum depeculatio.*

Houbelonia *pr. à Gallico* Houbelon, *lupulus.*

I

IVgaria, *v. ab Hispan.* Iugar, *iocari.*

L

LAbriana, *v. Lat. à Labris.*

Lardana. *v. Lat. à Larido.*

Larcinia. *pr. Gall.* Larrecin, *latronem sig.*

Larmium *fl. Gall.* Larme, *Lachryma, abbreu.*

Lauernia *ter. Latin. vid. marg.*

Lecanica. *Planit. Græc. vid. marg.*

Lecho. *v. Hisp. Lectus.*

Licoris fl. *Hisp.* Licor, *pro liquor, Lat.*

Linguadocia. *pr. Lat. à lingua: quod fœmina sint plerunque linguaciores: ad imitationem prou. Gall. Languedoc.*

12685b?

Lingaſtrum. *v. Lat. à lingendo.*
Lipſanium. *v. Grac.* λείψανα, *reliquia.*
Lirona. *v. Hiſpan. Glirem ſig.*
Liſonia. *pr. Hiſp. Adulatio.*
Liuenza. *fl. liquor.*
Liuiana *vall. Hiſp. Leuis.*
Loçania. pr. Hiſp. Luxuria. Loçanía, *Hiſp.*
Louerium. *v. Gallic. Laudatoria.*
Lupulania, *pr. Lat. à Lupulis.*
Lypetia *pr. Grac.* λυπηρὸς, *triſtis, triſtitia.*

M

MAnge-guadagnos. *Ital. ſeruos ioco appellant. Marg. vide.*
Maninconìca terra *Ital. n poſito pro l, melancholica.*
Antrum Maninconicum.
Manteca. *v. Hiſp. Butyrum.*
Marauilla. *v. Hiſp. miraculum. ab* Eſmerueiller, *Gall. Hinc Angl.* maruell.
Marmitta. *v. Hiſpan. Lebes.*
Marza-pane. *v. Ital.* March-pane.
Menturnea, *olim vrbs Samnitum; nos à Meto vocem petitam volumus.*
Medroſi. *Hiſp. Timidi.*
Meionium *fl. Lat. à* meiendo. *Cyprus hoc olim nomine gaudebat.* Stephan.
Menoſprecia. *v. Hiſp. Contemptus.*
Methius Lacus. *Grac. a* μεθύειν.
Milana. *v. Gall. quaſi miluina; vrbs miluorum & accipitrum.*

Mne-

Mnemon. *fl. Græc. memor.*
Μωρία, à μῶρος ſtultus.
Mortadella. *v. Ital.* Sauçages.
Muerius ager. *a* Muer *Gall. mutare.*

N

NOuizza. *v. Ital.* nouitia.
Nuchtermagen: *Germ. ſtomachus ieiunus.*

O

OChietto mons. *Ital. diminutiu. ab* Ochio, *oculus.*
OEnotria *pr. Gr. ab* οἶνος.
Offulia. *v Lat. ab Offula.*
Oglium. *fl. Ital. Oleum: nos* g, *reſoluimus in* y. Oyle.
Olmii *colles. Ital. Hiſp. vlmei. Frondosâ vitis in vlmo.* Virg.
Omaſius gigas. *Lat. ab Omaſo inteſtino.*
Orgilia. *pr. Gall. ab* orgueil. *ſig. ſuperbiam.*
Oyſiuium *fl. Gall. otioſum.*

P

PAdronilla. *v. Ital. At nos pro villa patronorum.*
Pampinola *Lat.* Ampelona Græc. *eadẽ vrbs. ad imitationem nominis Hiſpanicæ vrbis Pampelonæ.*
Pazziuilla, *Ital. vrbs ſtultorum.*
Phenacia. *pr. Græc.* φενάκης, *impoſtores.*

12685b?

Piacentia, *Ital.* Placentia.
Pipulia *Palus*: *Lat. Plaut. pro comitio, Pipulo te differam ante ades.*
Pithonoſ-come. *Gr. quar. marg.*
Plorauia. *pr. Lat. à plorando.*
Ponfinia. *pr. vide textum. cap.*
Porceſtria. *v. à Lat. porcis.*
Porciglia *vill. à vocab. quod Harã ſig. Hiſp.*
Putanium v. ſcortorum vrbs. *Ital.*
Pyræmia *pr. Grac. a πυεὶ & οἶνος.*

R

RIſia maior, minor. *pr. Latin. à Riſu: ab Ital.*
Riſaglium. *v. ab Ital.* riſaglia. *riſus.*
Rodomantadii *coll. diſcurſus (ſi bene memini) nugatorios*, Rotomantades *appellant Galli citeriores, forſan à* Romance *Hiſp.*
Rodillia. *v. à voce Hiſp.* genu *ſignif.*
Roncara. *v. vid. Marg. à ῥέγχειν.*
Ruzius *ſl. à Gall.* ruſe, *fraus, aſtutia.*

S

le SAin *ſl. Gallic.* ſanus.
SBſanditica gens. *Italis nimium nota. exleges.*
Sans-eau. *ſl. Gallic.* Water-leſſe.
Sarcoboſcũ. *v. Gr. à σαρκὸς, βόσκειν & carne veſci.*
Scrofiola. *v Lat. à ſcrofa. ſus animal eſt auaro ſimillimum. terrã ſemper intuetur, nihil quicquam prodeſt ante extremũ diem.*

Scar-

Scarpellino. *Ital.* Lapicida, l, *Lat. mutat. in r.*
Scioccia *pr. ab Ital.* Sciocco, *Fatuus.*
Schlauchberga. *v. à Germ.* Schlauch. *vtre. dempto* c.
Scogido. Hiſp. *nobilis.* Eſcogido, *electus.*
Schaum *ſl. Germ. ſpuma.*
Sennaladii *Hiſp. Generoſi.*
Seplaſium, *v. Lat. à Seplaſia foro Capuæ vnguẽtario; cuius deliciis Pœni fracti ſũt.*
Serrara. *v. à Latin. ſerrando.*
Sialos. *ſl. Græc.* Saliua.
Speſius tract. *ab Ital.* ſpeſa. *q. Impenſas ſignif. Hinc Ang.* ſpend.
Spagyrica *ars. Græc. à trahendo dicta.*
Strophades *inſ. Gr. à στρέφω. Eadem etiam & Plotæ dicta.*
Struzzolię *pluuia. Ital. à* ſtruzzolo *ſtruthiocamelo.*

T

TArochium *v. vide marg.*
Tenaille, *Gall. Forceps.*
Topia-Waralladoꝛ. *Hiſp. & Indic.* Halladoꝛ *Hiſp. inuentor.*
Topia-wari, *rex olim Guianæ.*
Torcolia *val. ab ſtal. Torcolo Latin. Torcular.*
Traubena, *à Germ.* Trauben. *vua, racemus.*
Traurigi montes, *à Germ.* Trawrig.
Trouerenſe, *coll. à Gall.* Trouuer, *inuenire.*

12685b?

Tryphonia pal. *à Tryphone latrone. vid. marg.*

V

VAle-dolium. *Lat. ad imitationem nominis Hiſp.* valedolio.
Vautarole. *à* Vautar *Ital. &* vauter, *Gall.*
Vcalegonium. *Græc. vrbs otioſa.*
Vellacos, *Hiſp. ſeruos vocant.*
Verguença *Hiſp. opprobrium, pudor.*
Viraginia *Lat.* Verulanium *Lat.*
Vinicella. *Latin.*
Vortunius. *Lat. à vertendo.*
Vſcebatius. *tract. à Potu Hybernico.*

Z

ZOrnus *fl. Germ. Iratus, furioſus.*
ZOuffenberga, *a Germ.* Zauffen. *quod ſig. Gall.* carouſer.
Zuckerii *coll. Germ. pro ſaccharo,* zucker.

FINIS.

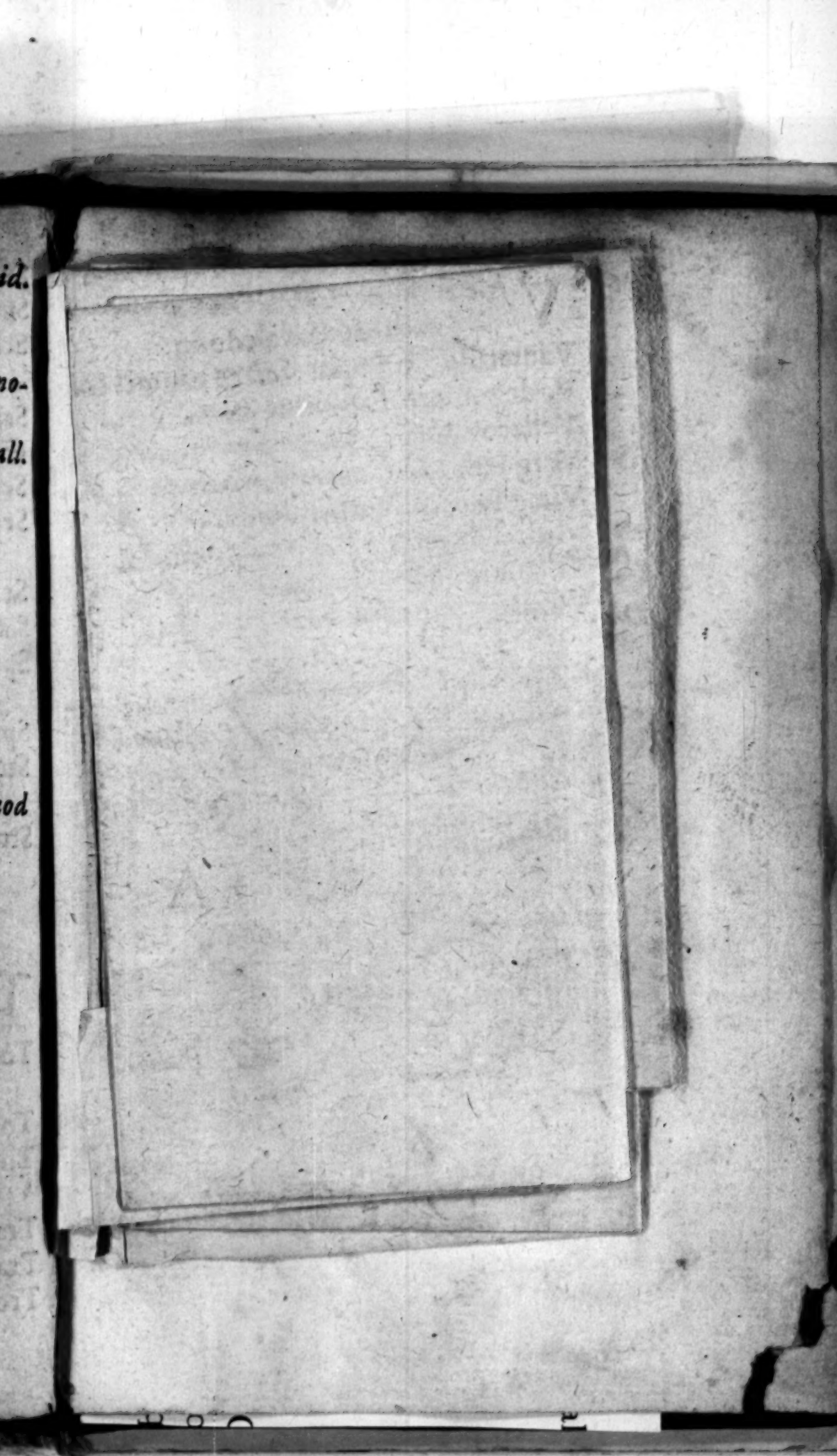

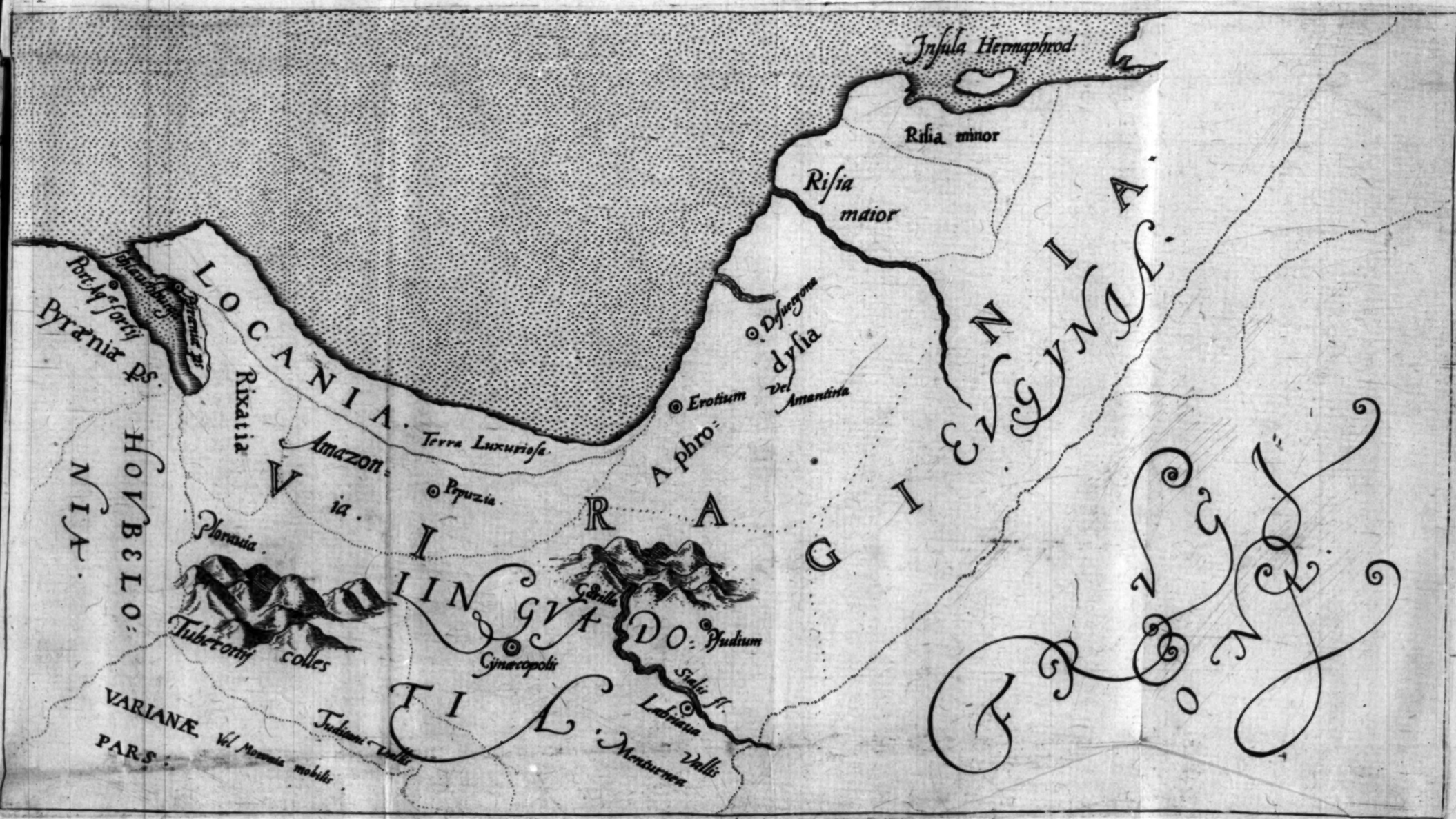

Insula Hermaphrod:
Risia minor
Risia maior
LOCANIA.
Terra Luxuriosa
Amazon:
Pepuzia
Erotium
Desuergona
dysia
Vel Amantina
Aphro:
Pyrænia ps.
Port. Aq. sortij
Rixatia
HOVBELO:
NIA.
Plorauia
Tuberonij colles
Cynæcopolis
Gadilla
Psudium
Sialis fl.
Labriaua
Vallis
Menturnea
Tuditani Vallis
VARIANÆ Vel Moronia mobilis
PARS:

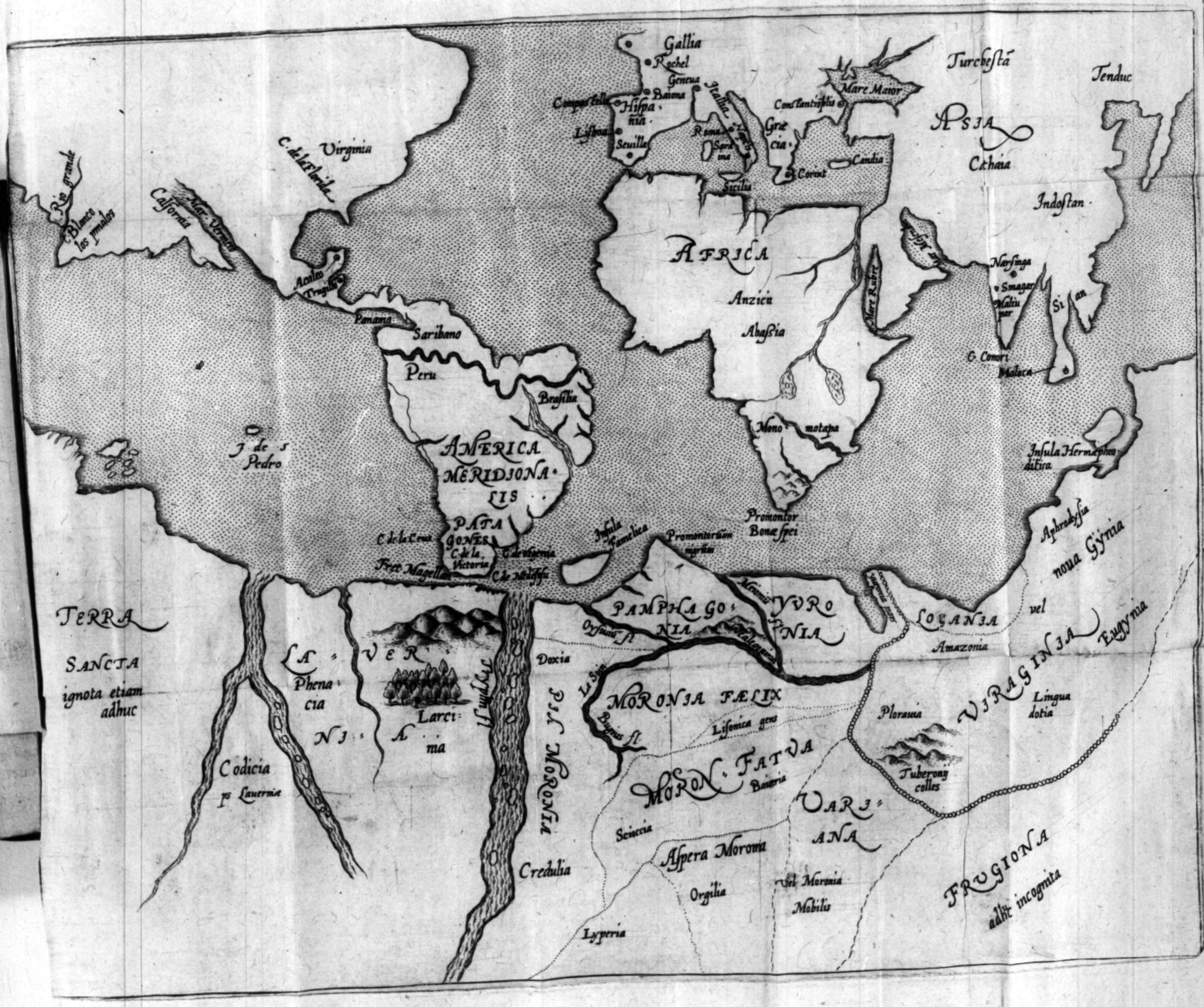

Gallia
Rochel
Geneua
Baiona
Compostella
Hispa-
nia
Lisboa
Seuilla
Italia
Roma
Sarda-
ina
Sicilia
Grae-
cia
Constantinoplis
Mare Maior
Corint
Candia
Turchestã
Tenduc
ASIA
Cathaia
Indostan
Virginia
C. de la Florida
Rio grande
C. Blanco
los pmalos
Calfornia
Mar Vermeo
Acaleo
Trugillo
Panama
Saribano
Peru
Brasilia
AFRICA
Anzicu
Abassia
Mare Rubre
Narsinga
Smagar
Maliu
par
Si
an
G. Comori
Maluca
Mono
motapa
Insula Hermaphro-
ditica
J de s
Pedro
AMERICA
MERIDIONA-
LIS
PATA
GONES
C. de la Cruz
C. de la
Victoria
C. de Vegenia
C. de Medesifu
Fret Magellan
Insula
Famelica
Promontorium
nigrum
Promontor
Bonae spei
Aphrodysia
noua Gynia
TERRA
SANCTA
ignota etiam
adhuc
LA-
Phena-
cia
VER-
NI-
A
Larci-
nia
Codicia
ps Lauernia
Doxia
PAMPHAGO-
NIA
YVRO
NIA
LOGANIA
vel
Amazonia
VIRAGINIA
Eugynia
Lingua
dotia
Plorauia
Tuberonij
colles
MORONIA FÆLIX
Lisonica gens
MORON. FATVA
Baiaria
VARI-
ANA
Scioccia
Aspera Moroma
Orgilia
Vel Moronia
Mobilis
Credulia
Lyperia
FRUGIONA
adhuc incognita

PAMPHAGONIA
Oystu flu
Dunius port
Tryphon flu
Saltuares Insulæ
Ucalegoniũ
Lirona
Putaniũ vel villa Vitiosa
Jugaria
Sinobræ campi
Risagliũ
Menosprecia
Antoia
Abraçia
Derrumbiada
Vantarole
Chronia
Chatouilla
Babillarda
Cubæa
Saltus Actæonius
Pipulia palus
Piacentia
Crocetta
Bugius fl
Louerium
Azotiũ promontoriũ
Milana
Pazzuilla
Pratensis villa
Duricoria
Scioccia
Lipsauium
Marauilla
Rodillia
Fouetta
Gymnopodilla
Bascia
Dayuno
Ochietto mons
Iodia
Lecithia
Prasima
Glastia
Tarocchin
Bubonia
Cordoliũ
Traurigi montes
Rupes ferrea
Gramia
Vallis
Terra sub-polaris
Dudosa Acad
Senzapesius
Fasellia Papilionia
Nouizza
Tractus
VIRAGINIA PARS
PARS

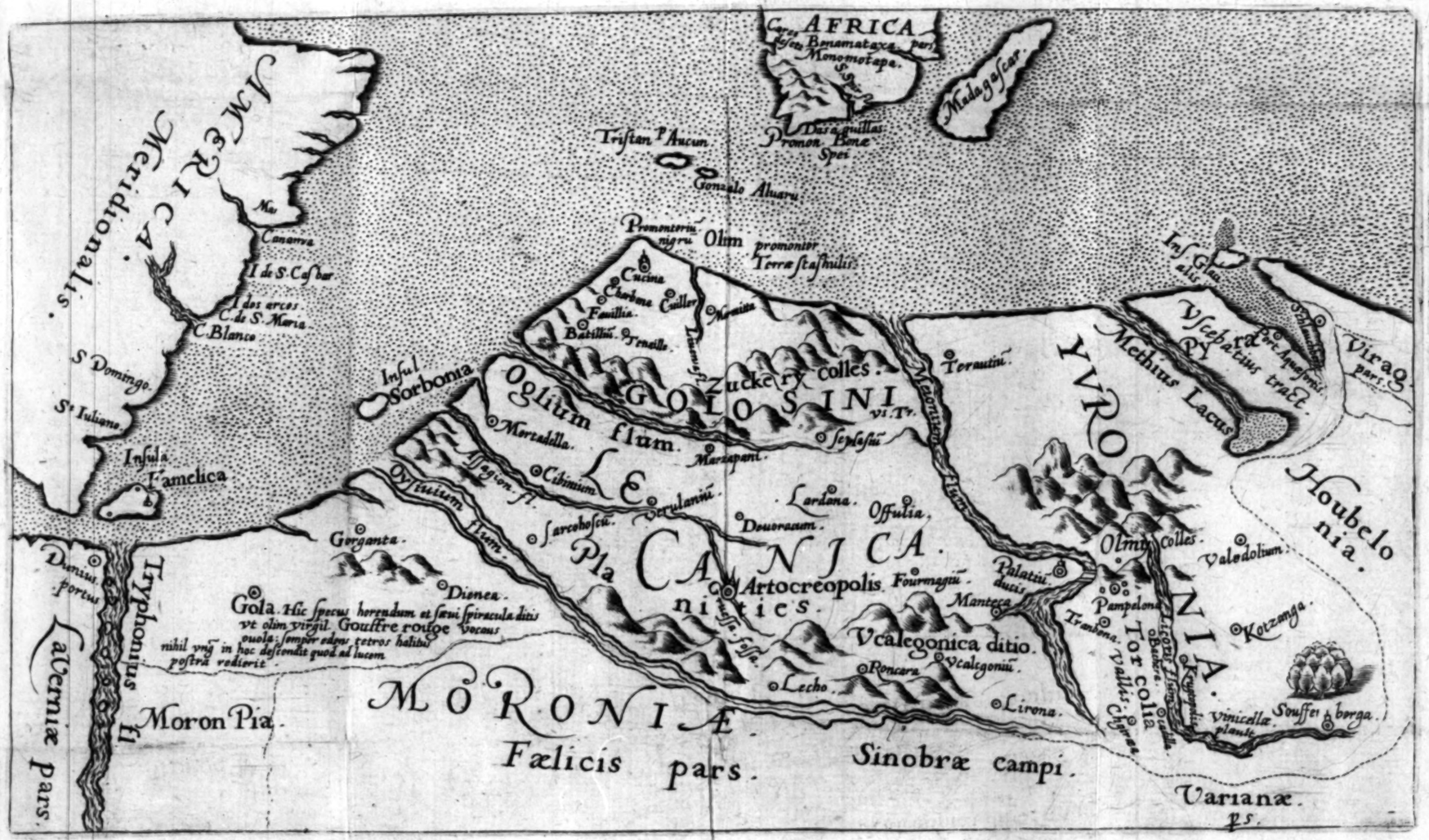
AFRICA
Bonamataxa pars
Monomotapa
Madagascar
Tristan P. Aucun
Gonzalo Aluaru
Promontorium nigrum
Olim promontor Terræ stashulis
Cucina
Charbona
Cuiller
Fauillia
Batillium
Tenaille
Zuckery colles
GOLOSINI
Oglium flum.
Insul Sorbonia
Mortadella
Cibinium
Marzapani
Sepiasium
Terautium
Meionium flum
YVRONIA
Methius Lacus
Vscebatius tract.
Virag pars
Houbelonia
Olmi colles
Valedolium
Kotzanga
Pampelona
Tranbona
Tor colia
Vallis
Vinicellæ plaulte
Souffer borga
Lardana
Offulia
Deuoracum
Artocreopolis
Fourmagium
Palatium ducis
Manteca
Vcalegonica ditio
Vcalegonium
Roncara
Lecho
Lirona
Pla nities
CANICA
Gorganta
Dionea
Gola. Hic specus horrendum et sæui spiracula ditis vt olim virgil. Gouffre rouge vocans ouola: semper edens tetros halitus nihil vnq in hoc descendit quod ad lucem postra redierit
Moron Pia
MORONIÆ
Fælicis pars
Sinobræ campi
Varianæ ps.
Dunius portus
Tryphonius fl
La Verniæ pars
Insula Famelica
S Domingo
St Iuliano
C. Blanco
C. de S. Maria
I. dos arcos
I. de S. Casbar
Canarra
AMERICA
Meridionalis

MARE PACIFICVM Vulgo
Vel. DEL ZVR
Fretum Magellanicum
C. de la Victoria
C. de la Cruz
TERRA
SANCTA, NON
ADHVC SATIS
COGNITA
Dunius. port
Bercius porta
Doxia
Mercur. Gallobelg
Plagianus.
Trac:
Bar:
Collis scapuluis.
Rigattiera.
Muemon all: is
Turtofrantheza.
Bu tima sylua.
Ru
Puius
flu.
Insula Tryphonia
Moronia Pia.
Ducũ castell:
Caxa.
Scrofiola.
Villa porciglia.
Arre
Hierofule.
flu. Bugietta
Bolsecium.
Cogliera.
Strophades insula
Padronilla.
Serrara.
ba tia.